

TAMPEREEN YLIOPISTO

Johtamiskorkeakoulu

Eveliina Mustajärvi

**KORKOVÄHENNYSRAJOITUKSET TULOVEROTUKSESSA
– VERTAILUSSA SUOMI JA RUOTSI**

Pro gradu -tutkielma
Vero-oikeus
Tampere 2015

Tampereen yliopisto

Johtamiskorkeakoulu

MUSTAJÄRVI, EVELIINA: Korkovähennysrajoitukset tuloverotuksessa – vertailussa Suomi ja Ruotsi

Pro gradu -tutkielma, X + 90 s.

Vero-oikeus

Huhtikuu 2015

Tutkimus käsittelee Suomen ja Ruotsin lainsäädäntöjä, jotka rajoittavat korkomenojen vähennysoikeutta yhtiöiden tuloverotuksessa. Suomen elinkeinoverolain 18 a §:ssä määritellään, että korot ovat pääsäännön mukaan vähennyskeltottomia, jos nettokorkomenot ovat yli 500 000 euroa ja yli 25 prosenttia verotuksellisesta EBITDA:sta. Ruotsin inkomstskattelagetin 24 luvun 10 a–f §:t puolestaan määrittelevät, että korkomenot ovat pääsäännön mukaan vähennyskeltottomia, jos niitä verotetaan tulonsaajan asuinvaltiosta alle kymmenen prosentin verokannalla.

Tutkimus painottuu voimakkaasti oikeusvertailevaan tutkimukseen. Lainopin keinoin selvitetään voimassa olevien korkovähennysrajoitusten sisältöä ja merkitystä yhtiöiden liiketoiminnan kannalta. Pääsääntöjen mukaisten laskentasääntöjen lisäksi tutkimus käsittelee kumpaankin lainsäädäntöratkaisuun sisältyviä vapautussäännöksiä, joiden avulla korkomenot voivat olla pääsääntöisistä rajoitussäännöksistä huolimatta vähennyskelpoisia. Ruotsissa tämä vapautussäännös perustuu liiketoiminnallisiin syihin ja Suomessa konserniyhtiöiden välillä tehtävään tasetestiin. Lisäksi tutkielmassa perehdytään sääntelyn EU-oikeudelliseen taustaan ja korkovähennysrajoitusten EU-oikeudelliseen epävarmuuteen. Tutkielman tarkoitus on selvittää, kumpi lainsäädäntöratkaisu on konserneille parempi vaihtoehto.

Lähtökohdiltaan Ruotsin korkovähennysrajoitusta voidaan pitää Suomen korkovähennysrajoitusta yksinkertaisempana mallina. Ruotsissa on kuitenkin aktiivisesti pyritty paikkaamaan veropohjaa laajentamalla korkovähennysrajoituksia. Säännöstä on monimutkaistettu muun muassa antamalla Skatteverketille oikeus puuttua verotuksellisista syistä tehtyihin korkomaksuihin. Liiketoiminnallisen syyn ja verotuksellisen syyn käsitteitä ei ole täsmällisesti määritelty lainsäädännössä, mikä tekee Ruotsin säännöksestä oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta ongelmallisen. Lisäksi Ruotsin säännökseen liittyy EU-oikeudellista epävarmuutta, jollaista ei liity Suomen säännökseen.

Suomen säännöksen voidaan perustellusti esittää olevan oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta varmempi kuin Ruotsin säännöksen, sillä säännökseen ei sisälly epävarmoja käsitteiden määrittelyjä. Suomen säännökseen sisältyy kuitenkin omat ongelmansa, jotka tekevät siitä paikoin monimutkaisen ja hankalasti sovellettavan. Yhtiön toimintatavoista riippuu se, kumpaa lainsäädäntöratkaisua voidaan pitää yhtiön kannalta parempana.

SISÄLLYS

SISÄLLYS	I
LÄHTEET	III
OIKEUSTAPAUKSET	VIII
LYHENTEET	IX
1. JOHDANTO	1
1.1 Aiheen taustaa ja esittelyä.....	1
1.2 Tutkimuksen tarkoitus, tutkimusongelma ja aiheen rajaus.....	4
1.3 Tutkimusmetodi ja lähdeaineisto	8
2. SISÄINEN KORKO VERO-OIKEUDESSA	11
2.1 Koron käsite ja korkomenon laaja vähennysoikeus.....	11
2.2 Korkovähennysrajoitukset pääpiirteittäin	12
2.2.1 Suomen korkovähennysrajoitus	12
2.2.2 Ruotsin korkovähennysrajoitus	13
2.3 Etuyhteys ja etuyhteysosapuolten välinen velka	14
2.4 Muita korkomenojen vähennysoikeutta rajoittavia normeja	17
2.4.1 Veron kiertämisen torjuminen.....	17
2.4.2 Markkinaehtoinen siirtohinnoittelu	19
3. KORKOVÄHENNYSTEN LASKENTATAPOJEN HAASTEET	23
3.1 Suomen nettokorkomenojen laskenta	23
3.1.1 Vähennyskelpoiset ja vähennyskelvottomat nettokorkomenot.....	23
3.1.2 Vähennyskelvottomien nettokorkomenojen vähentäminen seuraavina vuosina.....	25
3.2 Suomen konserniavustus.....	27
3.3 Ruotsin kymmenen prosentin sääntö ja Belgian NID-vähennys	33
3.4 Laskentatapojen vertailu ja vaikutukset konsernissa	35

4. VENTTIILISÄÄNTÖJEN VAIKUTUS KORKOMENON VÄHENNYSOIKEUTEEN.....	43
4.1 Suomen tasetesti varaventtiilinä	43
4.2 Ruotsin venttiilisäännöt	47
4.2.1 Yleistä Ruotsin venttiilisäännöistä.....	47
4.2.2 Käänteinen venttiilisääntö ja kymmenen prosenttien sääntö	49
4.2.3 Venttiilisääntö ja liiketoiminnallisen syyn käsite.....	54
4.3 Venttiilisääntöjen vertailu ja vaikutus konsernissa.....	60
5. KORKOVÄHENNYSRAJOITUKSET JA EU-OIKEUS	66
5.1 EU-oikeuden peruseriaatteet korkovähennysrajoitusten taustalla	66
5.2 Sijoittautumisvapaus ja suhteellisuusperiaate.....	68
5.2.1 Ruotsin kymmenen prosenttien sääntö ja sijoittautumisvapaus.....	68
5.2.2 Liiketoiminnallisen syyn käsite ja suhteellisuusperiaate	72
5.2.3 Suomen konserniavustus ja sijoittautumisvapaus	78
5.4 EU-oikeuden vaikutusten vertailu	82
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	85

LÄHTEET

Aalto – Viilo 2013

Aalto, Pia – Viilo, Hanna: Korkorajoitussäännösten soveltamisen haasteita. Verotus 3/2013, s. 274–284.

Aarnio 1989

Aarnio, Aulis: Laintulkinnan teoria. WSOY, 1989.

Andersson 2003

Andersson, Edvard: Alikapitalisointi ja syrjäntäkielto. Verotus 5/2003, s. 460–468.

Andersson – Penttilä 2014

Andersson, Edward – Penttilä, Seppo: Elinkeinoverolain kommentaari. Talentum, 2014.

Carneborn 2013

Carneborn, Christian: Nya tioprocentsregeln – En ren beräkningsregel?. Skattenytt 1–2/2013, s. 46–51.

EK 2012

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto: Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamisesta. Saatavana: www.hare.vn.fi/ (tarkastettu 5.4.2015).

Euroopan komissio 2014

Euroopan komissio: Taxation and Customs Union, Taxes in Europe Database. Euroopan komissio, päivitetty 20.3.2014. Saatavana: http://ec.europa.eu/taxation_customs (tarkistettu 17.1.2015).

EU- tuomioistuin 2012

Euroopan unionin tuomioistuin: Suositukset tuomioistuimille ennakkoratkaisupyyntöjen tekemisestä (2012/C 338/01). Euroopan unionin tuomioistuin, 2012. Saatavana: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content> (tarkistettu 18.1.2015).

EY 2014

Earnest & Young: Germany: Federal Financial court expresses doubts about the constitutionality of the interest deduction limitations rule. Tax Insights, 24.4.2014. Saatavana: <http://taxinsightsey.com/> (tarkistettu 1.11.2014).

Finansdepartementet 2012

Finansdepartementet: Effektivare ränteavdragsbegränsningar. Regeringen, 2012. Saatavana: www.regeringen.se (tarkistettu 18.2.2015).

FK 2012

Finanssialan Keskusliiton lausunto: Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamiseksi. Saatavana: www.hare.vn.fi/ (tarkastettu 5.4.2015).

Företagsskattekommitté 2014

Företagsskattekommitté: Neutral bolagsskatt - för ökad effektivitet och stabilitet. Finansdepartementet, 2014. Saatavana: www.regeringen.se. (tarkistettu 18.2.2015).

Hallituksen ohjelma 2011

Valtioneuvosto: Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma, (2. Talouspolitiikka). Valtioneuvoston kanslia, 2011.

HE 146/2012

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamisesta.

HE 107/2006

Hallituksen esitys Eduskunnalle tuloverotuksen siirtohinnoittelua koskevaksi lainsäädännöksi.

Helminen 2014

Helminen, Marjaana: Veronkiertopykälien soveltaminen rajat ylittävissä tilanteissa. Keskuskauppakamarin Suuri Veropäivä, 2014.

Helminen 2012a

Helminen, Marjaana lausunto 25.4.2012: Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamiseksi. Saatavana: www.hare.vn.fi/ (tarkastettu 5.4.2015).

Helminen 2012b

Helminen, Marjaana lisälausunto 24.10.2012: Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamisesta. Saatavana: www.hare.vn.fi/ (tarkastettu 5.4.2015).

Helminen 2012 c

Helminen, Marjaana: EU-vero-oikeus. Talentum, 2012.

Helminen 2009

Helminen, Marjaana: Kansainvälinen tuloverotus. Edita, 2009.

Hirvonen 2011

Hirvonen, Ari: Mitkä metodit?, Opas oikeustieteen metodologiaan. Yleisen oikeustieteen julkaisuja, 2011.

Ihantola ym. 2009

Ihantola, Eeva-Mari – Leppänen, Pasi – Kuhanen, Hanna – Sivonen, Irene: Yrityksen kirja-pito, perusteet ja sovellusharjoitukset. Gaudeamus, 2009.

Keskuskauppakamari 2012

Keskuskauppakamarin lausunto: Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamiseksi. Saatavana: www.hare.vn.fi/ (tarkastettu 5.4.2015).

Knuutinen 2005

Knuutinen, Reijo: Konsernin sisäiset lainat: alikapitalisointi. Verotus 5/2005, s. 188–196.

KOM (2007) 785

Euroopan komission tiedonanto: Väärinkäytösten vastaisten toimenpiteiden soveltaminen välittömässä verotuksessa EU:ssa sekä kolmansien maiden osalta. Euroopan yhteisöjen komissio, 2007. Saatavana: <http://eur-lex.europa.eu> (tarkistettu 18.2.2015).

Mannio 1997

Mannio, Lauri: Korko vero-oikeudessa. Lakimiesliiton kustannus, 1997.

Malmgrén 2013

Malmgrén, Marianne: Yritysten korkovähennysoikeuden rajoitukset. Verotus 1/2013, s. 5–16.

Myrsky – Malmgrén 2014

Myrsky, Matti – Malmgrén, Marianne: Elinkeinotulon verotus. Talentum, 2014.

Ohlsson 2014

Ohlsson, Fredrik: Rän-teavdragen och EU-rätten. Skattenytt 1/2014, s. 11–24.

Ohlsson 2013

Ohlsson, Fredrik: Även solen har sina fläckar, EU-rättsliga frågetecken kring flera svenska skatteregler. Skattenytt 3/2013, s. 102–116.

Penttilä 2012

Penttilä, Seppo: Korkojen vähennysoikeuden rajoittaminen yritysverotuksessa. Keskuskauppakamarin Suuri Veropäivä 2012, s. 21–42.

Prop. 2012/13:1

Regeringens Proposition 2012/13:1: Budgetproposition för 2013 Förslag till statens budget för 2013, finansplan och skattefrågor.

Prop. 2008/09:65

Regeringens proposition 2008/09:65: Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag.

Pwc 2013

Pwc Saksa: Tuomioistuin ilmaissut epäilyksensä korkovähennysrajoitusten perustuslain mukaisuudesta. Tax Express 12/2013. Saatavana: <http://www.pwc.fi/fi> (tarkistettu 1.11.2014).

Samuelsson 2012a

Samuelsson, Lars: HDF on räntesnurrorna – klargörande om en lagstiftning i förvandling?. Skattenytt 3/2012, s. 136–154.

Samuelsson 2012b

Samuelsson, Lars: Regeringens slutliga förslag om effektivare ränteavdragsbegränsningar. Skattenytt 12/2012, s. 820–830.

Skatteverket 2013

Skatteverket: Skatteverkets ställningstaganden: ”Några frågor vid tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna gällande väsentligt inflytande, undantaget från 10%-regeln och ventilen”. Skatteverket, 2013. (Dnr/målnr/löpnr: 131-117306-13/111) Saatavana: www.skatteverket.se (tarkistettu 3.2.2015).

Skatteverket 2011

Skatteverket: Ränteavdrag i företagssektorn – Fortsatt kartläggning. Skatteverket, 2011. Saatavana: www.skatteverket.se (tarkistettu 18.2.2015).

Skatteverket 2008

Skatteverket: Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder. Skatteverket, 2008. (Dnr: 131-348803-08/113) Saatavana: www.skatteverket.se (tarkistettu 18.2.2015).

Suomen asianajajaliitto 2012

Suomen asianajajaliiton lausunto: Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamiseksi. Saatavana: www.hare.vn.fi/ (tarkastettu 5.4.2015).

Suomen veroasiantuntijat ry 2012

Suomen Veroasiantuntijat ry:n lausunto: Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain, tuloverolain 58 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamiseksi. Saatavana: www.hare.vn.fi (tarkastettu 5.4.2015).

Tivéus 2012

Tivéus, Ulf: Regeringen föreslår skärpta ränteavdragsbegränsningsregler. Skattenytt 5/2012, s. 258–265.

Urpilainen 2008

Urpilainen, Matti: Puhtaasti keinotekoiset järjestelyt eurooppavero-oikeudessa (referee-artikkeli). Verotus 5/2008, s. 536–549.

VaVM 2012

Valtiovarainvaltiokunta: Valtiovarainvaltiokunnan mietintö 31/2012 vp. Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain 65 §:n muuttamiseksi. Valtiovarainvaltiokunta, 2012.

Verohallinto 2014

Verohallinto 7.4.2014: Korkovähennysoikeuden rajoitukset elinkeinotoiminnassa. Verohallinnon ohje. (Diaarinumero: A206/200/2013.) Saatavana: www.vero.fi (tarkistettu 18.2.2015).

VM 2012

Valtiovarainministeriö: Valtiovarainministeriön lausunto Valtiovarainvaltiokunnalle asiantuntijalausunnoista hallituksen esitykseen 146/2012. Saatavana: www.hare.vn.fi (tarkastettu 5.4.2015).

VM 2009

Valtiovarainministeriö: Korkovähennysrajoitukset elinkeinotulon verotuksessa. Valtiovarainministeriö, kansainvälisen verotuksen yksikkö, 2009.

Äimä 2012

Äimä, Kristiina: Koron vähennysoikeuden rajoittaminen elinkeinoverotuksessa. Yliopiston veropäivä 2012, s. 55–65.

Äimä 2009

Äimä, Kristiina: Sisäiset korot lähiyhtiöiden kansainvälisessä verotuksessa. WSOYpro, 2009.

OIKEUSTAPAUKSET

Euroopan unionin tuomioistuin

C-324/00 Lankhorst-Hohorst

C-403/03 Schempp

C-524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation

C-231/05 Oy AA

C-318/10 SIAT

Högsta förvaltningsdomstolen/Regeringsrätten (nimi muuttunut 1.1.2011)

Regeringsrätten RÅ 1990 ref. 34

Regeringsrätten RÅ 2007 ref. 85

HFD mål nr 7648–09 (30.11.2011)

HFD mål nr 4348–10 (30.11.2011)

HFD mål nr 4797–10 (30.11.2011)

HFD mål nr 4798–10 (30.11.2011)

HFD mål nr 4800–10 (30.11.2011)

Korkein hallinto-oikeus

KHO 2014:119

KHO 2015:11

LYHENTEET

EBITDA	Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization
ETA	Euroopan talous alue
EU	Euroopan unioni
EVL	Laki elinkeinotulon verottamisesta, 24.6.1968/360 (Elinkeinoverolaki)
HE	hallituksen esitys
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen (Ruotsin korkein hallinto-oikeus)
IFRS	International Financial Reporting Standards
IL	Inkomstskattelagen (Ruotsin tuloverolaki)
KHO	Korkein hallinto-oikeus
KVL	Keskusverolautakunta
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
OECD: n malliverosopimus	Model Tax Convention on Income and on Capital.
Prop.	Regeringens proposition (Ruotsin hallituksen esitys)
SEU	Sopimus Euroopan unionista
SEUT	Sopimus Euroopan unionin toiminnasta
TVL	Tuloverolaki, 30.12.1992/1535
VM	Valtiovarainministeriö
VML	Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558 (Verotusmenettelylaki)

1. JOHDANTO

1. 1 Aiheen taustaa ja esittelyä

Yritystoiminta on muuttunut viime vuosina olennaisesti kansainvälisempään suuntaan. Useat yritykset toimivat osana kansainvälistä konsernia, joka koostuu eri valtioissa asuvista yrityksistä. Konsernit muodostuvat emoyhtiöstä ja tytäryhtiöistä sekä näiden kiinteistä toimipaikoista. Yhdessä nämä itsenäiset yhtiöt muodostavat taloudellista toimintaa harjoittavan kokonaisuuden. Suomen verolainsäädännössä tähän taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvia konserniyhtiöitä käsitellään kuitenkin erillisinä verovelvollisina. Tämän vuoksi useassa maassa toimivan kansainvälisen konsernin on mahdollista saavuttaa sellaisia verohyötyjä, joita itsenäisesti toimivan yhtiön on mahdoton saavuttaa. Tyypillistä kansainvälisille konserneille on pyrkiä hyödyntämään eri maiden verolainsäädäntöjen epäsymmetriaa koko konsernin kannalta mahdollisimman edullisella tavalla. Tavoitteena on saada koko konsernin verorasite mahdollisimman alhaiselle tasolle hyödyntämällä eri maiden lainsäädäntöjen eroavaisuuksia.

Kansainvälisesti toimivat konsernit voivat hyödyntää verosuunnittelumahdollisuuksia laajemmin kuin puhtaasti kotimaiset konsernit. Yksi kansainvälisen konsernin verosuunnittelun peruskysymyksistä on se, millaiseksi tytäryhtiön pääomarakenne muodotetaan. Yhtiön pääomarakenne muodostuu omasta pääomasta ja vieraasta pääomasta. Yhtiöt saavat yleensä melko vapaasti valita, kuinka suuri osa tytäryhtiön toiminnasta rahoitetaan omalla pääomalla ja kuinka suuri osa rahoituksesta on konsernin sisäistä tai ulkoista vierasta pääomaa. Oman pääoman ja vieraan pääoman suhdetta muokkaamalla voidaan vaikuttaa siihen, kuinka paljon verotettavaa tuloa jää tytäryhtiön kotivaltioon.¹

Vieraasta pääomasta maksettava korkomeno on yleensä mahdollista vähentää verotettavasta tulosta, kun taas oman pääoman tuottona saatava osinko on yleensä verotuksessa vähennyskelvoton.² Korkotulot ovat vastaavasti yleensä veronalaista tuloa saajalleen, mutta suorasijoituksista saatavat osinkotulot ovat useimmiten kokonaan verovapaata tuloa. Tyypillisessä koron vähennysoikeutta hyödyntävässä verosuunnittelussa korkotulo allokoidaan valtioon, jossa tulonsaajaa verotetaan vain hyvin matalalla verokannalla

---

¹ Ks. Penttilä 2012, s. 24.

² Ks. HE 146/2012, s. 15.

tai tuloa ei veroteta lainkaan.³ Jotkin valtiot pyrkivät myös houkuttelemaan korkotulon saajia sijoittamaan liiketoimintaansa kyseiseen valtioon erilaisilla veroasteeseen vaikuttavilla houkuttimilla. Korkotuloihin liittyvistä verohoukuttimistaan tunnettuja valtioita ovat esimerkiksi Alankomaat ja Belgia.

Konserniyhtiöt pystyvät hyödyntämään eri valtioiden verolainsäädäntöjen epäsymmetriaa erityisesti silloin, kun emo- ja tytäryhtiöt ovat eri valtioissa asuvia. Kansainvälisesti toimivan konsernin kannattaa pyrkiä vähentämään tytäryhtiön korkomenot valtiossa, jossa korkojen katsotaan olevan laajasti vähennyskelpoisia.⁴ Korkomenoja vastaava tulo on puolestaan tehokkainta kohdistaa valtioon, jossa on erilainen verokanta kuin koron maksajan asuinvaltiossa, korkotuloon voidaan soveltaa erityisiä verohuojennuksia tai tulo on kokonaan verovapaa.⁵ Erityisesti erilaiset oman ja vieraan pääoman välimaastoon kuuluvat hybridi-instrumentit tarjoavat varteenotettavan verosuunnittelumahdollisuuden.⁶ Käytettäessä hybridi-instrumentteja, kuten pääomalainaa, voidaan hyötyä samanaikaisesti vieraan pääoman verotuksellisista eduista ja oman pääoman yhtiöoikeudellisista eduista.⁷ Tyypillisessä hybridi-instrumentissa korko on vähennyskelpoinen meno toisessa valtiossa ja toisessa valtiossa verovapaaksi katsottava osinko tai luovutusvoitto.⁸ Tällöin toisessa valtiossa voidaan saada verovähennys, jota vastaavaa tuloa ei veroteta vastaanottajan asuinvaltiossa lainkaan.⁹

Suomen ja Ruotsin verolainsäädäntöjen mukaan korkomenot ovat olleet lähes rajoituksetta vähennyskelpoisia yhtiön tulosta. Korkomenojen laaja vähennysoikeus on mahdollistanut kaikkien yhtiön korkomenojen vähennysoikeuden yhtiön verotuksessa. Kun yhtiön rahoitusrakenne tällöin on painottunut vieraaseen pääomaan, on korkomenojen laaja vähennysoikeus kaventanut valtion veropohjaa¹⁰. Useissa Euroopan unionin jäsenmaissa on viime vuosina katsottu tarpeelliseksi puuttua korkomenojen laajaan vähennysoikeuteen, koska laaja vähennysoikeus mahdollistaa myös mittavat verosuunnit-

---

³ Esim. Helminen 2009, s. 602 sekä Prop. 2008/09:65, s. 30.

⁴ Helminen 2009, s. 603.

⁵ Ks. Helminen 2009, s. 603 sekä Penttilä 2012, s. 24.

⁶ Ks. Helminen 2009, s. 312–314.

⁷ Knuutinen 2005, s. 189–190.

⁸ Ks. Malmgrén 2013, s. 7.

⁹ Ks. KOM (2007) 785, s. 6, jossa todetaan, että EU:n jäsenvaltioiden väliltä tulisi poistaa käsitteiden epäjohtonmukaisuuksia, jotka voivat johtaa kaksinkertaisiin verovapautuksiin.

¹⁰ Ks. HE 146/2012, s. 15.

telumahdollisuudet¹¹. Näiden verosuunnittelumahdollisuuksien rajoittamiseksi myös Suomessa ja Ruotsissa on viime vuosina tehty lainsäädäntömuutoksia, joilla puututaan korkomenojen laajaan vähennysoikeuteen etuyhteysosapuolten välillä.

Korkomenojen vähennysoikeutta on mahdollista rajoittaa useilla eri tavoilla. Suomessa on käytössä EBITDA:n laskemiseen pohjautuva yleinen korkomenojen vähennysrajoitus. Suomen lisäksi EBITDA:an pohjautuva yleinen rajoitussäntely on voimassa ainakin Saksassa ja Italiassa. Ruotsissa on käytössä korkotulon saajan veroasteeseen perustuva rajoitussäännös¹². Ruotsissa korkomenot ovat pääsäännön mukaan vähennyskelvottomia, jos korko maksetaan etuyhteysyritykselle, jota verotetaan asuinvaltiossaan alle kymmenen prosentin verokannalla. Perinteisin tapa vähennysoikeuden rajoittamiseen on kuitenkin alikapitalisointisääntely, jolla korkojen vähennysoikeutta rajoitetaan, mikäli yhtiön pääomarakenne painottuu liiaksi vieraaseen pääomaan¹³. Suomessa tai Ruotsissa ei ole käytössä erityisiä alikapitalisointia koskevia normeja.

Kaikkiin mainittuihin sääntelyvaihtoehtoihin liittyy omat ongelmansa, jotka voivat tehdä sääntelystä sen tavoitteiden kannalta tehotonta. Hallituksen esityksen 146/2012 mukaan Suomen korkovähennysrajoituksen pyrkimyksenä on turvata verotuksen oikeusvarmuutta ja Suomen veropohjaa¹⁴. Suomen säännöksen tarkoituksena on turvata julkisyhteisön varojen saantia ja ehkäistä verotulojen pakenemista toisiin valtioihin. Suomen hallituksen esityksestä on myös luettavissa, että sääntely on ollut tarkoitus rakentaa sellaiseksi, että se jäsentyy mahdollisimman hyvin EU-oikeuden määrittämään viitekehukseen. EU-oikeuden mukaisuuden varmistaminen on nähty tärkeäksi, koska perinteisiä alikapitalisointi säännöksiä sekä Ruotsin korkovähennysrajoitusta on kritisoitu siitä, että ne ovat EU-oikeuden kannalta epävarmoja. Koska rajoitussääntelyn tulee olla EU-

---

¹¹ Esim. IL luku 24, 10 §, jossa säädetään korkovähennysrajoituksista sekä Knuutinen 2005, s. 191, jossa kerrotaan Saksan laajentaneen alikapitalisointinormistoaan.

¹² Ks. Företagsskattekommité 2014, s. 177 ja 180. Ruotsin sääntelyn sisältyy lukuisia EU-oikeuden, oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta ongelmallisia epävarmuustekijöitä. Ruotsin Företagsskattekommité onkin ehdottanut sääntelyä purettavaksi ja otattavaksi käyttöön yksinkertaisempi sääntely. Företagsskattekommité ehdottaa rajoitettavaksi rahoitustuotot ylittäviä rahoitusmenoja sekä otettavaksi käyttöön rahoitusvähennyksen (finansieringsavdrag).

¹³ Ks. Penttilä 2012, s. 27. Alikapitalisointisääntely on tavallista toteuttaa siten, että laissa säädetään suhdelvusta, jonka ylittäessään korkomenot ovat vähennyskelvottomia. Sääntelyyn sisältyy kuitenkin useita EU-oikeudellisia epävarmuustekijöitä, koska sääntelyä sovelletaan tyypillisesti vain rajat ylittäviin tilanteisiin.

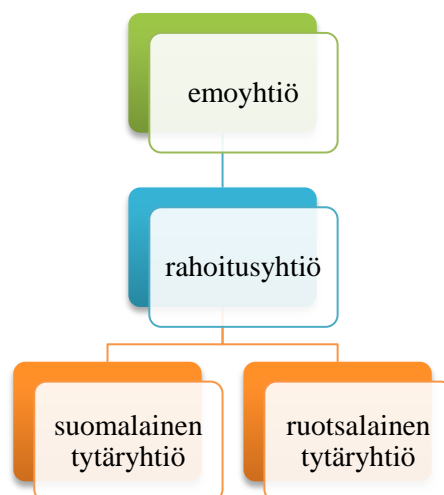
¹⁴ Ks. HE 146/2012, s. 16 sekä Hallituksen ohjelma 2011, s. 12, jossa tavoitteeksi on asetettu Suomen veropohjan turvaaminen ja kilpailukyvyyn parantaminen.

oikeuden mukaista, asettaa EU-oikeus reunaehdot uusien säännöksiä laatimiselle ja rajoittaa siten mahdollisia sääntelyvaihtoehtoja.

Suomen ja Ruotsin käyttöönottimiin korkovähennysrajoituksiin liittyy sellaisia tulkinanvaraisuuksia, jotka aiheuttavat konserniyhtiöille tarpeen verosuunnitteluun. Korkovähennysrajoitusten voimaantulo on jo itsessään aiheuttanut monille yrityksille tarpeen verosuunnitteluun ja tytäryhtiöiden pääomarakenteen uudelleenjärjestelyyn. Konserniyhtiöiden tehokkaalla verosuunnittelulla on mahdollista välttää korkovähennysrajoitusten soveltumisedellytyksiä.

1.2 Tutkimuksen tarkoitus, tutkimusongelma ja aiheen rajaus

Tämä pro gradu -tutkielma on osa vero-oikeuden tutkimusalaa ja keskittyy tarkastelemaan konsernin sisäisten korkomenojen vähennysoikeuden rajoittamista koskevia säännöksiä. Tutkielman painopisteessä ovat konsernin sisäiset korkomenot, joita suoritetaan kansainvälisesti toimivan konsernin sisällä eri valtioiden välillä. Painopiste on perusteltu, koska korkovähennysrajoitusten vaikutukset ulottuvat erityisesti konserneihin, joilla on toimintaa useassa maassa. Tutkielman tarkoitus on vertailla Suomen ja Ruotsin korkovähennysrajoituksia ja niiden vaikutuksia kansainvälisten konsernien toimintaan. Tutkielmassa pyritään tarkastelemaan korkovähennysrajoituksia ja niiden vaikutuksia erityisesti alla olevan kaavion mukaiseen konserniin.

Kuvio 1: Tutkielmassa tarkasteltavan konsernin konsernirakenne.

Tarkasteltavalla konsernilla on emoyhtiö, joka omistaa 100 prosenttia sekä rahoitusyhtiön että suomalaisen ja ruotsalaisen tytäryhtiön osakkeista. Kaavion hierarkian tarkoituksena on kuvata pääoman kulkua konsernissa. Tutkielmassa keskitytään pääsääntöisesti tarkastelemaan tilannetta, jossa rahoitusyhtiö antaa lainan suomalaiselle tai ruotsalaiselle tytäryhtiölle ja tytäryhtiöt maksavat lainasta korkoa rahoitusyhtiölle. Rahoitusyhtiö tilittää tulon edelleen emoyhtiölle, mutta tämä rahaliikenne ei ole tutkielman mielenkiinnon kohde. Tutkielman mielenkiinnon kohteena ovat erityisesti tytäryhtiöiden suorittamat korkomenot ja korkomenojen vähennysoikeuteen liittyvät rajoitukset.

Emoyhtiön tai rahoitusyhtiön kotivaltioita ei ole tutkielmassa määritelty, koska tarkasteltavan velkajärjestelyn kannalta yhtiöiden asuinvaltioilla ei ole olennaista merkitystä. Tutkielmassa on lisäksi haluttu jättää avoimeksi mahdollisuus siitä, että emoyhtiö asuu samassa valtiossa kuin tytäryhtiö. Korkotulon saajaksi on tutkielmassa valittu rahoitusyhtiö, koska rahoitusyhtiön käyttäminen on tavanomainen keino varmistaa konsernin kannalta tehokas pääomien liikkuminen. Skatteverket on myös todennut, että ruotsalaiset konsernit hyödyntävät toiminnassaan erityisesti belgialaisia rahoitusyhtiöitä. Tästä syystä tutkielmassa otetaan huomioon erityiskysymyksenä Belgiassa sijaitseva rahoitusyhtiö ja sille myönnettävä NID-vähennys.

Tutkielmassa tytäryhtiöiden asuinvaltioiksi ovat valittu Suomi ja Ruotsi erityisesti siitä syystä, että maiden korkovähennysrajoituksia koskevat lainsäädäntöratkaisut ovat erilaiset ja vaikuttavat eri tavoin konsernien toimintaan. Erilaisten lainsäädäntöratkaisujen valitseminen tutkielman kohteeksi on perusteltua, koska tutkielmassa on haluttu pohtia sitä, kumpi lainsäädäntö ratkaisu on konsernien kannalta parempi. Vertailuasetelman tarkoitus on nostaa esiin erilaisten lainsäädäntöratkaisujen hyvät ja huonot puolet. Suomen rinnalle vertailumaaksi on valittu Ruotsi, sillä Suomi ja Ruotsi ovat monin tavoin samankaltaisia valtioita niin yhteiskuntakulttuurin kuin lainsäädännöllisten perusperiaatteiden kannalta, mikä tekee Ruotsista hyvän vertailuvaltion.

Tutkielman tarkoituksena on selvittää, millaisia haasteita suomalaiset ja ruotsalaiset konserniyhtiöt kohtaavat korkovähennysrajoituksiin liittyen sekä millaisia yhtiöiden toimintaa hankaloittavia tulkintaongelmia sääntelyn soveltaminen aiheuttaa. Tutkielmassa pyritään arvioimaan sitä, millaisia vaikutuksia näillä soveltamisongelmilla on kansainvälisesti toimiviin konserneihin ja miten konsernien on mahdollista välttää sään-

nöksen soveltamiseen liittyviä ongelmia. Tutkielmassa tarkastellaan myös niitä verosuunnittelumahdollisuuksia, joiden avulla konsernit voivat välttää korkovähennysrajoitusten soveltumista.

Maavertailu on tässä tutkimuksessa merkittävässä roolissa ja painoarvoa annetaan paljon myös Ruotsin lainsäädännölle sekä siihen liittyville haasteille. Tutkielman lähtökoh-
ta on siis voimakkaasti vertaileva ja vertailun päämääränä on selvittää, kumpi lainsäädäntöratkaisu on konsernien kannalta parempi. Tässä yhteydessä paremmalla lainsäädäntöratkaisulla tarkoitetaan pääasiassa yksinkertaisempaa, helpommin sovellettavissa olevaa ja vähiten tulkinnanvaraista säännöstä.

Tutkielman tutkimusongelma voidaan tiivistää seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Miten konserniyhtiöiden korkovähennyksen avulla tapahtuvaa verosuunnittelua on pyritty rajoittamaan Suomessa ja Ruotsissa?
2. Millaisia ongelmia liittyy maiden korkovähennysrajoitusten soveltamiseen ja miten korkovähennysrajoitukset vaikuttavat konserniyhtiöiden toimintaan?
3. Millaisilla keinoilla konserniyhtiöt voivat välttää korkovähennysrajoitusten soveltumista?
4. Kumpaa vertailtavista lainsäädäntöratkaisuista voidaan pitää konsernien kannalta parempana vaihtoehtona?

Tutkielman toisessa luvussa etsitään vastausta ensimmäiseen tutkimuskysymykseen. Luvussa tarkastellaan sisäistä korkoa ja siihen liittyviä korkomenon vähennysoikeuden rajoituksia. Tutkielman tarkoituksen vuoksi tutkielmassa ei syvällisellä tasolla tarkastella korkovähennysrajoituksiin liittyviä peruskäsitteitä eli koron, korkomenon, etuyhteyden tai etuyhteysvelan käsitettä. Käsitteiden tarkempi pohtiminen ja määrittely on rajattu tutkielman ulkopuolelle, koska mainitut käsitteet ovat pääsääntöisesti samansisältöisiä niin Suomen kuin Ruotsin lainsäädännössä. Määritelmien pienet erot eivät siten suoraan vaikuta siihen, kumpi lainsäädäntöratkaisu on parempi.

Tutkielmassa käsitellään lyhyesti korkomenon vähennysoikeuden rajoittamista veron kiertämistä ja siirtohinnoittelua koskevien normien perusteella, koska kyseiset normit vaikuttavat konsernin sisäisten korkojen vähennyskelpoisuuteen korkovähennysrajoitus-

ten rinnalla. Käytännössä näiden normien avulla on kuitenkin äärimmäisen vaikea puuttua koron vähennyskelpoisuuteen, jos korko on markkinaehtoinen. Koska tutkielmassa keskitytään kuitenkin varsinaisiin korkovähennysrajoituksiin, on muiden korkomenojen vähennysoikeuteen vaikuttavien säännösten tarkastelu jätetty vähemmälle.

Kolmannessa luvussa tarkastellaan korkovähennysrajoitusten laskentasääntöihin liittyviä haasteita. Luvussa käsitellään Suomen ja Ruotsin korkovähennysrajoituksen laskentasäännöt ja pohditaan laskentasääntöjen soveltamiseen liittyviä ongelmia. Viimeisessä kappaleessa Suomen ja Ruotsin säännöksiä verrataan keskenään sekä esitellään verosuunnittelukeinoja, joiden avulla konsernin on mahdollista välttää korkovähennysrajoitusten soveltumista.

Neljännessä luvussa korkovähennysrajoituksia tarkastellaan vapautussäännösten eli niin sanottujen venttiilisääntöjen kannalta. Venttiilisääntöjen perimmäinen ajatus on mahdollistaa liiketoiminnallisin perustein suoritettujen korkojen vähennyskelpoisuus. Ruotsissa liiketoiminnallisiin syihin perustuva vapautus sisältyy suoraan lakiin, mutta Suomen korkovähennysrajoituksissa liiketoiminnallisiin syihin perustuva vapautus on osittain mahdollistettu sisällyttämällä säännöksiin niin sanottu tasetesti. Neljännessä luvussa tarkastelun kohteena ovat näihin säännöksiin liittyvät tulkinnanvaraisuudet. Viimeisessä kappaleessa Suomen ja Ruotsin lainsäädäntöjä verrataan keskenään sekä esitetään keinoja, joilla konserniyhtiöiden on mahdollista tehokkaammin hyödyntää vapautussäännöksiä.

Viidennessä luvussa syvennytään korkovähennysrajoitusten ja EU-oikeuden väliseen suhteeseen. Jos korkovähennysrajoitus on millä tahansa perusteella EU-oikeuden vastainen, ei säännöksen soveltaminen ole konsernien kannalta ongelmatonta. Lähtökohtaisesti yhtiöiden tulisi voida luottaa siihen, että lainsäädäntö on EU-oikeuden mukaista. Konsernien ei tulisi omassa liiketoiminnassaan joutua pohtimaan EU-oikeudellisia kysymyksiä tehdessään liiketoimintaratkaisuja. Tästä syystä tutkielmassa on tarkasteltu myös EU-oikeuteen liittyviä kysymyksiä sijoittautumisvapauden kannalta. EU-oikeudellinen vakaus vaikuttaa siihen, kumman säännöksistä voidaan katsoa olevan parempi.

Tutkielmassa käsitellään siis pääsäännön mukaisia laskentasääntöjä ja venttiilisääntöjä, joilla pääsäännön mukaisesta soveltamisesta voi vapautua. Lisäksi tutkielmassa käsitellään EU-oikeutta, joka on olennainen tekijä määriteltäessä säännöksien paremmuutta. Muihin kuin laskentasääntöihin ja vapautussääntöihin liittyvät yksityiskohdat on jätetty tutkielman ulkopuolelle, sillä tutkielmassa on keskitytty yleissäännöksiin, jotka voivat tulla sovellettaviksi mihin tahansa yhtiöön. Tutkielmassa painotetaan elinkeinotoimintaa ja sinällään mielenkiintoiset kysymykset tuloverolain mukaisesta toiminnasta Suomessa, on jätetty tutkielman ulkopuolelle. Ulkopuolelle on rajattu myös rahoitusliiketoimintaa harjoittaviin yhtiöihin liittyvät kysymykset. Tutkielman rajauksen ulkopuolelle jää lisäksi liiketoiminnan uudelleenjärjestelyjä koskevat kysymykset, koska vertailtavuuden parantamiseksi konsernirakenteen halutaan pysyvän muuttumattomana. Lisäksi tutkielmassa oletetaan, että konsernirakenteen uudelleenjärjestelyyn ei haluta ryhtyä pelkkien korkovähennysrajoitusten vuoksi.

1.3 Tutkimusmetodi ja lähdeaineisto

Oikeustieteellistä tutkimusta voidaan tehdä hyödyntäen useita eri tutkimusmetodeja. Usein oikeustieteellinen tutkimus on kuitenkin pohjimmiltaan oikeusdogmaattista eli lainopillista tutkimusta. Lainopin tehtävänä on tutkia voimassa olevaa oikeutta ja tulkita sekä systematisoida lakia¹⁵. Tarkoituksena on selvittää oikeusnormien sisältöä eli tulkita lakia sekä jäsenellä eli systematisoida voimassa olevaa oikeutta¹⁶. Tässä tutkielmassa pyritään lainopin keinoin selvittämään, mikä on Suomen ja Ruotsin korkovähennysrajoitusnormien sisältö ja miten korkovähennysrajoituksia tulisi soveltaa konserniyhtiöiden liiketoiminnassa. Koska oikeusnormien merkitykset ovat riippuvaisia tulkintakananotoista¹⁷, tutkielmassa pyritään tulkitsemaa muuttuneita oikeusnormeja ja löytämään lain sisällöstä sen merkityksen kannalta oleellisia haasteita. Toisaalta lainopin keinoin pyritään etsimään voimassa olevan lain heikkouksia systematisoimalla lakia. Tutkielmas-
sa on tarkoitus myös saattaa yhteen oleelliset haasteet, jotka liittyvät Suomen ja Ruotsin korkovähennysrajoituksiin.

---

¹⁵ Ks. Hirvonen 2011, s. 22.

¹⁶ Ks. Aarnio 1989, s. 48.

¹⁷ Ks. Hirvonen 2011, s. 24.

Tässä tutkielmassa painotetaan oikeusvertailevaa näkökulmaa, joka on lähellä lainoppia. Oikeusvertailua tekevän kiinnostuksen kohteena on selvittää muiden oikeusjärjestelmien rakennetta ja muiden valtioiden voimassa olevan lainsäädännön sisältöä.¹⁸ Tässä tutkielmassa oikeusvertailevaa tutkimusta on hyödynnetty selvitetessä Ruotsissa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja Ruotsin korkovähennysrajoitukseen liittyviä haasteita. Tutkielmassa hyödynnetään paikoin myös muiden valtioiden lainsäädäntöjä tukemaan esitettyjä kannanottoja. Tällöin kyse ei kuitenkaan ole varsinaisesta oikeusvertailusta.

Vertailevaa tutkimusta tehtäessä hyödynnetään paljon myös ruotsinkielistä lähdemateriaalia. Tässä yhteydessä todettakoon, että kaikki tutkielmassa esitetyt käännökset ovat tutkielman laatijan tekemiä. Tämän vuoksi käsitteistössä voi esiintyä epätarkkuuksia. Epäselvyyksien välttämiseksi tutkielmassa on pyritty kirjoittamaan sulkeisiin ruotsinkielinen termi aina silloin kun käsite mainitaan ensimmäisen kerran.

Oikeustieteellisen tutkimuksen tekemisessä tärkein lähdemateriaali on kirjoitettu lainsäädäntö. Tämän tutkimuksen kannalta olennaisimmat säännökset ovat korkovähennysoikeutta rajoittavat säännökset eli Suomen EVL 18 a § ja Ruotsin IL 24 luvun 10 a–f §:t. Muita tärkeitä säännöksiä ovat korkomenon laajaa vähennysoikeutta koskevat säännökset eli EVL 18 § 1 momentti ja IL 16 luvun 1 momentti.

Suomessa ja Ruotsissa korkomenojen vähennysoikeuteen on ennen korkovähennysrajoitusten voimaan tuloa katsottu voitavan puuttua veron kiertämistä ja siirtohinnoittelua koskevien normien perusteella. Suomessa veron kiertämistä koskeva sääntely sisältyy VML 28 §:ään. Ruotsissa puolestaan on voimassa erillinen laki veron kiertämisestä (lagen om skatteflygt). Alikapitalisointiin on katsottu voitavan puuttua myös siirtohinnoittelua koskevien normien perusteella eli Suomessa VML 31 §:n ja Ruotsissa IL 14 luvun 19–20 §:ien perusteella. Näitä normeja käsitellään tutkielmassa.

Pyrittäessä selvittämään lainsäätäjän tarkoitusta ovat ratkaisevassa asemassa hallituksen esitykset. Tämän tutkimuksen kannalta Suomen hallituksen esitys 146/2012 on erityisen ratkaisevassa asemassa, sillä Suomen korkovähennysrajoituksesta on toistaiseksi saatavilla vain vähän oikeuskirjallisuutta tai oikeuskäytäntöä. Avainasemassa tässä tutkimuksessa ovat myös eri tahojen hallituksen esitykseen antaman lausunnot. Tutkielman kan-

---

¹⁸ Aarnio 1989, s. 50.

nalta ovat luonnollisesti tärkeitä myös Ruotsin korkovähennysrajoituksista annetut hallituksen esitykset Prop. 2008/09:65 ja Prop. 2012/13:1. Olennaisia ovat myös veroviranomaisten eli Suomen Verohallinnon ja Ruotsin Skatteverketin korkovähennysrajoitusten soveltamista koskevat ohjeet.

Kirjoitetun lainsäädännön ja hallitusten esitysten ohella tärkeässä roolissa on myös oikeuskäytäntö eli EU-tuomioistuimen, KHO:n ja HFD:n ratkaisut. Oikeuskäytäntöä voidaan nykyään pitää etenevässä määrin vahvasti velvoittavana oikeuslähteenä ja oikeuskäytännöstä voidaan löytää vastauksia säännöksissä piileviin tulkintaongelmiin. Tutkielmassa on annettu paljon painoarvoa HFD:n koron vähennysoikeutta koskeville ratkaisuille. Tapausten yksityiskohtaisissa selostuksissa on hyödynnetty Skatterättsnämndens¹⁹ päätöksiä, sillä HFD:n tapausselostuksissa ei välttämättä voida lukea tapausten yksityiskohtia vaan ainoastaan lopulliset päätökset. Suomen ylin oikeusaste on toistaiseksi ratkaissut yhden korkovähennysrajoituksia koskevan tapauksen. Korkovähennysrajoitusten tulkinnasta on lisäksi annettu muutamia Keskusverolautakunnan ratkaisuja, jotka otetaan huomioon tutkielmassa soveltuvilta osin.

Tieteellistä tutkimusta tehtäessä olennaisia lähteitä ovat myös aiemmin samasta aiheesta tehdyt tutkimukset ja aihetta käsittelevät artikkelit. Oikeuskirjallisuus luetaan oikeustieteissä sallittuihin oikeuslähteisiin. Tässä tutkimuksessa oikeuskirjallisuutta on pyritty hyödyntämään mahdollisimman monipuolisesti. Koska korkovähennysrajoitukset ovat Suomessa ja Ruotsissa suhteellisen uusi ilmiö, ei uudesta laista ole saatavilla juurikaan kirja-lähteitä. Artikkelikirjoituksissa korkovähennysrajoitukset ovat kuitenkin saaneet laajasti huomiota ja näitä artikkeleita on hyödynnetty tutkielmassa mahdollisuuksien mukaan.

---

¹⁹ Skatterättsnämnden on finanssiministeriön alainen viranomainen, joka antaa sitovia verotusta koskevia ennakkopäätöksiä. Skatterättsnämndens toiminta vastaa Suomen keskusverolautakunnan toimintaa.

2. SISÄINEN KORKO VERO-OIKEUDESSA

2.1 Koron käsite ja korkomenon laaja vähennysoikeus

Vero-oikeudessa korolla tarkoitetaan velkasuhteen perusteella toiselle osapuolelle maksettavaa korvausta.²⁰ Korvaus voi olla ajan kulumiseen perustuva prosentuaalinen korvaus tai esimerkiksi velan syntyessä maksettu kertakorvaus.²¹ Korko suoritetaan aina velasta eli pääomasta, joka on sitouduttu maksamaan takaisin velanantajalle. Mikäli velkaan ei liity takaisinmaksuvelvollisuutta, ei maksettu korko ole vähennyskelpoinen.²² Kansainvälisissä tilanteissa koron käsitteen määrittelevät yleensä verosopimukset. Tässä tutkielmassa korkomenolla tarkoitetaan suoritusta, jonka suomalainen tai ruotsalainen tytäryhtiö suorittaa rahoitusyhtiölle korvaukseksi saamastaan velkarahoituksesta.

Suomen tai Ruotsin lainsäädännöissä ei tarkemmin määritellä, mitä korolla tarkoitetaan. Myöskään korkovähennysrajoitukset Suomen EVL 18 a § tai Ruotsin IL 24 luvun 10 a–f §:t eivät määrittele koron käsitettä.²³ Suomen ja Ruotsin verolainsäädäntöjen mukaan korko on elinkeinotoiminnassa maksajalleen vähennyskelpoinen menoerä ja saajalleen veronalainen tuloerä. Sekä Suomessa että Ruotsissa korot ovat verotuksessa vähennyskelpoisia, jos ne johtuvat elinkeinotoiminnasta. Kaikkia niitä velkoja, jotka on käytetty elinkeinotoiminnan rahoittamiseen, voidaan pitää elinkeinotoiminnasta johtuvina velkoina²⁴. Korkomeno on pääsäännön mukaan laajasti vähennyskelpoinen samoilla edellytyksillä sekä Suomen että Ruotsin lainsäädännössä.

Suomen EVL 7 §:n mukaan elinkeinotulolähteessä ovat vähennyskelpoisia tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset. Lähes sama säännös sisältyy Ruotsin IL 16 luvun 1 §:än, jonka mukaan tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot saadaan vähentää. Molempien lainsäädäntöjen mukaan vähennyskelpoisia menoja ja menetyksiä voivat olla myös sellaiset menot, joita ei ole suoritettu tulonhankkimis- tai säilyttämistarkoituksessa, mutta jotka kuitenkin ovat tuottaneet tosiasiallisesti tuloa. Lisäksi voidaan vähentää kaikki tulon hankkimis- tai säilyttämistarkoituk-

---

²⁰ Mannio 1997, s. 77.

²¹ Malmgrén 2013, s. 12.

²² Andersson – Penttilä 2014, s. 455.

²³ Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 274–278. Kirjoittajat käsittelevät artikkelissaan ongelmia, joista liittyy siihen, että lainsäädännössä ei ole määritelty koron käsitettä.

²⁴ Myrsky – Malmgrén 2014, s. 207.

nessa suoritettut menot.²⁵ Suomen EVL 18 §:n 1 momentin 2 kohdassa on erityissäännös korkomenojen vähennyskelpoisuudesta. Lainkohdan mukaan korot ovat vähennyskelpoisia silloinkin, kun korot riippuvat yhtiön tuloksesta.

Korot ovat vähennyskelpoisia riippumatta siitä, onko korko maksettu kotimaahan vai ulkomaille²⁶. Korkomenot on saatu pääsääntöisesti vähentää riippumatta siitä, verotetaanko korkomenoa vastaavan tulon saajaa tosiasiallisesti korkotulosta²⁷. IL 9 luvun 5 §:ssä mukaan tulonhankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot eivät ole vähennyskelpoisia, jos menoja vastaavaa tuloa ei verosopimuksen mukaan verotettaisi Ruotsissa. Suomen EVL 16 §:n 1 momentin 2 kohta sisältää saman ajatuksen. Lainkohdan mukaan vähennyskelpoisia menoja eivät ole sellaiset menot, joita vastaava tulo on Suomessa verovapaa.

2.2 Korkovähennysrajoitukset pääpiirteittäin

2.2.1 Suomen korkovähennysrajoitus

Suomen korkovähennysrajoitus on erityissäännös, joka sisältyy EVL 18 a §:ään. Hallituksen esityksen 146/2012 mukaan säännöstä sovelletaan elinkeinotulolähteeseen kuuluviin korkoihin yhteisöjen, avoimien yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden verotuksessa. Säännöstä sovelletaan myös vastaaviin ulkomaalaisien yhtiöiden suorittamiin korkoihin, jos niillä on Suomessa kiinteä toimipaikka tai ne muuten saavat Suomesta elinkeinoverolain mukaan verotettavaa tuloa. Säännöksiä sovelletaan kuitenkin ainoastaan etuyhteyssopuolten välisiin velkasuhteisiin.

Korkomenot ovat aina vähennyskelpoisia, jos ne ovat enintään korkotulojen suuruiset. Vähennysoikeuden rajoitus koskee nettokorkomenoja eli korkomenoja, jotka ylittävät korkotulojen määrän. Nettokorkomenot ovat sellaisenaan vähennyskelpoisia, mikäli niiden suuruus on enintään 500 000 euroa. Tämän 500 000 euron rajan ylittävät nettokorkomenot eivät EVL 18 a §:n 2 momentin mukaan ole vähennyskelpoisia, kun ne ylittävät 25 prosenttia verotuksellisesta EBITDA:sta. EBITDA lasketaan EVL 3 §:ssä tarkoitetun elinkeinotoiminnan tuloksen pohjalta. EVL 3 §:n mukaiseen tulokseen lisä-

---

²⁵ Esim. Andersson – Penttilä 2014, s. 257.

²⁶ Andersson – Penttilä 2014, s. 452.

²⁷ Esim. Prop. 2008/09:65, s. 37–38.

tään korkomenot, verotuksessa vähennettävät poistot, rahoitusomaisuuden menetykset ja arvomuutokset sekä saatu konserniavustus. Tuloksesta vähennetään annettu konserniavustus. Vähennyskelvottomia ovat vain etuyhteysosapuolille suoritettut nettokorkomenot. Ulkopuolisille suoritettut korkomenot ovat aina vähennyskelpoisia.²⁸

Suomen säännöksen ulkopuolelle on jätetty tuloverolain mukainen toiminta. Suomen säännöstä ei siis sovelleta, jos velka kuuluu muun toiminnan tulolähteeseen. Rajausta on perusteltu asuntopoliittisilla syillä, koska asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöitä verotetaan yleensä tuloverolain mukaan.²⁹ Sääntelyn ulkopuolelle on jätetty myös luotto-, vakuutus- ja eläkelaitokset sekä eräiltä osin niiden konserniyhtiöt. Hallituksen esityksen 146/2012 mukaan kyseiset tahot on jätetty sääntelyn ulkopuolelle, koska niiden toimintaa ja vakavaraisuutta säädellään muulla lainsäädännöllä.³⁰

Korkomenojen vähennysoikeuden rajoituksia ei EVL 18 a §:n 3 momentin mukaan sovelleta, jos verovelvollisen oman pääoman suhde taseen loppusummaan on vähintään yhtä suuri kuin vahvistetun konsernitaseen vastaava suhdeluku. Hallituksen esityksen 146/2012 mukaan sääntelyn tarkoituksena on mahdollistaa korkomenojen vähentäminen, jos yksittäisen yrityksen oman pääoman osuus taseen loppusummasta on vähintään samalla tasolla kuin koko konsernissa. Tämä niin sanottu tasetesti on EVL 18 a §:n 3 momentin mukaan mahdollinen, jos konsernitase on laadittu EU-, ETA- tai verosopimusvaltiossa. Pääsäännön mukaan tasetestissä käytetään IFRS-tasetta. Korkomenot, joita ei voida vähentää kyseisenä verovuotena, voidaan vaatia vähennettäväksi seuraavien vuosien tuloista. Vähennyksen tekemiselle ei ole aikarajaa. Vähennyskelvottomat nettokorkomenot siirtyvät sulautumisissa ja jakaantumisissa sekä muissa omistajavaihdoksissa.³¹

2.2.2 Ruotsin korkovähennysrajoitus

Ruotsissa korkovähennysrajoitukset tulivat voimaan vuonna 2009. Rajoitussäännökset sisältyvät IL 24 luvun 10 a–f §:iin. IL 10 b §:n pääsäännön mukaan yhtiö ei voi vähentää etuyhteydessä olevalta yhtiöltä ottamaansa velkaan liittyviä korkomenoja. Sääntely

---

²⁸ HE 146/2012 s. 1, 21 ja 25.

²⁹ HE 146/2012, s. 15.

³⁰ HE 146/2012, s. 22, 23 ja 25.

³¹ HE 146/2012, s. 22–26.

koskee oikeushenkilöitä ja ruotsalaisia handelsbolag -yhtiöitä³² sekä EU:n alueella asuvien rajoitetusti verovelvollisten kiinteitä toimipaikkoja. Etuyhteysosapuolten väliset korkomenot voidaan kuitenkin vähentää, jos korkomenoa vastaavaa korkotuloa verotetaan korkotulon saajan asuinvaltiossa vähintään kymmenen prosentin verokannalla (jäljempänä kymmenen prosentin sääntö).

Ruotsin korkovähennysrajoitusten mukaan vähennyskelpoisia ovat myös velat, jotka on otettu pääasiassa liiketoiminnallisten (affärsmässigt motiverad) syiden vuoksi. Liiketoiminnallisten syiden olemassaolo tulee pohdittavaksi, jos etuyhteysvelkoihin ei voida soveltaa kymmenen prosentin sääntöä. Liiketoiminnallisten syiden vuoksi otetut velat ovat vähennyskelpoisia, vaikka niitä vastaavaa korkotuloa verotettaisiinkin saajan asuinvaltiossa alle kymmenen prosentin verokannalla (jäljempänä venttiilisääntö). Korkot voivat olla liiketoiminnallisten syyn perusteella vähennyskelpoisia ainoastaan silloin, kun koronsaaja asuu Ruotsissa, ETA-alueella tai verosopimusvaltiossa.

Vuonna 2009 voimaan tulleesta korkovähennysrajoituksesta huolimatta yrityksillä havaittiin olevan edelleen mahdollisuus korkomenojen avulla tapahtuvaan verosuunnitteluun. Tämän vuoksi Ruotsin korkovähennysrajoituksia kiristettiin vuoden 2013 alusta.³³ Sääntely muuttui siten, että Skatteverket sai oikeuden puuttua korkomenojen vähennysoikeuteen. Vähennysoikeuteen voidaan puuttua, vaikka korkotulon saajan asuinvaltiossa korkotuloa verotettaisiin kymmenen prosentin verokannalla. Jos verovelvollinen ei pysty osoittamaan, että velkajärjestelyn pääasiallisena perusteena ovat olleet muut syyt kuin verotuksellisen edun tavoittelu (få en väsentlig skatteförmån), Skatteverketillä on oikeus puuttua vähennysoikeuteen (jäljempänä käänteinen venttiilisääntö). Vähennystä ei ole mahdollista tehdä lainkaan, jos korko suoritetaan ETA-alueen ulkopuolelle ja sellaiseen valtioon, jonka kanssa Ruotsilla ei ole verosopimusta.³⁴

2.3 Etuyhteys ja etuyhteysosapuolten välinen velka

Suomen tai Ruotsin verolainsäädännöissä konsernin käsite ei ole yhtenevä. Määritelmät konsernin muodostumiselle vaihtelevat säännöskohtaisesti. Suomessa omistusosuusvaa-

---

³² Ruotsalaiset handelsbolag -yritykset vastaavat pääosin suomalaisia henkilöyhtiöitä.

³³ Ks. Finansdepartementet 2012, s. 12.

³⁴ Ks. myös Finansdepartementet 2012, s. 2.

timukset konsernin muodostumiselle vaihtelevat konserniavustuslain 90 prosentin vaatimuksesta EVL 16 §:n 7 kohdan vähintään 10 prosentin omistusosuuden vaatimukseen.³⁵ Ruotsin IL 2 luvun 5 §:n mukaan ruotsalaiseen konserniin kuuluvat sellaiset yhtiöt, joiden katsotaan jonkin Ruotsin lainsäädännön säädökseen mukaan muodostavan konsernin. Konserniyhtiöt ovat yleensä aina etuyhteydessä keskenään.

Suomen EVL 18 a §:ssä todetaan, että korkomenojen vähennysoikeutta rajoitetaan, jos velkasuhteen osapuolet ovat etuyhteydessä toisiinsa. Pääsäännön mukaan myös Ruotsin IL 24 luvun 10 b § estää korkomenojen vähennysoikeuden toisiinsa etuyhteydessä (intressegemenskap) olevilta yrityksiltä. Tässä tutkielmassa konserniin katsotaan kuuluvan sellaiset etuyhteysosapuolet, joilla on EVL 18 a §:n 5 momentin tai IL 24 luvun 10 a §:n mukainen keskinäinen määräysvalta. Konserniin eivät kuulu EVL 18 a §:n 6 momentissa ja IL 24 luvun 10 c §:ssä tarkoitetut yhtiöt. Näihin yhtiöihin voidaan kuitenkin soveltaa samoja korkorajoitussäännöksiä kuin etuyhteydessä oleviin yhtiöihin.

Suomen elinkeinoverolain 18 a §:n mukaista etuyhteyttä määriteltäessä ratkaisevaa on velkasuhteen osapuolten välinen määräysvalta. EVL 18 a §:n 5 momentissa todetaan, että velkasuhteen osapuolet ovat etuyhteydessä keskenään, jos toisella osapuolella on määräysvalta toisessa osapuolella tai kolmannella yksin tai yhdessä lähipiirinsä kanssa on määräysvalta velkasuhteen molemmissa osapuolissa. Määräysvallalla tarkoitetaan samaa kuin VML 31 §:n mukaisella määräysvallalla. Määräysvaltaa käytetään VML 31 §:n mukaan silloin, kun toinen osapuoli omistaa välittömästi tai välillisesti yli 50 prosentin osuuden toisen osapuolen pääomasta tai osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Määräysvalta on myös silloin, kun toisella osapuolella on oikeus nimittää yli 50 prosenttia toisen yhtiön hallituksen tai vastaavan toimielimen jäsenistä. Määräysvallan käyttämisestä on kyse silloin, kun toista osapuolta johdetaan yhdessä toisen osapuolen kanssa tai muuten käytetään määräysvaltaa toisessa osapuolella.³⁶

Ruotsin IL 24 luvun 10 a §:n mukaan yritykset ovat keskenään etuyhteydessä, jos toisella yrityksellä on välittömästi tai välillisesti merkittävää vaikutusvaltaa (väsentlig inflytande) toiseen yritykseen tai yrityksillä on pääasiallisesti yhteinen johto. Huomattavaa on, että Suomen säännöksestä poiketen Ruotsin säännös ei vaadi määräysvallan käyttä-

---

³⁵ Ks. Äimä 2012, s. 488.

³⁶ Ks. HE 146/2012, s. 23.

mistä omistetussa yhtiössä, mikäli omistusosuus on kuitenkin riittävän suuri. Merkittävää vaikutusvaltaa voivat käyttää yhdessä myös yritykset, jotka eivät ole etuyhteydessä keskenään. Jos esimerkiksi yhtiöt, jotka eivät ole keskenään etuyhteydessä omistavat yhdessä kolmannen yrityksen siten, että toinen yhtiö omistaa 49 prosenttia ja toinen 51 prosenttia, ovat nämä yhtiöt Ruotsin lainsäädännön mukaan etuyhteydessä. Merkittävää vaikutusvaltaa voivat määrittää myös muut tekijät kuin omistusosuuden suuruus.³⁷

Skatteverketin mukaan 40 prosentin omistusosuus mahdollistaa merkittävän vaikutusvallan käyttämisen. Jos omistusosuus on alle 40 prosenttia, tulee aina arvioida, voivatko muut olosuhteet johtaa siihen, että yhtiöiden välillä on kyse merkittävän vaikutusvallan käyttämisestä. Pelkistetympin voidaan sanoa, että mitä pienempi omistusosuus sitä vahvempi on oletettava, että merkittävää vaikutusvaltaa ei käytetä. Merkittävä vaikutusvalta voi toisaalta muodostua, vaikka omistusosuus olisi paljonkin alle 40 prosenttia. Tämä on mahdollista erityisesti silloin, jos usean omistajatahon yhteistyön tuloksena voidaan käyttää merkittävää vaikutusvaltaa.³⁸ Ruotsin lainsäädännössä tai edes Skatteverketin ohjeissa ei tarkemmin määritellä, milloin on olemassa sellaisia muita olosuhteita, joiden perusteella merkittävä vaikutusvalta voi muodostua.

Suomen ja Ruotsin lainsäädäntöihin sisältyy kuitenkin merkittävä poikkeus, joka laajentaa etuyhteysvelkojen määritelmää. Suomessa tämän poikkeuksen muodostaa EVL 18 a §:n 6 momentin säännös.³⁹ Jos etuyhteydessä olevalla osapuolella on saatava muulta kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta ja saatavalla on yhteys velkaan, sovelletaan korkovähennysrajoituksia myös tällaiseen välilliseen etuyhteysvelkaan. Ruotsin IL 24 luvun 10 c §:n mukaan Ruotsin säännöstä sovelletaan välilliseen etuyhteysvelkaan, jos etuyhteydessä olevalla osapuolella on saatava muulta kuin etuyhteydessä olevalta osapuolelta ja saatavalla on yhteys velkaan. Suomen tai Ruotsin hallituksen esityksissä ei ole tarkemmin määritelty, milloin saatavalla on laissa tarkoitettu yhteys velkaan.

Yhtiöiden kannalta säännöksen soveltamisalan laajeneminen on ongelmallista, koska tarkasti ei voida määritellä, millaisiin yhteyksiin lainan ja saatavan välillä säännös soveltuu. Koska laissa edellytetään ainoastaan, että lainan ja saatavan välillä on yhteys,

---

³⁷ Prop. 2012/13:1 s. 239.

³⁸ Skatteverket 2013, luku 4.2 väsentlig inflytande.

³⁹ Ks. Tikkanen 2013, s. 503.

voivat periaatteessa kaikki mahdolliset yhteydet tulla rajoitussäännöksen piiriin.⁴⁰ Verohallinnon mukaan pelkästään sillä perusteella, että velan ottaneeseen yhtiöön etuyhteydessä olevalla osapuolella on talletuksia samassa rahoituslaitoksessa, ei yhtiön velkaa voida katsoa etuyhteysvelaksi.⁴¹ Suomen hallituksen esityksen mukaan etuyhteysvelkana ei pidetä sellaista cash pooling -järjestelyä, jossa cash pool -varat ovat edelleen kunkin konserniyhtiön nimissä. Lähtökohtaisesti etuyhteysvelkaa ei muodostu, jos varat ovat konserniyhtiöiden omilla tileillä ja omissa kirjanpidoissa⁴².

2.4 Muita korkomenojen vähennysoikeutta rajoittavia normeja

2.4.1 Veron kiertämisen torjuminen

Yleinen veron kiertämistä torjuva normi sisältyy sekä Suomen että Ruotsin lainsäädäntöihin. Yleinen normi on katsottu kohdennettujen normien ohella tärkeäksi sisällyttää verolainsäädäntöön, jotta on mahdollista puuttua sellaisiin järjestelyihin, jotka on tehty ainoastaan veronvälttämistarkoituksessa. Suomessa tai Ruotsissa ei ole säädetty erityisiä normeja, joilla pyrittäisiin torjumaan pääomarakenteen suunnittelusta johtuvaa alikapitalisointia. Alikapitalisointiin on kuitenkin katsottu voitavan puuttua muilla verolainsäädännön normeilla.⁴³ Suomen verolainsäädännössä tällainen normi on veron kiertämistä koskeva VML 28 §. Ruotsissa on erillinen veronkiertämistä koskeva laki (Lagen om skatteflygt), jota voitaneen periaatteessa soveltaa myös korkomenoihin.

Suomen VML 28 §:n mukaista säännöstä voidaan soveltaa, jos olosuhteelle tai toiminteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Tällaisia tapauksia on kohdeltava niin kuin asiassa olisi noudatettu oikeaa muotoa. Säännöstä saatetaan joutua soveltamaan tilanteissa, joissa lainaksi nimeillä rahoitusinstrumentilla on niin paljon oman pääoman ominaisuuksia, että erää on käsiteltävä omana pääomana⁴⁴. Säännöstä voitaisiin soveltaa myös tilanteissa, joissa on

---

⁴⁰ Ks. Tikkanen 2013, s. 504.

⁴¹ Verohallinnon ohjeen mukaan sääntelyn rajaaminen saataviin tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ulkopuoliselta taholta velan ottaneen yhtiön osakkeiden antaminen velan vakuudeksi ei tee velasta etuyhteysvelkaa. Myöskään yritysliikkeen ei ohjeen mukaan voida katsoa muodostavan velasta etuyhteysvelkaa.

⁴² Ks. Verohallinto 2014, luku 3.2.3 cash pooling -järjestelyistä tarkemmin.

⁴³ Knuutinen 2005, s. 188–189.

⁴⁴ Andersson 2003, s. 462.

käytetty ali- tai ylihinnoittelua ilmeisessä verosta vapautumisen tarkoituksessa.⁴⁵ Verotuskäytännössä korkomenojen vähennysoikeus on saatettu hylätä VML 28 §:n perusteella. Julkaistua oikeuskäytäntöä ei ole tilanteista, joissa korkojen vähennysoikeus olisi hylätty VML 28 §:n perusteella, joten yleistä veron kiertämistä koskevaa sääntelyä voidaan pitää epävarmana korkovähennysrajoituksen perusteena.⁴⁶

Verotusmenettelylain 28 §:ää voidaan soveltaa vain, jos tarkoituksena on yksinomaan veron välttäminen. Jos verotus on yksi syy muiden joukossa, ei VML 28 §:ää voida soveltaa. Kansainvälisissä tilanteissa tarve osoittaa verotuksesta riippumattomien syiden olemassaolo tulee esille erityisesti nollaverotukseen johtavissa tilanteissa. VML 28 §:n soveltaminen kansainvälisissä tilanteissa on kuitenkin erittäin korkean kynnyksen takana erilaisten syrjinnän kieltävien säännösten takia. Erilaisilla konsernin sisäisillä järjestelyillä voidaan välttää veroja, mikä on lisännyt painetta soveltaa VML 28 §:ää myös kansainvälisiin järjestelyihin. Tämä lisää epävarmuutta siitä, milloin on kyse hyväksyttävästä verosuunnittelusta ja milloin puuttumista vaativasta veron kiertämisestä. Oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta on tärkeää, että VML 28 §:ää sovelletaan pidättyväisesti.⁴⁷

Ruotsin veron kiertämistä koskevan lainsäädännön lagen om skatteflykt 2 §:n mukaan verotusta toimitettaessa ei oteta huomioon sellaista oikeustointa:

1. joka, aiheuttaa merkittävää veroetua verovelvolliselle,
2. johon verovelvollinen välillisesti tai välittömästi vaikuttaa,
3. jonka pääasiallinen syy on veroetujen tavoittelu ja
4. menettely on vastoin lainsäädännön tarkoitusta.

Säädöksen 3 §:n mukaan oikeustointa on kohdeltava niin kuin asiassa olisi noudatettu oikeaa muotoa. Skatteverketin mukaan on teoriassa mahdollista, että veron kiertämistä koskevaa lakia voitaisiin soveltaa myös korkomenojen vähennysoikeuden rajoittamiseen silloin, kun pyritään varmistamaan, että korkomeno on suoritettu todellista tarkoitusta varten. Käytännössä Ruotsin Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) ei ole tuomiois-

---

⁴⁵ HE 146/2012, s. 4.

⁴⁶ Ks. esim. VM 2009, s. 22.

⁴⁷ Ks. Helminen 2014, s. 2–5.

saan koskaan soveltanut veron kiertämistä koskevaa normistoa korkomenoihin.⁴⁸ Skatteverketin mukaan seuraavasta tuomioista voidaan päätellä, että veronkiertämistä koskevan lainsäädännön perusteella ei voida rajoittaa korkomenojen vähennysoikeutta.⁴⁹

Tuomiossa RÅ 2007 ref. 85 sijoitusyhtiö myi kaikki liiketoiminnallisen tytäryhtiön osakkeet toiselle tytäryhtiölle. Osto rahoitettiin sijoitusyhtiön saamalla omistussuosuksilla, jotka myöhemmin muutettiin lainaksi. Ostajayrityksen sijoitusyhtiöön tekemät korkomaksut rahoitettiin konsernin tytäryhtiöltä saadulla konserniavustuksella. Sijoitusyhtiö kykeni tällöin kuittaamaan saamansa korkotulot niitä vastaavalla verovapaalla osingolla. Järjestely johti siihen, että konsernin liiketoiminnallisten yhtiöiden voittoa ei verotettu. Verotettavaa tuloa muodostui maksettujen osinkojen verran. Tuomioistuimen mukaan korkovähennystä ei voitu evätä veron kiertämistä koskevien normien perusteella, koska menettelyn ei voitu katsoa olevan lainsäädännön tarkoituksen vastainen.

2.4.2 Markkinaehtoinen siirtohinnoittelu

Ollakseen lainkaan vähennyskelpoisia korkomenojen täytyy olla markkinaehtoisia.⁵⁰ Markkinaehtoisuuden edellytys perustuu siirtohinnoittelunormeihin, joiden kansainvälinen perusta tulee OECD:n malliverosopimuksen 9 artiklasta. Suomen siirtohinnoittelua koskevan normin tarkoituksena on, että sellaisien liiketoimien muotoa voidaan oikaista, joista riippumattomat osapuolet eivät olisi sopineet keskenään.⁵¹ Jos korkomeno ei ole markkinaehtoinen, on se siirtohinnoittelua koskevan lainsäädännön perusteella vähennyskelvoton. Tällöin korkovähennysrajoitusten soveltumista ei lähtökohtaisesti tarvitse pohtia.

Suomen lainsäädännössä siirtohintaoikaisusta säädetään VML 31 §:ssä. Pykälän mukaan siirtohintaa voidaan oikaista, jos etuyhteydessä olevien osapuolten välisissä liiketoimissa on sovittu ehdoista, jotka poikkeavat siitä, mitä toisistaan riippumattomien osapuolten välillä olisi sovittu. Liiketoimen vuoksi verovelvollisen verotettavan tulon on täytynyt jäädä pienemmäksi tai tappion muodostua suuremmaksi kuin mitä se muu-

---

⁴⁸ Skatteverket 2008, s. 5.

⁴⁹ Ks. Skatteverket 2008, s. 27.

⁵⁰ Ks. Äimä 2012, s. 60.

⁵¹ Ks. HE 107/2006, s. 3.

ten olisi ollut. Verovelvollisen tuloon lisätään tällöin määrä, joka olisi kertynyt liiketoimen ehtojen vastatessa sitä, mitä riippumattomien osapuolten välillä olisi sovittu. Lainkohdassa tarkoitettu liiketoimi voi olla esimerkiksi velkasuhde, jossa on etuyhteysosapuolten välillä sovittu ehdoista, joista riippumattomat osapuolet eivät sopisi.

Tuomiossa KHO 2014:119 oli kyse siitä, voidaanko lainajärjestely uudelleenluokitella VML 31 §:n 1 momentin perusteella oman pääoman ehtoiseksi sijoitukseksi siten, että korot eivät olisi vähennyskelpoisia. Suomalainen A Oy oli saanut pääomistajaltaan luxemburgilaiselta yhtiöltä B 15 miljoonan euron suuruisen lainan. Veroilmoituksellaan A oli ilmoittanut elinkeinotoiminnan tulosta vähennettäväksi B:n myöntämästä lainasta maksettuja korkoja. Lainan myöntäminen perustui A Oy:tä rahoittaneiden pankkien vaatimukseen lisärahoituksesta, jonka tuli olla maksusaantijärjestyksessä toissijainen pankkilainoihin nähden ja luonteeltaan IFRS-tilinpäätöksessä omana pääomana käsiteltävä niin sanottu IFRS-hybridilaina. Laina oli vakuudeton ja eräpäivätön. Lainan vuosittainen kiinteä korko oli 30 prosenttia ja korko lisättiin lainan pääomaan. Laina voitiin maksaa takaisin vain A Oy:n vaatimuksesta. Kyseistä hybridilainaa oli pidettävä verotuksessa vieraan pääoman luonteisena. KHO:n mukaan uudelleenluokittelu olisi vaatinut verotusmenettelystä annettuun lakiin sisältyvää nimenomaista valtuutusta uudelleenluokitteluun. VML 31 §:n 1 momentin säännöksen ei katsottu sisältävän valtuutusta, jonka perusteella uudelleenluokittelu olisi ollut mahdollista.

Verotuskäytännössä on aiemmin katsottu, että etuyhteysosapuolelta saatua vieraan pääoman rahoitusta voidaan VML 31 §:n perusteella pitää omana pääomana. Verotuskäytännössä tällaiselle sijoitukselle maksettua korkoa ei ole pidetty vähennyskelpoisena.⁵² KHO:n päätöksen 2014:119 perusteella on selvää, että VML 31 §:n perusteella vieraan pääoman sijoitusta ei voida luokitella omaksi pääomaksi. VML 31 §:ää voidaan soveltaa vain, jos korko on määritelty sellaiseksi, josta riippumattomat osapuolet eivät sopisi keskenään. Jos VML 31 § ei voida soveltaa, voi ELV 18 a § tulla sovellettavaksi, mikäli sen soveltamisen edellytykset täyttyvät.

---

⁵² HE 146/2012, s. 4.

Ruotsissa on havaittu, että IL 14 luvun 19–20 §:iin sisältyvät niin sanotut oikaisusäänökset (korrigeringsregeln) eivät tehokkaasti torju verosuunnittelua silloin, kun korko on markkinaehtoinen.⁵³ IL 14 luvun 19 §:n mukaan, jos liiketoimen ehdot poikkeavat sitä, mitä riippumattomat osapuolet olisivat sopineet, on toimittava siten kuin liiketoimeen ei olisi ryhdytty. Säännöstä sovelletaan vain, jos:

1. sitä, joka sopimuksen perusteella saa suuremman tuloksen, ei veroteta saadusta tulosta Ruotsissa sisäisen lainsäädännön tai verosopimusten perusteella,
2. on selkeä syy katsoa, että osapuolten välinen järjestely tuottaa taloudellista etua ja
3. ei ole olemassa sellaisia olosuhteita, joiden perusteella tilanne on voitu saavuttaa muusta syystä kuin siitä, että järjestelyllä saavutetaan taloudellista etua.

IL 14 luvun 20 §:n mukaan taloudellinen yhteys muodostuu, jos yhtiö suoraan tai välillisesti osallistuu toisen osapuolen johtoon tai valvontaan tai omistaa osuuden yhtiön pääomasta. Taloudellinen yhteys muodostuu myös, jos samat henkilöt osallistuvat yhtiöiden valvontaan tai johtoon tai omistavat osuuden yhtiöiden pääomasta.

Ruotsissa on jo ratkaisussa RÅ 1990 ref. 34 otettu kantaa vieraan pääoman muuttamisesta omaksi pääomaksi siirtohinnoittelunormiston perusteella. Tuomioissa tarkasteltiin sitä, voidaanko alikapitalisoidun ruotsalaisen tytäryrityksen ja ulkomaisen emoyhtiön välinen laina luokitella uudelleen oikaisusäännösten (korrigeringsregeln) perusteella pääomasijoitukseksi. Tuomioistuimien katsoi, että uudelleenluokittelu ei ollut mahdollista. Tuomioistuimen mukaan toisistaan riippumattomien osapuolten välillä tapahtuvassa rahoituksessa lainan ehdot ovat aina markkinaehtoisia. Jos yhtiö ottaa lainan ulkopuoliselta yritykseltä, ei se missään olosuhteissa voi johtaa siihen, että lainaa käsiteltäisiin oikaisusääntöjen perusteella omaa pääomana.

Mainitut tuomioistuinratkaisut kaventavat veroviranomaisten mahdollisuuksia puuttua erilaisten hybridi-instrumenttien verotukseen. Konsernien kannalta on toivottavaa, että niiden tekemiä rahoitusjärjestelyitä ei voida uudelleenluokitella siirtohinnoittelusäännösten perusteella. Koska siirtohinnoittelusäännökset koskevat nimenomaisesti markkinaehtoista hinnoittelua eikä koko liiketoimen uudelleenluokittelua ole lainkohtien pe-

---

⁵³ Skatteverket 2008, s. 26.

rusteella mahdollistettu, olisi konsernien liiketoiminnan kannalta erittäin haitallista, jos veroviranomainen voisi käyttää sellaista valtaa, jota ei ole lain perusteella sille suotu.

KHO:n tuomion perusteella Verohallinnon on muutettava linjaansa uudelleenluokitte-
lusta. Koska siirtohinnoittelunormien perusteella ei voida puuttua hybridi-
instrumenttien verotukseen, jää nähtäväksi koetaanko painetta säännellä korkovähennysrajoitukset sellaisiksi, että myös hybridi-instrumenttien hyödyntämistä on mahdollista rajoittaa.⁵⁴ Toisaalta säädettäessä Suomen korkovähennysrajoituksista on ilmeisesti katsottu, että hybridi-instrumenttien käyttö muodostuu valtion kannalta veropohjaa rauttavaksi ongelmaksi vasta, kun korkojen määrä ylittää korkovähennysrajoituksella säännellyt rajat. Ruotsin säännös puolestaan määrittelee, että korkotuloa täytyy verottaa korkotulon saajan asuinvaltiossa vähintään kymmenen prosentin verokannalla. Jos korkotuloa ei veroteta vaan se katsotaan verovapaaksi osingoksi, eivät kymmenen prosentin säännön edellytykset täyty ja hybridejä ei voida tältä osin hyödyntää. Kymmenen prosentin säännön edellytysten jäädessä toteutumatta, hybridien hyödyntäminen on Ruotsin lainsäädännön mukaan selkeämmin poissuljettua kuin Suomen lainsäädännön mukaan.

---

⁵⁴ Suomessa on vireillä lainsäädäntöhanke VML 31 §:n muuttamisesta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että etuyhteisyritysten välistä siirtohinnoittelua voitaisiin oikaista myös silloin, kun jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Myös Euroopan unionin komissio on antanut marraskuussa 2013 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä annetun direktiivin muuttamisesta (COM(2013) 814 final). Muutoksen tavoitteena on varmistaa, ettei direktiivi rajoita mahdollisuuksia torjua hybridirakenteista johtuvaa verosuunnittelua. Muutoksen on tarkoitus estää kaksinkertainen verottamatta jättäminen eli yhtäaikainen verovapaus tulon saajan asuinvaltiossa ja vähennyskelpoisuus maksajan asuinvaltiossa.

3. KORKOVÄHENNYSTEN LASKENTATAPOJEN HAASTEET

3.1 Suomen nettokorkomenojen laskenta

3.1.1 Vähennyskelpoiset ja vähennyskelvottomat nettokorkomenot

Suomen korkovähennysrajoituksessa on otettu käyttöön nettokorkomenon käsite. Nettokorkomenolla tarkoitetaan korkotulojen ja korkomenojen välistä erotusta. Jos korkotulot ovat korkomenoja suuremmat, voidaan korkomenot vähentää kokonaan. Tällöin yhtiöllä ei ole nettokorkomenoja. Jos yhtiön verovuoden nettokorkomenot ovat alle 500 000 euroa, ovat korkomenot EVL 18 a §:n 2 momentin mukaan kokonaan vähennyskelpoisia. Vähennysrajoitukset tulevat sovellettavaksi vain, jos yhtiön nettokorkomenot ylittävät 500 000 euroa. Yhtiön korkomenot voivat olla esimerkiksi 800 000 euroa ja yhtiön korkotulot 310 000 euroa, jolloin yhtiön nettokorkomenot ovat 490 000 euroa. Yhtiö voi tällöin vähentää korkomenot kokonaisuudessaan, vaikka kaikki korkomenot olisivat etuyhteysosapuolille suoritettuja.⁵⁵ Jos yhtiöllä ei ole lainkaan etuyhteysvelkojen korkoja, ei korkovähennysrajoituksia sovelleta. Yhtiö voi tällöinkin vähentää korkomenot kokonaisuudessaan.⁵⁶

Nettokorkomenojen määrän ylittäessä 500 000 euroa, joudutaan nettokorkomenojen vähennysoikeutta selvittämään. 500 000 euron raja tarkoittaa kaikkia yrityksen nettokorkomenoja. Nettokorkomenot sisältävät sekä etuyhteysosapuolten väliset nettokorkomenot, että ulkopuolisille tahoille suoritettut nettokorkomenot. Jos nettokorkomenot ylittävät 500 000 euroa, ovat nettokorkomenot vähennyskelpoisia siltä osin kuin ne ovat enintään 25 prosenttia elinkeinotoiminnan oikaistusta tuloksesta (verotuksellinen EBITDA).⁵⁷ Verotuksellinen EBITDA lasketaan oikaisemalla EVL 3 §:n mukaista tuottojen ja kulujen erotusta seuraavalla tavalla:

- EVL 3 §:n mukainen elinkeinotoiminnan tulos
- + korkomenot ennen vähennysrajoituksia (brutto)
- + verotuksessa vähennettävät poistot
- + rahoitusomaisuuden menetykset ja arvonmuutokset

---

⁵⁵ Ks. Penttilä 2012, s. 33.

⁵⁶ Verohallinto 2014, kohta 4.1.

⁵⁷ Ks. HE 2012/146, s. 21.

- + saatu konserniavustus
- annettu konserniavustus
- = Verotuksellinen EBITDA

Nettokorkomenojen ollessa yli 500 000 euroa lasketaan korkomenojen vähennyskelpoisuus yksinomaan 25 prosentin rajan perusteella. Näin ollen 500 000 euron raja ei ole absoluuttinen vaan vähennyskelpoisten nettokorkomenojen määrä saattaa jäädä myös alle 500 000 euron.⁵⁸ Jos kuitenkin 25 prosentin rajan ylittävien nettokorkomenojen määrä on enintään yhtä suuri kuin etuyhteydessä olevien velkasuhteen osapuolten väliset nettokorkomenot, eivät nettokorkomenot ole vähennyskelpoisia. Tämä tarkoittaa, että ulkopuolisille suoritettut korkomenot ovat kokonaan vähennyskelpoisia ja vähennysrajoitus koskee vain etuyhteysosapuolille maksettuja korkoja. Vähennyskeltottomien nettokorkomenojen määrä on siis enintään 25 prosenttia EBITDA:sta. Vähennyskeltottomien korkojen määrä voi kuitenkin olla myös pienempi, jos 25 prosentin rajan ylittäviä nettokorkomenoja on enemmän kuin etuyhteysosapuolille suoritettuja nettokorkomenoja.⁵⁹

Nettokorkomenojen vähennyskelpoisuutta voidaan havainnollistaa esimerkin avulla. Tässä kohtaa EBITDA otetaan annettuna ja sen suuruus on 1 300 000 euroa. Ajatellaan, että yhtiöllä on korkotuloja 100 000 euroa ja korkomenoja 800 000 euroa. Täten yhtiön nettokorkomenot ovat 700 000 euroa. Koska yhtiön kaikki nettokorkomenot ylittävät 500 000 euron rajan, voi korkorajoitusäännös tulla sovellettavaksi. Jos yhtiöllä ei ole lainkaan etuyhteyskorkoja tai sillä on etuyhteysosapuolilta saatuja korkoja enemmän kuin etuyhteysosapuolille maksettuja korkoja, yhtiö saa vähentää kaikki korkomenonsa. Etuyhteysvelkojen nettokorkomenot määrittävät vähennyskeltottomien nettokorkomenojen enimmäismäärän.⁶⁰

Oletetaan, että edellisessä tapauksessa esimerkkiyhtiöllä on etuyhteydessä olevalta osapuolelta laina, josta se suorittaa tälle yhtiölle korkoja a) 600 000 euroa ja b) 300 000 euroa. Yhtiöllä ei ole korkotuloja etuyhteysyrityksiltä, joten tämä korkomeno on yhtiön etuyhteysvelkojen nettokorkomeno. Vähennyskelpoisten nettokorkomenojen määrä on

---

⁵⁸ Ks. Verohallinto 2014, kohta 4.1.

⁵⁹ Ks. Penttilä 2012, s. 34.

⁶⁰ Ks. Penttilä 2012, s. 35 sekä Verohallinto 2014, kohta 5.2, jossa vastaavanlainen esimerkki vähennyskeltottomien nettokorkomenojen laskennasta.

25 prosenttia oikaistusta elinkeinotoiminnan tuloksesta eli 325 000 euroa (25 % x 1 300 000). Vähennyskeltottomien nettokorkomenojen määrä on 375 000 euroa (700 000 – 325 000). Vähennyskeltvotonta on enintään etuyhteysosapuolten välisten nettokorkomenojen määrä. A-tapauksessa vähennyskeltvottomia nettokorkomenoja ovat 25 prosentin rajan ylittävät nettokorkomenot 375 000 euroa ja b-tapauksessa etuyhteysosapuolten väliset nettokorkomenot 300 000 euroa.⁶¹

Laskettaessa 500 000 euron rajaa otetaan huomioon kaikki yhtiön nettokorkomenot. Tämä johtaa siihen, että 25 prosentin rajaa joudutaan laskemaan suhteellisen helposti. Jos yhtiön kaikki nettokorkomenot ylittävät 500 000 euroa ja 25 prosenttia EBITDA:sta, etuyhteysvelkojen korot ovat joko kokonaan tai osittain vähennyskeltvottomia. Jos edellä olevassa esimerkissä etuyhteysosapuolten väliset nettokorkomenot ovat välillä 1 – 375 000 euroa, ovat korot kokonaan vähennyskeltvottomia. Koska laissa ei määritellä, mitkä korot kuuluvat rajoitussäännöksen soveltamisalaan, ei sillä ole merkitystä, mistä nettokorkomenot ovat aiheutuneet. Vähennysrajoitusten piiriin voi siten tulla esimerkiksi etuyhteysosapuolille maksettuja ostovelkojen korkoja. Tältä osin sääntely menee pidemmälle, kuin mikä on tarkoitus sääntelytarpeen taustalla. Suomen korkovähennysrajoituksen mukaan sillä ei ole merkitystä, miten korkotuloa verotetaan korkotulon saajan asunvaltiossa. Jos korkotulo on saajan asunvaltiossa normaalisti veronalainen tulo, johtaa korkomenojen vähennyskeltvottomuus kaksinkertaiseen verotukseen.⁶²

3.1.2 Vähennyskeltvottomien nettokorkomenojen vähentäminen seuraavina vuosina

Suomen EVL 18 a §:n 2 momentissa määritellään vähennyskeltvottomien korkomenojen laskentatapa. Todellisuudessa nämä korkomenot eivät kuitenkaan ole vähennyskeltvottomia, sillä ne voidaan vähentää seuraavien verovuosien tulosta kuinkin verovuoden vähennyskelpoisten korkomenojen määrään saakka. Verovuonna vähennyskeltvottomaksi jääneiden nettokorkomenojen vähennysaika ei ole rajattu mitenkään. Koska EVL 18 a §:n 7 momentti mahdollistaa korkojen vähennysoikeuden seuraavina vuosina, ei Suomen korkovähennysrajoitus ole laajuussäännös vaan ennemminkin jaksottamissään-

---

⁶¹ Ks. Penttilä 2012, s. 35 sekä Verohallinto 2014, kohta 5.2, jossa vastaavanlainen esimerkki vähennyskeltvottomien nettokorkomenojen laskennasta.

⁶² Ks. Penttilä 2012, s. 35.

nös⁶³. Jos yhtiöiden olosuhteissa ei kuitenkaan tapahdu minkäänlaisia muutoksia, saatava korkomeno jää kokonaan vähentämättä yhtiön verotuksessa⁶⁴. Tällöin EVL 18 a § ei ole todelliselta luonteeltaan jaksottamissäännös.

Verovuonna vähennyskelvottomiksi jääneet nettokorkomenot eivät siis ole kokonaan vähennyskelvottomia. Vähennyskelvottomat nettokorkomenot kumuloidaan yhdeksi eräksi, kun niiden vähennyskelvottomuus yksittäisenä verovuonna on todettu.⁶⁵ Verohallinnon mukaan aikaisempien verovuosien nettokorkomenoja ei voida vähentää, jos korkomenoihin sovelletaan samana verovuonna EVL 18 a §:n 3 momentin vapautussäännöstä.⁶⁶ Mikäli vapautussäännös soveltuu, kaikista yhtiön kyseisen verovuoden korkomenoista tulee vähennyskelpoisia. Käytännössä yhtiön vähennyskelvottomat nettokorkomenot jäävät tällöin odottamaan tilannetta, jossa EVL 18 a §:n 3 momentti ei enää sovellu.⁶⁷

Verovuoden vähennyskelvoisten nettokorkomenojen enimmäismäärä lasketaan kyseessä olevan verovuoden nettokorkomenojen pohjalta. Verohallinto on ottanut kantaa tilanteisiin, joissa vähennyskelvottomat nettokorkomenot tulevat vähennyskelpoiksi. Kun verovuoden nettokorkomenojen määrä on enintään 500 000 euroa, voidaan verovuoden ja aikaisempien vuosien nettokorkomenoja vähentää yhteensä enintään 500 000 euroa. Jos siis verovuonna nettokorkomenojen määrä on 300 000 euroa ja edellisten vuosien vähennyskelvoton nettokorkomeno on ollut 150 000 euroa, on näiden yhteismäärä alle 500 000 euroa ja kaikki korkomenot ovat vähennyskelpoisia. Kun verovuoden nettokorkomenot ylittävät 500 000 euroa, aikaisempina vuosina vähentämättä jääneitä nettokorkomenoja voidaan vähentää siltä osin, kuin verovuoden nettokorkomenoja on vähemmän kuin 25 prosenttia yhtiön EBITDA:sta. Jos yhtiön nettokorkomenot ovat 800 000 euroa ja edellisten vuosien vähennyskelvoton nettokorkomeno on 300 000 euroa, on korkojen yhteismäärä yli 500 000 euroa ja sovellettavaksi tulee 25 prosentin raja. Jos yhtiön EBITDA on verovuonna 1 000 000 euroa, voi yhtiö vähentää verovuoden nettokorkomenot sekä aikaisemmilta vuosilta vähennyskelvotonta nettokorkomenoa 200 000

---

⁶³ VaVM 2012, s. 6.

⁶⁴ Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 283.

⁶⁵ Ks. HE 146/2012, s. 23 sekä Verohallinto 2014, kohta 5.3.

⁶⁶ Verohallinto 2014, kohta 5.3.

⁶⁷ Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 283, jossa on perusteltu, miksi lakia ei Verohallinnon käsityksestä poiketen tulisi tulkita lain sanamuotoa laajemmin.

euroa. Seuraaville vuosille jää käytettäväksi 100 000 euroa aikaisempien vuosien vähennyskelvotonta nettokorkomenoa.⁶⁸

Kuten edellä on jo todettu, aikaisempien vuosien vähennyskelvottomia nettokorkomenoja voidaan vähentää ainoastaan kunkin vuoden vähennyskelvoisten nettokorkomenojen määrään saakka. Jotta vähennyskelvottomat nettokorkomenot voidaan tulevaisuudessa vähentää, edellyttää tämä muutoksia joko yrityksen omissa suhteissa tai ulkoisissa olosuhteissa. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi parempi tuloksetekokyky, velan määrän pieneneminen tai korkotason aleneminen. Erityisen ongelmallinen korkorajotussäännös on suhdanneherkille toimialoille ja yhtiöille, joiden tulos vaihtelee huomattavasti vuosittain. Jos käyttämätöntä EBITDA:a olisi säännöksen mukaan mahdollista siirtää seuraaville vuosille, mahdollistaisi tämä tasaisemman vähennysoikeuden myös suhdanneherkille yhtiöille.⁶⁹ Käyttämättömän EBITDA:n siirtäminen tuleville vuosille ei kuitenkaan ole mahdollista. Mahdollisuutta siirtää EBITDA:a tuleville vuosille ei myöskään ole pidetty tarkoituksenmukaisena.⁷⁰

Vähennyskelvottomien nettokorkomenojen käyttämiselle ei ole aikarajaa ja omistajavaihdokset eivät vaikuta vähennysoikeuden käyttämiseen. Yhteisön sulautuessa vähennyskelvoton nettokorkomeno siirtyy EVL 18 a §:n 7 momentin mukaisesti vastaanottavalle yhtiölle. Jakautumisessa vähennyskelvoton nettokorkomeno siirtyy vastaanottavalle yhtiölle siltä osin kuin on ilmeistä, että vähennyskelvoton nettokorkomeno on syntynyt vastaanottavalle yhtiölle siirtyvässä liiketoiminnassa. Muilta osin vähennyskelvoton nettokorkomeno siirtyy samassa suhteessa kuin jakautuvan yhteisön nettovarallisuus siirtyy vastaanottavalle yhteisölle. Hallituksen esityksen mukaan liiketoimintasiirrossa siirtävän yhtiön vähennyskelvoton nettokorkomeno ei siirry vastaanottavalle yhtiölle.⁷¹

3.2 Suomen konserniavustus

Suomessa konserniyhtiöt ovat erillisiä verovelvollisia ja jokaiselle konserniyhtiölle lasketaan erikseen yhteisövero sen oman verotettavan tulon perusteella. Konserni on

---

⁶⁸ Ks. Verohallinto 2014, kohta 5.3.

⁶⁹ Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 283. Suomen säännöstä voidaan verrata myös Saksan säännökseen, jonka mukaan käyttämätöntä EBITDA:a voidaan siirtää seuraaville vuosille.

⁷⁰ Ks. VaVM 2012, s. 8, jossa valtiovarainvaliokunnan mukaan lisä- huojennus mutkistaisi sääntelyä, veisi siltä tehoa ja pienentäisi edelleen verotulojen tuottoarviota.

⁷¹ Ks. HE 146/2012, s. 24.

kuitenkin mahdollista tasata tulostaan konserniavustuksen avulla.⁷² Konserniavustuslain mukaan konserniyhtiöt voivat antaa toisilleen konserniavustusta, jos emoyhtiö omistaa tytäryhtiön osakekannasta vähintään 90 prosenttia. Konserniavustus on saajansa verotuksessa tuottoa ja antajansa verotuksessa vähennyskelpoista kulua sinä vuonna, jona avustus on suoritettu. Suomen konserniavustuslain mukaan konserniavustusta on mahdollista antaa vain kotimaisten konserniyhtiöiden kesken⁷³. Koska Suomessa ei ole käytössä konsernien yhteisverotusta, on konserniavustus konsernien normaali keino tasata tulosta konserniyhtiöiden välillä sekä merkittävä tapa hyötyä konsernimuodossa toimimisesta.

EVL 18 a §:n 2 momentissa säädetään, että korkomenot eivät ole vähennyskelpoisia siltä osin kuin ne ylittävät 25 prosenttia EVL 3 §:ssä tarkoitettua elinkeinotoiminnan tuloksesta, johon on lisätty korkomenot, verotuksessa vähennettävät poistot sekä rahoitusomaisuuden menetykset ja arvomuutokset. Elinkeinotoiminnan tulokseen lisätään myös saatu konserniavustus ja vähennetään annettu konserniavustus. Saatu konserniavustus siis kasvattaa ja annettu konserniavustus pienentää verotuksellista EDITDA:a.

Konserniavustuksen huomioiminen EBITDA:n laskemisessa aiheuttaa ongelmia konsernin verotukselliseen tuloksentasaukseen konserniavustusten kautta. Konserniavustuksen vähentäminen verotuksellisesta tuloksesta vaikuttaa konserniyhtiöiden toimintaan ja rajoittaa niiden mahdollisuuksia hyödyntää konserniavustusta konsernin verosuunnittelussa.⁷⁴ Aikaisemmin suomalaisen tytäryhtiön on ollut mahdollista siirtää osa tai koko tuloksensa konserniavustuksena suomalaiselle emoyhtiölle ilman, että konsernissa on täytynyt miettiä konserniavustuksen vaikutusta korkojen vähennysoikeuteen. Konserniavustuksen muodossa emoyhtiölle siirretty tulos mahdollistaa tytäryhtiön tuloksen jakamisen osakkeenomistajille jo samana verovuonna. Korkovähennysrajoitusten tultua voimaan, voi konserniavustuksen antaminen johtaa antajan verotuksessa korkojen osittaiseen tai täysimääräiseen vähennyskeltvottomuuteen⁷⁵. Seuraavassa on esimerkki korkovähennysrajoituksen ja konserniavustuksen vaikutuksesta tytäryhtiöön, jossa on aiemmin voitu tehdä nollatulos konserniavustuksen avulla.

---

⁷² Ks. Penttilä 2012, s. 40.

⁷³ Ruotsin lainsäädännön mukaan myös suomalaisen yhtiön ruotsalaiselle yhtiölle antama konserniavustus on vähennyskelpoinen (IL 35 luku 2 a §).

⁷⁴ Esim. Suomen asianajajaliitto 2012, s. 5.

⁷⁵ Esim. Penttilä 2012, s. 40.

A) Annetaan konserniavustus		B) Ei anneta konserniavustusta	
Tytäryhtiö			
Elinkeinotoiminnan tulos	1 650	Elinkeinotoiminnan tulos	1 650
Annettu konserniavustus	-1 100	Annettu konserniavustus	0
Korkomenot	550	Korkomenot	550
EBITDA	1 100	EBITDA	2 200
0,25 x EBITDA	275	0,25 x EBITDA	550
Vähennyskelpoiset nettokorkomenot	275	Vähennyskelpoiset nettokorkomenot	550
Vähennyskelvottomien nettokorkomenot	275	Vähennyskelvottomat nettokorkomenot	0
Verotettava tulo	275	Verotettava tulo	1 100

Taulukko 1. Konserniavustuksen vaikutus korkomenojen vähennysoikeuteen

Taulukon yhtiöllä ei ole lainkaan korkotuloja, joten korkomeno = nettokorkomeno. Yhtiöllä on vain etuyhteysvelan korkoja. Summat ovat tuhansia euroja.

Konsernin sisällä rahoitusyhtiö on antanut suomalaiselle tytäryhtiölle lainan, josta tytäryhtiö maksaa korkoa rahoitusyhtiölle. Mikäli konserniavustusta ei anneta (tapaus b), saattaa koko korkomeno olla vähennyskelpoinen. Jos konserniavustusta ei anneta, tulee koko tytäryhtiön tulo verotettavaksi tytäryhtiössä. Ennen korkovähennysrajoitusten voimaan tuloa tytäryhtiö on voinut siirtää koko tuloksensa emoyhtiöön, jolloin tytäryhtiöön ei ole jäänyt verotettavaa tuloa. B-tapauksessa suomalainen tytäryhtiö ei pääse siirtämään tulostaan emoyhtiöön ja emoyhtiö ei voi jakaa tytäryhtiön voittoa osakkeenomistajille samana verovuonna. Jos emoyhtiö on ulkomainen, ei konserniavustusta voida antaa ja tilanne on luonnollisesti aina b-tapauksen kaltainen. Jos tytäryhtiö puolestaan siirtää korkovähennysten jälkeisen verotettavan tulonsa konserniavustuksena suomalaiselle emoyhtiölle (tapaus a), vähentää konserniavustus tytäryrityksen verotuksellista EBITDA:a. Koska konserniavustus vähentää EBITDA:a, tytäryhtiö ei voi enää vähentää kokonaisuudessaan rahoitusyhtiölle maksamiaan korkoja⁷⁶. Tytäryhtiöön jää verotettavaa tuloa vähennyskelvottomien nettokorkomenojen määrää vastaava määrä.

Korkovähennysrajoitusten vuoksi tytäryhtiön on mahdollista antaa suurempi konserniavustus, koska sen elinkeinotoiminnan tulos kasvaa vähennyskelvottomien korkome-

⁷⁶ Ks. Suomen asianajajaliitto 2012, s. 4.

nojen verran. Konserniavustuslain 6 §:n mukaan konserniavustuksen enimmäismäärä on elinkeinotoiminnan tulos ennen konserniavustuksen antamista. Konserniavustus pienentää vähennyskelpoisten korkojen määrää, joten elinkeinotoiminnan tulos kasvaa. Tulos kasvaa, koska siihen lisätään korkomenot, joita ei voida vähentää. Kun elinkeinotoiminnan tulos on suurempi, on myös konserniavustuksen enimmäismäärä suurempi. Tällöin tytäryhtiöllä on mahdollisuus antaa emoyhtiölle suurempi konserniavustus kuin ilman korkovähennysrajoituksia. Jos tytäryhtiö antaa emoyhtiölle suuremman konserniavustuksen, syntyy tytäryhtiölle konserniavustuksen kasvua vastaava määrä vähennyskeltotomia nettokorkomenoja. Mitä enemmän tytäryhtiöllä on vähennyskeltottomia nettokorkomenoja, sitä suurempi on sen elinkeinotoiminnan tulos. Konserniavustusta saavan emoyhtiön verotuksessa elinkeinotoiminnan tulo puolestaan lisääntyy saadun konserniavustuksen verran.⁷⁷

Vähennyskeltoton nettokorkomeno voi joissain tilanteissa tulla verotetuksi kahteen kertaan. Konserniavustuksen antaminen johtaa EBITDA:n pienentymiseen ja voi lisätä kaksinkertaisen verotuksen riskiä. Vähennyskeltoton nettokorkomeno verotetaan ensin tytäryhtiön tulona ja sitten korkotulon muodossa emoyhtiön tulona. Jos lainanantaja on suomalainen yhtiö, tulisi tulo esimerkin kaltaisissa tilanteissa verotetuksi aina kahteen kertaan. Jos lainanantaja olisi kotimaisen emoyhtiön sijasta esimerkiksi belgialainen yhtiö, johon voidaan soveltaa Belgian lainsäädännön mukaisia korkokannustimia (niin sanottu NID-vähennys⁷⁸), voi korkotulon tosiasiallinen verokanta laskea huomattavasti Suomen verokantaa matalammalle tasolle ja korkotulo on tällöin matalamman verotuksen kohteena kuin kotimaisissa tilanteissa.

Tytäryhtiön on toki mahdollista antaa vain osa tuloksestaan konserniavustuksena emoyhtiölle. Jos konserniavustusta annetaan vähemmän, on sen vaikutus EBITDA:an pienempi, jolloin suurempi osa korkomenoista on vähennyskelpoisia. Elinkeinotoiminnan tulos kuitenkin kasvaa, kun konserniavustuksen määrä pienenee. Koska konserniavustuksella on mahdollista vaikuttaa korkovähennyksen määrään, saattaa tämä aiheuttaa konserneissa lisääntynyttä verosuunnittelun tarvetta. Konserneissa saatetaan joutua pohtimaan uudelleen sitä, mikä yhtiö toimii konserniyhtiöiden lainanantajana sekä miten ja

---

⁷⁷ Ks. Penttilä 2012, s. 42.

⁷⁸ NID-vähennyksestä katso luku 3.3.

kuinka paljon konserniavustuksia konserneissa annetaan.⁷⁹ Konserniavustuksen antaminen voi johtaa myös siihen, että korkomenot tulevat kokonaan vähennyskelvottomiksi. Konsernitasolla voi syntyä tilanteita, joissa on edullisempaa jättää antamatta konserniavustusta kuin antaa sitä.⁸⁰

On selvää, että EVL 18 a §:n mukainen korkovähennysrajoitus vaikeuttaa jonkin verran konserniavustuksen käyttämistä konsernien normaalin tuloksentasauksen apuvälineenä. Korkovähennysrajoitus aiheuttaa konserneille myös tarpeen tarkastella uudella tavalla konserniavustuksen käyttämistä verosuunnittelun apuvälineenä. Joissakin yksittäisissä tapauksissa konserniavustuksella voidaan estää korkovähennysrajoituksen soveltuminen. Suomalainen emoyhtiö voi estää etuyhteysvelan korkojen vähennyskelvottomuuden antamalla suomalaiselle tytäryhtiölle konserniavustuksen.⁸¹ Seuraavassa esimerkissä on tarkasteltu tytäryhtiötä konserniavustuksen saajana:

A) Saadaan konserniavustus		B) Ei saada konserniavustusta	
Tytäryhtiö			
Elinkeinotoiminnan tulos	1 000	Elinkeinotoiminnan tulos	1 000
Saatu konserniavustus	650	Saatu konserniavustus	0
Korkomenot	550	Korkomenot	550
EBITDA	2 200	EBITDA	1 500
0,25 x EBITDA	550	0,25 x EBITDA	387,5
Vähennyskelpoiset nettokorkomenot	550	Vähennyskelpoiset nettokorkomenot	387,5
Vähennyskelvottomat nettokorkomenot	0	Vähennyskelvottomat nettokorkomenot	165,5
Verotettava tulo	1 100	Verotettava tulo	612,5

Taulukko 2. Tytäryhtiö konserniavustuksen saajana

Taulukon yhtiöllä ei ole lainkaan korkotuloja, joten korkomeno = nettokorkomeno. Yhtiöllä on vain etuyhteysvelan korkoja. Summat ovat tuhansia euroja.

⁷⁹ Ks. esim. Suomen asianajajaliitto 2012, s. 5.

⁸⁰ Ks. esim. Penttilä 2012, s. 42.

⁸¹ Näin Penttilä 2012, s. 42. Koska konserniavustus on mahdollinen vain suomalaisten konserniyhtiöiden välillä, ei konserneilla ole vastaavaa mahdollisuutta saada konserniavustuksen avulla korkomenoja vähennyskelpoisiksi, mikäli tytäryhtiö asuu EU- tai ETA-valtiossa. Koska mahdollisuutta ei ole, aiheuttaa tämä kysymyksiä korkovähennysrajoitusten EU-oikeudenmukaisuudesta. EU-oikeuteen liittyvää problematiikkaa käsitellään tarkemmin luvussa 5.

Konsernin sisällä rahoitusyhtiö on antanut suomalaiselle tytäryhtiölle lainan, josta tytäryhtiö maksaa korkoa rahoitusyhtiölle. Mikäli tytäryhtiö ei saa konserniavustusta (tapaus b), on osa korkomenosta vähennyskelvotonta. Jos emoyhtiö on ulkomainen, ei se voi antaa konserniavustusta ja tilanne on b-tapauksen kaltainen. Jos suomalainen emoyhtiö puolestaan antaa konserniavustuksen suomalaiselle tytäryhtiölle (tapaus a), kasvattaa saatu konserniavustus tytäryrityksen verotuksellista EBITDA:aa. Verotuksellisen EBITDA:n kasvun ansiosta tytäryhtiö voi vähentää kaikki korkomenonsa. Tällöin tytäryhtiölle aiheutuu kuitenkin konserniavustuksen kasvun vuoksi lisää verotettavaa tuloa.

Suomen korkovähennysrajoituksen kaltaista säännöstä ei ole käytössä maissa, joissa olisi käytössä myös konserniavustusjärjestelmä.⁸² Esimerkiksi Saksassa on käytössä hyvin samankaltainen korkovähennysrajoitus kuin Suomessa. Saksan verojärjestelmä poikkeaa kuitenkin merkittävästi Suomen verojärjestelmästä. Saksassa on käytössä konsernien yhteisverotus, mikä tarkoittaa sitä, että Saksassa konserniyhtiöt maksavat veron yhteisestä tuloksestaan, kun vastaavasti Suomessa jokainen konserniyhtiö on erillinen verovelvollinen⁸³. Konserniavustusjärjestelmän ja korkovähennysrajoitusten yhteensovittamisen vaikutuksia on vaikea arvioida, koska vastaavaa järjestelmää ei ole käytössä muissa valtioissa⁸⁴. Korkovähennysrajoituksen on ollut tarkoitus estää nimenomaan ylisuurien korkotulojen karkaamista ulkomaille, mutta säännös vaikuttaa merkittävästi myös suomalaisiin konserneihin.

Selvää on, että korkovähennysrajoitus vaikeuttaa jonkin verran konserniavustuksella tapahtuvaa konsernin tuloksentasausa. Korkomenojen vähentämisen mahdollistamiseksi tilinpäätössuunnittelu todennäköisesti lisääntyy, koska EBITDA lasketaan yhtiökohteisesti⁸⁵. Sääntelyn myötä erillisyhtiönä toimiminen saattaa joissain tapauksissa olla kannattavampaa. Toisaalta jos konserniavustusta ei otettaisi lainkaan huomioon EBITDA:a laskettaessa, saattaisi lainsäädäntö ohjata konserniyhtiöitä toimimaan konsernirakenteen sijasta erillisyhtiöinä⁸⁶.

---

⁸² Ks. esim. Suomen veroasiantuntijat ry 2012, s. 4 ja Keskuskauppakamari 2012, s. 2.

⁸³ Ks. Penttilä 2012, s. 20.

⁸⁴ Ks. esim. Penttilä 2012, s. 40.

⁸⁵ Keskuskauppakamari 2012, s. 2.

⁸⁶ VM 2012, s. 5.

3.3 Ruotsin kymmenen prosentin sääntö ja Belgian NID-vähennys

Ruotsin korkovähennysrajoituksen IL 24 luvun 10 d §:n 1 momentin mukaan korkomenot voidaan vähentää, jos korkomenoa vastaavaa korkotuloa verotetaan korkotulon saajan asuinvaltiossa vähintään kymmenen prosentin verokannalla. Jos korkotuloa verotetaan alle kymmenen prosentin verokannalla, ei korkomenoa voida vähentää. Korkomenoa ei voida vähentää myöskään IL 24 luvun 10 d §:n 3 momentin edellytysten täytyessä. Momentin mukaan korkotuloa ei saada 1 momentin soveltamisedellytysten täytyessä vähentää, jos etuyhteysosapuolten välisen velkajärjestelyn pääasiallinen tavoite on merkittävän veroedun (väsentlig skatteförmån) saavuttaminen.

Korkotulon vähennysoikeus on kymmenen prosentin säännön mukaan riippuvaista korkotulon saajan tosiasiallisesta verorasituksesta. Avainkysymys on tällöin se, miten korkotulon saajan tulo lasketaan. IL 24 luvun 10 d §:n mukaan tulon määrä lasketaan noudattaen korkotulon saajan asuinvaltion verolainsäädäntöä. Ruotsin hallituksen esityksen mukaan normaaleja vähennyskelpoisia kuluja ei oteta huomioon laskettaessa kymmenen prosentin rajaa. Toisin sanoen kymmenen prosentin sääntöä voidaan soveltaa, vaikka veroaste laskisikin normaaleiden vähennyskelpoisten kulujen vähentämisen jälkeen alle kymmenen prosentin. Jos yhtiö esimerkiksi tekee verotuksessaan normaalin poiston, joka laskee yhtiön veroastetta siten, että verorasitus jää alle kymmenen prosentin, ei korko pelkästään tällä perusteella ole vähennyskelpoton. Kymmenen prosentin sääntöä ei kuitenkaan sovelleta, jos korkotulojen vaikutus vastaanottajayhtiön tulokseen voidaan neutralisoida perusvähennyksen (grundavdrag), verovapaan tulonosan (fribelegg) tai muun vastaavan vähennyksen (liknande avdrag) perusteella.⁸⁷ Näiden vähennysten tekeminen voi johtaa todellisen veroasteen alenemiseen siten, että kymmenen prosentin sääntöä ei välttämättä voida soveltaa.⁸⁸

Vähennyksiä, jotka vaikuttavat todelliseen veroasteeseen, on käytössä esimerkiksi Belgiassa. Belgian niin sanottu NID-vähennys (notional interest deduction) on laskennallinen veronalaisesta tulosta tehtävä vähennys. Vähennyksen voivat tehdä kaikki belgialaiset yritykset sekä sellaiset rajoitetusti verovelvolliset yhtiöt, joka maksavat Belgiassa sijaitsevan kiinteän toimipaikan tuloksesta verot Belgiaan. Tämä fiktiivinen vähennys

⁸⁷ Näin Prop. 2008 /09 :65, s. 59–60.

⁸⁸ Ks. Samuelsson 2012a, s. 140.

lasketaan kertomalla yrityksen oma pääoma tiettyjen vähennysten jälkeen valtion obli-
gaatioiden korolla. Vähennyksen tarkoituksena on kaventaa oman ja vieraan pääoman
avulla tapahtuvan rahoituksen välistä eroa. Monet ruotsalaiset konsernit hyödyntävät
tätä mahdollisuutta vähennykseen sijoittamalla konsernin sisäisen pankin Belgiaan.
HFD on antanut kaksi tuomiota NID-vähennyksen vaikutuksista kymmenen prosentin
säännön soveltamiseen. Molemmissa tapauksissa korkotuloa verotettiin alle kymmenen
prosentin verokannalla lainan antaneessa belgialaisessa yhtiössä.⁸⁹

Tapauksissa 7648–09 ja 4800–10 HFD tuli samaan lopputulokseen kuin Skatte-
rättsnämnden, joka katsoi, että NID-vähennystä ei voida jättää huomioimatta poh-
dittaessa kymmenen prosentin rajaa. Tapauksissa belgialaisten yritysten veroaste
oli yli kymmenen prosenttia ennen NID-vähennyksen tekemistä. Korkotulojen
verorasitus jäi kuitenkin todellisuudessa NID-vähennyksen tekemisen jälkeen alle
kymmenen prosentin ja tuomioistuin katsoi, että kymmenen prosentin sääntöä ei
voitu soveltaa. Tuomioistuimen mukaan NID-vähennys ei ollut normaali verotuk-
sessa tehtävä vähennys vaan hallituksen esityksessä määritelty muu vastaava vä-
hennys (liknande avdrag), joka tuli ottaa huomioon laskettaessa kymmenen pro-
sentin säännön soveltumista. Skatterättsnämnden katsoi, että NID-vähennys vasta-
si perusvähennyksen (grundavdrag) ja verovapaan tulonosan (fribelegg) kaltaisia
vähennyksiä, sillä NID-vähennyksen kaltaista vähennystä ei ollut mahdollista teh-
dä Ruotsin tuloverolain mukaan. Tuomioistuimen mukaan NID-vähennyksestä tu-
li ottaa huomioon se osa, jolla oli vaikutusta korkojen verotukseen.⁹⁰

Tuomioistuin ei siis katsonut NID-vähennyksen olevan niin sanotusti normaali ve-
ronalaisesta tulosta tehtävä vähennys. NID-vähennyksen luonnetta tavanomaisena vä-
hennyksenä voidaan kuitenkin perustella muun muassa sillä, että NID-vähennyksen
tarkoituksena on tasata oman ja vieraan pääoman rahoituksesta johtuvia eroja. Lisäksi
NID-vähennys poikkeaa perusvähennyksestä siten, että se on riippuvainen yhtiön oman
pääoman määrästä ja saattaa perusvähennyksestä poiketen vaihdella eri vuosien välillä.
Tuomioistuin perusteli päätöstään myös sillä, että NID-vähennyksen kaltaista vähennys-
tä ei löydy Ruotsin tuloverolaista. IL 24 luvun 10 d § ei kuitenkaan määrittele, että nor-

---

⁸⁹ Ks. Samuelsson 2012a, s. 140–141.

⁹⁰ Skatterättsnämnden tuomiot 13-09/D ja 96-09/D.

maalin vähennyksen tulisi vastata Ruotsin tuloverolaista löytyvää vähennystä. Täten ei voida yksiselitteisesti määritellä, että vain Ruotsin lainsäädäntöä vastaavat vähennykset olisivat vähennyskelpoisia, vaan vähentää tulisi voida myös muunlaiset korkotulon saajan asuinvaltiossa normaaleiksi liiketoimintaan perustuviksi vähennyksiksi katsottavat vähennykset.⁹¹ NID-vähennyksen katsominen epänormaaliksi vähennykseksi herättää kysymyksen siitä, katsotaanko kaikki korkokannustimet sekä muut verotukselliset kannustimet epänormaaliksi vähennyksiksi. HFD:n ratkaisu viittaisi siihen, että ollakseen vähennyskelpoinen vähennyksen tulee olla samankaltainen kuin Ruotsin lainsäädännön mukaan vähennyskelpoiset vähennykset.

HFD:ssa ei ole ratkaistu tapausta, jossa Belgian veroaste nousisi yli 10 prosentin yrityksen luopuessa oikeudestaan NID-vähennykseen tai osaan vähennyksestä. Skatteverket on kuitenkin verotuskäytännössä hyväksynyt kymmenen prosentin säännön soveltamisen, jos lainan antava belgialainen yhtiö lopullisesti luopuu NID-vähennyksestä tai niin suuresta osuudesta vähennystä, että sen veroaste nousee yli kymmenen prosentin⁹². Skatteverketin soveltama linja on sinällään looginen, sillä IL 10 d §:n 1 momentin perusteella ei korkojen vähennysoikeutta voida kieltää, jos korkotulon saajan todellinen veroaste on yli kymmenen prosenttia. Mikäli korkotulon saajaa verotetaan yli kymmenen prosentin verokannalla, ovat pääsäännön mukaan vähennyskelpoisia myös sellaiset korkomenot, jotka on suoritettu muusta kuin liiketoiminnallisesta syystä ja ne perustuvat pelkän veroedun tavoitteluun. Tällaisiin tilanteisiin ei ole ollut mahdollista puuttua myöskään veron kiertämistä koskevan lain perusteella, koska järjestely täyttää 10 d §:n 1 momentissa määritellyt edellytykset.⁹³ Tämän vuoksi 10 d §:n on lisätty 3 momentti, joka määrittelee, että korot ovat vähennyskelvottomia, mikäli Skatteverket pystyy osoittamaan, että järjestelyyn on ryhdytty tarkoituksena verosta vapautuminen.⁹⁴

3.4 Laskentatapojen vertailu ja vaikutukset konsernissa

Suomessa korkovähennysrajoitukset pohjautuvat verotuksellisen EBITDA:n laskemiseen ja Ruotsissa siihen, miten korkotulon saajaa verotetaan korkotulosta. Nämä lähtö-

---

⁹¹ Näin Samuelsson 2012a, s. 141.

⁹² Ks. Tivéus 2012, s. 262.

⁹³ Ks. Tivéus 2012, s. 260.

⁹⁴ Ks. luku 4.2.2, jossa käsitellään tätä niin sanottua käännteistä venttiiliä.

kohdat ovat laskentateknisiä säännöksiä ja ollakseen tehokkaita niiden tulisi olla myös yksinkertaisia. Pääsäännön mukaan korkomeno on Ruotsissa vähennyskelpoista, jos korkotuloa verotetaan saajan asuinvaltiossa vähintään kymmenen prosentin verokannalla. Tämä on melko yksinkertainen lähtökohta. Lähtökohdiltaan myös Suomen EBITDA:an pohjautuva järjestelmä on melko yksinkertainen. EBITDA:n laskemiseen liittyy kuitenkin monia ongelmia ja EBITDA:n määrään on mahdollista vaikuttaa tilinpäätös-suunnittelun avulla. Lähtökohdiltaan Ruotsin laskentasäännöksen voidaan sanoa olevan yksinkertaisempi kuin EBITDA:an pohjautuvan Suomen järjestelmän.

Ajatellaan, että esimerkkikonsernin tapauksessa rahoitusyhtiö on antanut sekä suomalaiselle että ruotsalaiselle konsernin tytäryhtiölle yhtä suuren 5,5 miljoonan euron suuruisen lainan, jonka korkomeno on 10 prosenttia lainapääomasta eli 550 000 euroa. Tytäryhtiöillä ei ole korkotuloja. Ruotsalaisessa tytäryhtiössä tämä tarkoittaa sitä, että korkomeno on lähtökohtaisesti vähennyskelpoinen, jos korkotulon saajan verorasitus on yli kymmenen prosenttia. Jos kuitenkin rahoitusyhtiöllä on oikeus esimerkiksi Belgian lainsäädännön mukaiseen NID-vähennykseen, voi todellinen verorasitus jäädä alle kymmenen prosentin. Koska HFD on katsonut, että NID-vähennys ei ole normaali verotuksessa tehtävä vähennys, vaikuttaa NID-vähennyksen tekeminen todelliseen verorasitukseen. Koska yhtiön on mahdollista valita NID-vähennyksen suuruus eli se määrä paljonko NID-vähennystä hyödynnetään rahoitusyhtiössä, voi rahoitusyhtiö luopua osasta NID-vähennystä siten, että verorasitus nousee yli kymmenen prosentin. NID-vähennystä voidaan hyödyntää konsernin verosuunnittelussa siten, että korkomenot saadaan korkovähennysrajoituksesta huolimatta vähennyskelpoisiksi. Jos korkomenon verorasitus on yli kymmenen prosenttia, on korko lähtökohtaisesti vähennyskelpoinen.⁹⁵

Verorasitukseen, joka nousee juuri ja juuri yli kymmenen prosentin, liittyy kuitenkin riski siitä, että Skatteverket katsoo konsernin ryhtyneen järjestelyyn pääasiallisesti verotuksellisista syistä. Tästä syystä korkomeno voi olla vähennyskelvoton, vaikka se täyt-

---

⁹⁵ Belgian NID-vähennys on ollut esillä EU-tuomioistuimen tuomiossa C-350/11, jossa tuomioistuin ei katsonut Belgian NID-vähennyksen olevan sinällään EU-oikeuden vastainen, mutta vähennyksen laskentatapa osoittautui EU-oikeuden vastaiseksi. Laskentatapa on EU-oikeuden vastainen, koska vähennystä laskettaessa voidaan ottaa huomioon belgialaisen kiinteän toimipaikan nettovarat, mutta ei muualla sijaitsevan kiinteän toimipaikan nettovaroja. Tuomio ei sinällään vaikuta tässä käsiteltyyn korkomenojen verosuunnittelumahdollisuuteen. Jos vähennystä kuitenkin laajennetaan koskemaan myös muualla sijaitsevia yhtiöitä, on tällä vaikutusta erityisesti belgialaisten yhtiöiden halukkuuteen sijoittaa liiketoimintaansa muihin valtioihin. Ks. C-350/11 kohta 34 ja 59.

tää Ruotsin korkovähennysrajoituksen laskentasäännön edellytykset vähennykselle. Käytännössä konsernin voi olla vaikea näyttää toteen, että juuri kymmenen prosenttia ylittävälle verorasitukselle on pääasiassa liiketoiminnalliset syyt. Jos NID-vähennyksen käyttämiselle tai käyttämättä jättämiselle voidaan esittää olevan suuremmat liiketoiminnalliset syyt kuin verotukselliset syyt, ei Skatteverket voi hylätä korkomenojen vähennysoikeutta. Tähän riskiin palataan seuraavassa luvussa, jossa käsitellään tarkemmin venttiilisääntöjä.

Suomalaisen tytäryhtiön tapauksessa rahoitusyhtiölle maksettava 550 000 euron suuruinen nettokorkomeno (yhtiöllä ei ole korkotuloja, joten korkomeno = nettokorkomeno) tarkoittaa, että etuyhteysosapuolten väliset nettokorkomenot ylittävät 500 000 euroa. Tämän vuoksi sovelletaan 25 prosentin rajaa eli korkomenot ovat vähennyskelpoisia, jos ne alittavat 25 prosenttia verotuksellisesta EBITDA:sta. Jos ajatellaan yhtiön verotuksellisen EBITDA:n olevan 1 500 000, on 25 prosenttia EBITDA:sta 375 000 euroa ($1\,500\,000 \times 0,25$). 550 000 euron suuruinen korkomeno tarkoittaa, että koroista on vähennyskelvotonta 175 000 euroa.

Esimerkissä etuyhteysosapuolten välisen nettokorkomenon suuruus on 550 000. Yksi keino saada koko korkomeno Suomessa vähennyskelpoiseksi olisi laskea koron määrää hieman, jotta korkomeno alittaisi 500 000 euron rajan. Tällöin koko korkomeno olisi vähennyskelpoinen, kun muuten 175 000 euroa olisi vähennyskelvotonta. Koko konsernille olisi edullisempaa, että korko olisi 50 000 euroa pienempi kuin että korkomenosta 175 000 euroa on vähennyskelvotonta. Esimerkissä korkomeno on kuitenkin suhteellisen pieni ja siksi tällainen menettely on mahdollinen. Jos korkomenon suuruus olisi tosiasiallisesti paljon suurempi, esimerkiksi 3 miljoonaa, ei konsernilla todennäköisesti olisi halua laskea koron määrää 2,5 miljoonaa euroa. Tämän vuoksi todennäköisempi tapa vaikuttaa korkomenon vähennyskelpoisuuteen on tytäryhtiön tulokseen ja sitä kautta EBITDA:n määrään vaikuttaminen.

Ruotsalaisen tytäryhtiön korkomenojen vähennysoikeuteen voidaan puolestaan vaikuttaa muokkaamalla korkotuloa vastaanottavan yhtiön tekemiä vähennyksiä (esimerkiksi NID-vähennykseen vaikuttaminen). Sen sijaan kymmenen prosentin sääntöön ei voida konserneissa vaikuttaa. Kymmenen prosentin raja on absoluuttinen ja verorasituksen suuruuteen toisessa valtiossa yhtiö ei voi vaikuttaa. Jos korkotulon saajan asuinvaltion

verokanta on alle kymmenen prosenttia, on ainoa vaihtoehto siirtää konsernin rahoitus toiseen valtioon tai osoittaa Skatteverketille, että järjestelylle on liiketoiminnalliset perusteet. Rahoitusyhtiön ollessa esimerkiksi belgialainen yhtiö on todennäköistä, että tulos saadaan järjestelyä siten, että korkotuloa verotetaan yli kymmenen prosentin verokannalla. Tällöin konsernin täytyy osoittaa, että korkomenon suorittamiselle on liiketoiminnalliset perusteet. Kymmenen prosentin sääntöä sovellettaessa epävarmuutta voi aiheuttaa myös se, millaiset vähennykset katsotaan normaaleiksi vähennyksiksi ja mitkä vähennykset vaikuttavat kymmenen prosentin rajan soveltamiseen. NID-vähennyksen on todettu olevan niin sanottu epänormaali vähennys ja siksi konsernin on varauduttava osoittamaan liiketoiminnallisten syiden olemassaolo silloin, kun korko suoritetaan belgialaiselle rahoitusyhtiölle.

Suomalaisen yhtiön korkomenon vähennysoikeuteen voidaan ehkä tehokkaimmin vaikuttaa tytäryhtiön EDITDA:n määrää muokkaamalla. Suomessa EBITDA:n määrään on mahdollista vaikuttaa tuloksen suunnittelulla. EBITDA:n määrään voidaan vaikuttaa järjestelemällä tulosta uudelleen esimerkiksi vaikuttamalla konserniavustuksen määrään ja tilinpäätöksessä tehtävien poistojen suuruuteen. Koska EBITDA muodostuu osin yhtiön tekemien valintojen pohjalta, on yhtiöillä mahdollisuus vaikuttaa EBITDA:an. Suomessa tuloksen järjestelyllä on mahdollista vaikuttaa yksittäisen vuoden EBITDA:an, mutta sillä ei pystytä takaamaan korkomenon vähennysoikeutta tulevina vuosina.

Tyypillisiä tapoja vaikuttaa tulokseen on investointien suunnittelu tietyinä verovuonna toteutettavaksi. Investointien tekeminen pienentää tulosta ja kasvattaa tasetta, mikä vaikuttaa myös jäljempänä käsiteltävän vapautussäännöksen soveltamiseen. Lykkäämällä investointia seuraavaan vuoteen, voidaan EBITDA pitää tietyinä verovuonna korkeammalla tasolla ja saada samana vuonna korkomenot vähennyskelpoisiksi.⁹⁶ Luonnollisesti liiketoiminnan kannalta tarpeellinen investointi tulee lopulta vaikuttamaan EBITDA:n määrään ja korkovähennyksen suuruuteen.

---

⁹⁶ Investointien osalta voidaan mainita myös se seikka, että investointien rahoittamiseen tarvitaan usein ulkopuolista pääomaa. Korkovähennysrajoitusten takia on mahdollista, että tällaiset sijoituksen Suomeen vähenevät. Tämä on ongelmallista, sillä Suomi on pääomaköyhä valtio. Lain valmisteluaineistossa tähän ei kuitenkaan ole uskottu, koska Suomen tärkeimmissä kilpailijamaissa on myös käytössä korkovähennysrajoituksia.

Tavallinen tapa vaikuttaa EBITDA:n suuruuteen, on myös EVL 3 §:n mukaiseen tulokseen lisättäviin eriin vaikuttaminen. Tyypillinen tapa on poistojen määrän muokkaaminen. Kirjanpitolain 5 luvun 12 §:n mukaan yhtiöt voivat kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja, jos siihen on erityistä syytä. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi tuloksen suunnittelu ja verotus. Suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen välistä eroa kutsutaan poistoeroksi. Poistoeroa kirjataan, koska EVL 54 §:n mukaan verotuksessa saadaan vähentää yhtä suuret kokonaispoistot kuin mitä kirjanpidossa on tehty. Poistoja on mahdollista kirjata enintään elinkeinoverolaissa määriteltyjen enimmäispoistojen verran.⁹⁷

Poistoeron vaikutusta voidaan havainnollistaa seuraavalla esimerkillä. EVL 30 § määrittää, että koneista ja kalustosta tehtävä enimmäispoisto on 25 prosenttia. Jos suunnitelman mukainen poisto on 15 prosenttia, voidaan tuloksen järjestelyn vuoksi tehdä suunnitelman mukaiset poistot ylittävä poisto, joka saa olla enintään 25 prosenttia. Tekemällä suunnitelman mukaiset poistot ylittävä poisto, voidaan EBITDA:n määrää kasvattaa ja suurempi osa korkomenosta voidaan saada vähennyskelpoiseksi. Jos esimerkkikonsernin koneet ja kalusto erän arvo on miljoona euroa, on maksimipoiston suuruus 250 000 euroa. Suunnitelman mukainen poisto olisi 150 000 euroa. Koska yhtiön on mahdollista kirjata poistoero, kasvaa yrityksen EBITDA 100 000 euroa ja suurempi osa korkomenoista on vähennyskelpoista. Mitä suurempi on poistojen määrä ja suunnitelman mukaisten poistojen ja elinkeinoverolain mukaisen enimmäispoiston välinen ero, sitä suurempi vaikutus poistoeron kirjaamisella on EBITDA:an. Toinen keino vaikuttaa EBITDA:n suuruuteen, on konserniavustuksen määrään ja maksutapaan vaikuttaminen. Konserniavustusta ja mahdollisuuksia hyödyntää konserniavustusta verosuunnittelussa on käsitelty edellä.

Mainittakoon myös, että korkomenon määrää voidaan pienentää rahoittamalla tytäryhtiön toimintaa suuremmalla osuudella omaa pääomaa. Jos tytäryhtiön rahoitusrakenne painottuu vieraan pääoman sijasta omaan pääomaan, pienenevät yhtiön korkomenot ja samalla myös yhtiön vähennyskelpoiset menot. Pääomarakenne voidaan kuitenkin suunnitella sellaiseksi, että siinä on juuri oikea määrä omaa pääomaa ja vierasta pääomaa, jotta korkomeno saadaan vähennyskelpoiseksi. Esimerkkitapauksessamme tämä

---

⁹⁷ Ihantola ym. 2009, s. 138.

voisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, konserni rahoittaa tytäryhtiön toimintaa 4,9 miljoonan euron suuruisella lainalla ja oman pääoman määrää kasvatetaan 0,6 miljoonaa euroa. Tällöin konsernin rahoituksen määrä pysyy samana, mutta paino siirtyy kohti omaa pääomaa. Tämän voidaan nähdä olevan myös korkovähennysrajoituksen tarkoitus, sillä lainsäätäjä on toivonut yhtiöiden painottavan vieraan pääoman sijasta omaa pääomaa⁹⁸.

Pitkällä aikavälillä korkomenojen vähennysoikeuteen on mahdollista vaikuttaa myös liiketoiminnan uudelleenjärjestelyillä sekä yritysjärjestelyillä. Tässä yhteydessä liiketoiminnan uudelleenjärjestelyillä tarkoitetaan erilaisia keinoja vaikuttaa konsernin rahavirtoihin ja esimerkiksi siihen, kuka toimii lainan antajana. Ajatellaan esimerkiksi tilannetta, jossa ruotsalaisen tytäryhtiön lainan antajana toimii rahoitusyhtiön sijasta suomalainen tytäryhtiö. Ajatellaan rahoitusyhtiön lainaavan suomalaiselle yhtiölle 11 miljoonaa eli kaksi kertaa 5,5 miljoonaa. Tästä summasta suomalainen tytäryhtiö lainaa edelleen 5,5 miljoonaa euroa ruotsalaiselle tytäryhtiölle. Ruotsalainen tytäryhtiö maksaa tästä koron Suomeen. Koska Suomen yhteisöverokanta on 20 prosenttia ja Suomessa ei ole erityisiä korkotulon verokannustimia, tulee korko kaikissa tilanteissa verotettua yli kymmenen prosentin veroasteella. Tästä syystä myös Skatteverketin voi olla vaikea osoittaa, että korko olisi suoritettu muista kuin liiketoiminnallisista syistä. Toki tämäkin on mahdollista, jos korko on merkittävän suuri tai koron katsotaan olevan verotuksellisista syistä Suomen kautta kierrätetty.

Kuvatun kaltainen järjestely hyödyttäisi myös suomalaista tytäryhtiötä, jonka korkotulot kasvavat ja nettokorkomenot pienenevät. Jos ruotsalainen tytäryhtiö maksaa saamastaan lainasta korkoa miljoona euroa suomalaiselle tytäryhtiölle ja suomalainen tytäryhtiö rahoitusyhtiölle saamastaan lainasta 1,49 miljoonaa euroa, hyötyvät järjestelystä sekä suomalainen että ruotsalainen yhtiö. Ruotsalaisen yhtiön Suomeen maksama korkomeno on todennäköisemmin liiketoiminnalliset syyt täyttävä ja suomalainen yhtiö saa vähentää kaikki nettokorkomenonsa 490 000 euroa. Jos ajatuksena ei kuitenkaan ole korkomenon saaminen vähennyskelpoiseksi vaan mahdollisimman suuren osan tuloksesta siirtäminen rahoitusyhtiön asuinvaltioon, ei kuvatun kaltainen lainajärjestely ole konsernin kannalta toimiva vaihtoehto.

---

⁹⁸ Ks. HE 146/2012, s. 15.

Pitkällä aikavälillä mahdollisia ovat myös erilaiset yritysjärjestelyt. Yritysjärjestelyitä on kuitenkin pohdittava monelta kannalta ja korkomenon vähennysoikeus ei useinkaan ole ainoa syy ryhtyä uudelleenjärjestelyihin. Joissain tilanteissa tytäryhtiö voidaan esimerkiksi sulauttaa emoyhtiön, koska tytäryhtiön vähennyskelpoiset poistot pienentävät koko konsernin mahdollisuutta vähentää korkomenoja. Tällöin saattaa olla kannattavampaa siirtyä yhden yhtiön malliin.⁹⁹ Korkovähennysrajoituksiin sisältyvän EVL 18 a §:n 3 momentin mukaisen vapautussäännöksen toivotaan kuitenkin kaventavan eroa konserniyhtiöiden ja erillisyhtiöiden välillä ja kannustavan konserneja toimimaan edelleen konsernirakenteessa.¹⁰⁰

Sekä Suomen että Ruotsin säännös voi aiheuttaa koron kaksinkertaista verotusta. Jos Suomessa osa korosta on vähennyskelvotonta ja toisessa valtiossa korkoa verotetaan normaalin verokannan mukaan, tulee vähennyskelvoton osa korkomenosta verotetuksi kahteen kertaan.¹⁰¹ Jos ruotsalaisen yhtiön maksamaa korkotuloa verotetaan korkotulon saajan asuinvaltiossa alle 10 prosentin verokannalla, ei korko ole vähennyskelpoinen lainkaan. Tällöin korko tulee verotetuksi kahteen kertaan, jos korkotulon saaja maksaa korosta veron asuinvaltioonsa. Rajoituksien soveltuessa Suomessa joko osa korosta tai koko korko on vähennyskelvotonta. Ruotsissa koko korko on aina vähennyskelvoton, jos kymmenen prosentin sääntö ei sovellu. Etenkin konsernien kannalta on erittäin ongelmallista, että sama tulo tulee verotetuksi kahteen kertaan.

Suomessa korkomenojen kaksinkertaisesta verotuksesta aiheutuvia haittoja lieventää myös se seikka, että Suomessa verovuonna vähennyskelvoton nettokorkomeno siirtyy ilman aikarajaa tuleville vuosille. Näin ollen verovuonna vähennyskelvottomat korkomenot on mahdollista saada vähennyskelpoisiksi tulevina vuosina. Toisaalta kuten edellä on todettu, edellyttää tämä useimmiten muutoksia yhtiön liiketoiminnassa. Ruotsissa ei ole vastaavaa mahdollisuutta vähentää verovuonna vähennyskelvottomia korkomenoja seuraavina vuosina. Jos korkomeno on Ruotsin lainsäädännön mukaan verovuonna vähennyskelvoton, on se lopullisesti vähennyskelvoton.¹⁰²

---

⁹⁹ Ks. Äimä 2012, s. 64.

¹⁰⁰ He 146/2012, s. 22.

¹⁰¹ Ks. Penttilä 2012, s. 35.

¹⁰² Näin VM 2012, s. 5.

Suomessa ja Ruotsissa konserniyhtiöt ovat erillisiä verovelvollisia, mikä mahdollistaa edellä kuvatun kaltaisten kaksinkertaisen verotuksen tilanteiden syntymisen. Ruotsissa on Suomen tavoin käytössä konserniavustus konsernien tuloksentasauksen keinona. Suomen korkovähennysrajoituksesta poiketen Ruotsin korkovähennysrajoitus ei kuitenkaan vaikuta konserniyhtiöiden mahdollisuuteen tasata tulosta keskenään. Suomessa korkovähennysrajoituksella on puolestaan merkittävä vaikutus konsernien normaaliin tuloksentasaukseen. Muissa valtioissa, jossa on käytössä EBITDA:an perustuva korkovähennysrajoitus, on käytössä myös konsernien yhteisverotus. Tämän vuoksi korkovähennysrajoitukset eivät yleensä vaikuta lainkaan kotimaisiin konserneihin. Suomen korkovähennysrajoitus kohdistuu konsernien erillisverotuksen takia voimakkaasti myös kotimaisiin konserneihin. Ruotsissa korkovähennysrajoituksista huolimatta konsernien mahdollisuus tuloksentasaukseen on säilynyt ennallaan. Kymmenen prosentin rajan vuoksi, Ruotsin korkovähennysrajoitus ei normaalisti koske lainkaan ruotsalaisia konserneja.

Ruotsin kymmenen prosentin sääntö perustuu sille, miten korkotuloa verotetaan toisessa valtiossa. Verotuksessa on melko epätavallista, että menon vähennysoikeus on riippuvaista siitä, miten menoa vastaavaa tuloa kohdellaan saajan verotuksessa. Ruotsissa korkomenojen vähennysoikeutta selvitetessä tarvitaan myös tietoa siitä, miten korkotulosta verotetaan korkotulon saajan asuinvaltiossa. Vieraan valtion lainsäädännöstä ja korkotulon verotuksen tosiasiallisesta tasosta voi olla vaikea saada tietoa. Lisäksi voi olla vaikea selvittää, kuka on korkotulon tosiasiallinen saaja. Koska Suomessa korkomenojen vähennysoikeus ei ole riippuvaista verotuksen tasosta korkotulon saajan asuinvaltiossa, ei Suomen säännöksen soveltamisen kannalta ole merkitystä sillä, verotetaanko korkotuloa saajan asuinvaltiossa.¹⁰³

---

¹⁰³ Penttilä 2012, s. 30.

4. VENTTIILISÄÄNTÖJEN VAIKUTUS KORKOMENON VÄHENNYSOIKEUTEEN

4.1 Suomen tasetesti varaventtiilinä

Valtiovarainministeriö lähetti 17.4.2012 lausuntokierrokselle korkovähennysrajoituksia koskevan hallituksen esityksen luonnoksen. Luonnokseen annetuissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota siihen, että ehdotettu EVL 18 a § ei ottanut lainkaan huomioon koko konsernin rahoitusasemaa. Konserneissa on tavallista, että emoyhtiö tai konsernin rahoitusyhtiö hoitaa koko konsernin rahoitusta hankkimalla ulkopuolisilta tahoilta kaikkien konserniyhtiöiden tarvitseman rahoituksen ja lainaa nämä varat eteenpäin muille konserniyhtiöille. Rahoitusta tarvitsevien konserniyhtiöiden omaan liiketoimintaan ei tällöin yleensä kuulu lainananto eikä yhtiöillä näin ollen ole juurikaan korkotuloja. Koska korkotuloja ei ole, tulee EVL 18 a § 2 momentti rajoittamaan näiden konserniyhtiöiden oikeutta vähentää korkomenonsa. Keskitetyssä konsernirakenteessa on kyse tehokkaimmasta tavasta hankkia ulkoista rahoitusta ja allokoita rahoitus muille konserniyhtiöille. Tällaisissa tilanteissa korkomenojen vähennysoikeuden rajoittaminen ei ole perusteltua.¹⁰⁴

Hallituksen esityksessä on kiinnitetty huomiota Ranskassa ja Saksassa käytössä oleviin vapautussäännöksiin, joissa yksittäisen yhtiön velkojen määrää verrataan koko konsernin velan määrään. Ranskassa korkovähennysrajoituksia ei sovelleta, jos yhtiön kaikki velat alittavat koko konsernin maailmanlaajuiset velat.¹⁰⁵ Saksassa puolestaan yhtiön oman pääoman ja taseen loppusumman suhdetta verrataan koko konsernin vastaavaan suhdelukuun. Korot ovat vähennyskelpoisia, jos yhtiön suhdeluku on sama kuin konsernin vastaava suhdeluku tai alittaa konsernin suhdeluvun enintään kahdella prosentilla.¹⁰⁶ Nämä säännökset ehkäisevät keskitetylle konsernirahoitukselle muutoin aiheutuvia ongelmia.¹⁰⁷

Etenkin keskitettyä konsernirahoitusta hyödyntäville konserneille on hyvä asia, että Suomen korkorajoitussäännöksiin lisättiin lausuntokierroksen jälkeen EVL 18 a §:n 3

---

¹⁰⁴ Esim. FK 2012, s. 3.

¹⁰⁵ He 2012/146, s. 6.

¹⁰⁶ He 2012/146, s. 9.

¹⁰⁷ Ks. FK 2012, s. 4.

momentti. Momentin mukaan korkomenojen vähennysoikeuden rajoituksia ei sovelleta, jos verovelvollisen oman pääoman suhde taseen loppusummaan on vähintään yhtä suuri kuin vahvistetun konsernitaseen vastaava suhdeluku. Tämä niin sanottu tasetesti mahdollistaa korkomenojen vähentämisen silloin, kun koko konserni on yhtä raskaasti velkarahoituksella rahoitettu¹⁰⁸. Verovelvollisen, joka haluaa 3 momenttia sovellettavan, tulee vaatia sen soveltamista ja esittää selvitys edellytysten täyttymisestä.

Oma pääoma ja taseen/konsernitaseen loppusumma määritellään kirjanpitolain säännösten mukaan. Konsernitaseella tarkoitetaan koko konsernin tasetta eikä esimerkiksi alakonsernin tasetta. Konsernitase voi olla vahvistettu myös ulkomailla.¹⁰⁹ Tasetestiä sovelletaan EVL 18 a §:n 3 momentin mukaan vain, jos tase on laadittu Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Euroopan talousalueella tai sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella on kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskeva sopimus. Säännöksen mukaan taseella tarkoitetaan ensisijaisesti kirjanpitolain 7 a luvun 1 §:ssä tarkoitettujen kansainvälisten tilinpäätösstandardien eli niin sanottujen IFRS-standardien mukaan laadittua tasetta. Jos IFRS-tasetta ei ole laadittu, käytetään tasetta, joka on laadittu Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kirjanpitolainsäädännön mukaan. Jos tällaista tasetta ei ole saatavilla, käytetään vastaavien säännösten mukaista tasetta. Tällainen voi olla esimerkiksi US GAAP:in mukainen tase.

Kaikissa suomalaisissa pörssiyrityksissä ja useissa muissa yhtiöissä konsernitilinpäätös tehdään IFRS-standardien mukaan. Erillisyhtiöidenkin on mahdollista laatia erillistilinpäätöksensä IFRS-standardien mukaan. Suomalaiset erillisyhtiöt laativat kuitenkin erillistilinpäätöksensä useimmiten noudattaen suomalaisia tilinpäätösstandardeja. Kotimaisen tilinpäätösstandardien valintaan vaikuttaa ohjaavasti myös verotus.¹¹⁰ Kansainvälisille konserneille tyypillinen tilanne tasetestiä sovellettaessa lienee se, että suomalaisen yhtiön Suomen tilinpäätösstandardien mukaan tehtyä erillistilinpäätöstä verrataan IFRS-standardien mukaan laadittuun konsernitilinpäätökseen. Koska tilinpäätösten laadintape-

---

¹⁰⁸ Esim. Äimä 2012, s. 60.

¹⁰⁹ Ks. He 2012/146, s. 22.

¹¹⁰ Ks. EK 2012, s. 3.

riaatteen poikkeavat toisistaan, on tasevertailu eri periaatteella laadittuun konsernitilinpäätökseen vertailtavuudeltaan vaihtelevaa.¹¹¹

Merkittävät erot IFRS:n ja suomalaisen kirjanpitostandardin välillä johtuvat muun muassa poistoeron ja liikearvon käsittelystä. Tämän vuoksi erillisyhtiön oman pääoman ja taseen loppusumman suhde on useimmiten konsernin oman pääoman ja taseen loppusumman suhdetta matalampi. Samaan tilanteeseen päädytään käytännössä myös silloin, jos konsernitilinpäätös tehdään suomalaisen kirjanpitostandardin mukaan. Erillisyhtiössä poistoero rasittaa kokonaisuudessaan omaa pääomaa, mutta konsernitilinpäätöksessä poistoero jaetaan omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Eri tilinpäätösstandardien käyttämisestä aiheutuvilta ongelmilta voitaisiin osin välttyä esimerkiksi siten, että tasetestiä sovellettaessa voitaisiin myös erillisyhtiöissä käyttää IFRS:n mukaan laadittuja tilinpäätöslukuja. Tasetestiä varten laadittaisiin siis oma IFRS-standardien mukainen tase. Erillisyhtiö tekisi silti virallisen tilinpäätöksensä edelleen suomalaisten kirjanpitostandardien mukaan.¹¹² EVL 18 a §:n 3 momentissa kuitenkin todetaan, että omaa pääomaa verrataan vahvistetun tilinpäätöksen mukaiseen taseen loppusummaan. Näin ollen lain nykyisen sanamuodon mukaan vertailua ei ole mahdollista tehdä vahvistamattoman tilinpäätöksen mukaisiin tunnuslukuihin.

Keskusverolautakunta on ottanut kantaa tasetestin soveltamiseen. Keskusverolautakunnan antamien ratkaisujen jälkeen Suomen tasetestistä on vallinnut käsitys, että IFRS:n ja suomalaisten tilinpäätösstandardien mukaan tehdyt tilinpäätökset voidaan saattaa toisiinsa vastaaviksi tekemällä tilinpäätöksiin oikaisuja. Esimerkiksi Keskusverolautakunnan ratkaisemassa tapauksessa KVL:004/2014 päädyttiin siihen johtopäätökseen, että erillisyhtiön on mahdollista oikaista tilinpäätöstään kirjaamalla poistoero laskennallisella verovelalla vähennettynä oman pääoman eräksi taseita vertailtaessa. Korkein hallinto-oikeus on kuitenkin kumonnut keskusverolautakunnan antaman ratkaisun. Ratkaisun KHO 2015:11 mukaan IFRS:n ja suomalaisten tilinpäätösstandardien mukaan laadittuja tilinpäätöksiä ei voida oikaista toisiaan vastaaviksi. Tuomion mukaan poistoeroa ei voida vertailua tehtäessä kirjata oman pääoman eräksi silloin, kun tase oli laadittu suomalaisten tilinpäätösstandardien mukaan. KHO:n ratkaisun perusteella on selvää, että eri

---

¹¹¹ Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 281–282.

¹¹² Ks. EK 2012, s. 3.

periaatteilla laadittuja tilinpäätöksiä ei voida saattaa keskenään vertailukelpoisemmiksi tekemällä oikaisuja erillisyhtiön tilinpäätökseen. KHO perusteli päätöstään sillä, että lain sanamuodon sekä hallituksen esityksen 146/2012 mukaan EVL 18 a §:n 3 momenttia sovellettaessa käytetään vahvistettujen tilinpäätösten mukaisia suhdelukuja. Eri periaatteilla laadittujen vahvistettujen tilinpäätösten vertailun voidaan siis katsoa olleen lainsäätäjän tietoinen valinta¹¹³.

Tasetestin edellytysten täytyessä yhtiön nettokorkomenojen vähennysoikeutta ei rajoiteta. Jos koko konserni on yhtä raskaasti velkarahoituksella rahoitettu, ei velkojen tällöin voida katsoa johtuneen verotuksellisista syistä. Kun koko konsernin tasolla on yhtä paljon velkaa suhteessa yksittäisen yhtiön velkoihin, on selvää, että järjestelyn tarkoituksena ei ole ollut kanavoida suurta määrää velkaa yksittäiseen yhtiöön. Korkovähennysrajoitukset on luotu nimenomaan sellaisia tilanteita varten, joissa velkajärjestelyn taustalla ovat verotukselliset syyt. Tasetestin toteutuessa velkajärjestelyyn johtaneiden syiden voidaan katsoa olevan liiketoiminnallisia. Säännökseen on siis tavallaan sisällytetty liiketoiminnallisiin syihin perustuva vapautus. EVL 18 a §:n 3 momenttia voidaan täten kutsua myös vapautussäännökseksi.¹¹⁴ Tasetesti ei vapauta kaikkia liiketoiminnallisista syistä tehtyjä järjestelyitä korkovähennysrajoitukselta, mutta se lieventää korkovähennysrajoituksesta konserneille aiheutuvia ongelmia. Tasetestin pyrkimyksenä on erityisesti lieventää korkovähennysrajoituksen vaikutuksia keskitettyyn konsernirahoitukseen.¹¹⁵

Tasetesti toteutetaan saman vuoden vahvistettavan erillisyhtiön taseen ja konsernitaseen perusteella. Tasetestin sovellettavuuden ennakointi saattaa aiheuttaa ongelmia konserneille. Konserneilla saattaa olla vuoden loppuun ajoittuvia tapahtumia, jotka vaikuttavat suhdelukuun ja joiden vaikutus ei ole ollut tiedossa aikaisemmin tilikauden aikana. Esimerkiksi konsernien toimintoihin tai rahoitukseen liittyvät uudelleenjärjestelyt sekä yritysostot ja -myynnit ovat tällaisia tapahtumia. Konsernin sisäisten korkomenojen vähennysoikeuden arviointi asettaa haasteita konserniyhtiöiden väliselle tiedonkululle. Suomalaisen yhtiön tulisi voida arvioida omaa tilinpäätöstään varten mahdollinen tasetestin soveltuminen, vaikka koko konsernin tase voi valmistua vasta, kun kaikki konser-

---

¹¹³ Myös Aalto – Viilo 2013, s. 282.

¹¹⁴ Näin Penttilä 2012, s. 42.

¹¹⁵ HE 146/2012, s. 22.

niyhtiöt ovat raportoineet tilinpäätöstietonsa konsernitaseen laatijalle. Koska vertailu tehdään saman vuoden taseiden perusteella, olisi suomalaisen yhtiön pystyttävä mahdollisimman hyvin ennustamaan tasetestin soveltamiseen vaikuttavat seikat.¹¹⁶

Kansainväliselle konsernille on ongelmallista, jos se joutuu suorittamaan samasta liiketoimesta veron kahteen valtioon. Jos korkomeno on Suomessa vähennyskelvoton ja korkotulon saaja joutuu maksamaan saamastaan korkotulosta veron asuinvaltioonsa, joutuu konserni maksamaan samasta tulosta verot kahteen valtioon. Konsernin kannalta tällaista seuraamusta voidaan pitää kohtuuttomana. Kohtuuttomia tilanteita pääsee syntymään vähemmän, jos suomalaisen yhtiön pääomarakenne vastaa vahvuudeltaan koko konsernin rahoitusasemaa. Tällaisessa tilanteessa suomalaisen yhtiön pääomarakenteen taustalla ei voida katsoa olevan pelkistä verotussyistä johtuva velan allokointi Suomeen. Toimiessaan tehokkaasti tasetesti voi ehkäistä korkomenojen vähennyskelvottomuudesta aiheutuvaa kaksinkertaista verotusta sekä muita korkomenojen vähennysoikeuden rajoituksista konserneille aiheutuvia kohtuuttomia seurauksia.¹¹⁷

4.2 Ruotsin venttiilisäännöt

4.2.1 Yleistä Ruotsin venttiilisäännöistä

Ruotsissa on käytössä kaksi niin sanottua venttiilisääntöä, jotka muodostavat poikkeukseen pääsääntöön eli siihen, että korkomenot ovat vähennyskelpoisia, jos niitä verotetaan korkotulon saajan asuinvaltiossa vähintään kymmenen prosentin verokannalla. Alkuperäinen venttiilisääntö on luonteeltaan vapautussäännös, joka mahdollistaa pääasiassa liiketoiminnallisista syistä suoritettujen korkojen vähennysoikeuden, vaikka korkoja verotettaisiin alle kymmenen prosentin verokannalla. Käänteinen venttiilisääntö on myöhemmin lainsäädäntöön lisätty säännös, jonka mukaan korkojen vähennysoikeus voidaan hylätä, jos järjestely on toteutettu pääasiassa verotuksellisista syistä. Käänteisen

---

¹¹⁶ Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 281–282. Aalto ja Viilo toteavat myös, että ennakoitavuus ei aiheutuisi konserneille samanlaisia ongelmia, jos tasetestissä käytettäisiin edellisen vuoden tilinpäätöstä. Tällöin yhtiöissä tiedettäisiin jo tilikauden aikana, onko korkojen vähennysoikeutta arvioitava oikaistun elinkeinotoiminnan tuloksen perusteella vai vapauttaako tasetesti tällaisesta laskennasta. Koska tasetesti vallitsevan lainsäädännön mukaan tehdään saman vuoden taseen perusteella, ei tässä käsitellä verosuunnittelu- mahdollisuuksia, joita liittyy tasetestin tekemiseen edellisen vuoden taseen perusteella.

¹¹⁷ Näin Aalto – Viilo 2013, s. 281.

venttiilisäännön mukaan vähennysoikeus voidaan hylätä, vaikka korkotuloa verotettaisiin yli kymmenen prosentin verokannalla.

Lähtökohtaisesti voidaan ajatella, että molemmille venttiilisäännöille on suunnilleen samankaltaiset soveltamisedellytykset. Jos tapaukselle voidaan venttiilisääntöä sovellettaessa katsoa olevan liiketoiminnalliset perusteet, ei samankaltaisessa tapauksessa voida katsoa olevan sellaisia verotuksellisia syitä, että käänteistä venttiilisääntöä olisi sovellettava.¹¹⁸ Venttiilisääntöjen soveltumista on aina arvioitava tapauskohtaisesti. Molempien venttiilisääntöjen soveltumisen arvioinnissa on otettava erityisesti huomioon se, mitä käsitteellä pääasiallisesti (huvudsakligen) tarkoitetaan. Skatteverketin mukaan käsite on tulkittava kvantitatiiviseksi ilmaukseksi. Ruotsin tuloverolain esitöiden mukaan pääasiallisella tarkoitetaan noin 75 prosenttia tai suurempaa määrää. Jos siis liiketoiminnallisten syiden osuus velkajärjestelystä on yli 75 prosenttia, voidaan venttiilisääntöä soveltaa. Jos taas verotuksellisten syiden osuus on yli 75 prosenttia, voidaan soveltaa käänteistä venttiilisääntöä. Pääasiallisuuden käsitteellä ei kuitenkaan ole vakiintunutta merkitystä ja tapauksia arvioitaessa tulee aina ottaa huomioon kyseessä olevan tapaukset yksilölliset olosuhteet.¹¹⁹

Se, kumpaa venttiilisääntöä voidaan soveltaa, riippuu siitä, soveltuuko tapaukseen lähtökohtaisesti kymmenen prosentin sääntö vai ei. Käänteistä venttiilisääntöä voidaan soveltaa, jos korkotulon saajaa verotetaan saamastaan tulosta vähintään kymmenen prosentin verokannalla. Jos vähintään 75 prosenttia velkasuhteen syistä on verotuksellisia, sovelletaan käänteistä venttiilisääntöä. Venttiilisääntöä voidaan soveltaa, jos korkotulon saajaa ei veroteta yli kymmenen prosentin verokannalla asuinvaltiossaan. Venttiilisääntöä sovelletaan, jos vähintään 75 prosenttia syistä on liiketoiminnallisia. Todellisuudessa kvalitatiivisten tekijöiden pohjalta on usein vaikea määritellä, kuinka suuri määrä asiaan vaikuttavista seikoista kostuu liiketoiminnallisista syistä ja kuinka suuri osuus on verotuksellisia syitä.¹²⁰

---

¹¹⁸ Näin Prop. 2012/13:1, s. 253.

¹¹⁹ Ks. Skatteverket 2013, kohta 4.3.

¹²⁰ Ks. Skatteverket 2013, kohta 4.3.

4.2.2 Käänteinen venttiilisääntö ja kymmenen prosentin sääntö

Ruotsin korkovähennysrajoituksen pääsäännön mukaan korko on vähennyskelpoinen, jos korkotuloa verotetaan tulonsaajan asuinvaltiossa vähintään kymmenen prosentin verokannalla. Vuonna 2013 Ruotsin korkorajoitussäännökseen lisättiin kohta, jonka mukaan korkomenon vähennysoikeuteen voidaan puuttua, vaikka korkotuloa verotettaisiin yli kymmenen prosentin verokannalla. IL 24 luvun 10 d §:n 3 momentti mahdollistaa korkomenojen vähennysoikeuden hyväksymättä jättämisen, jos lainajärjestelyyn on ryhdytty pääasiallisesti merkittävän veroedun saavuttamiseksi. Mikäli järjestelyllä tavoitellaan vain veroetuja, on vähennysoikeuden hylkääminen mahdollista kaikissa etuyhteysosapuolten välisissä velkajärjestelyissä. Hylkääminen on mahdollista, vaikka kymmenen prosentin säännön soveltamisen edellytykset muilta osin täyttyisivätkin.¹²¹ Korkotulon saajan verokannan ylittäessä kymmenen prosentin rajan, voi Skatteverket esittää, että velkajärjestelyyn on ryhdytty pääasiassa verotuksellisista syistä. Koska aloitteen 10 d §:n 3 momentin soveltamiseksi tekee Skatteverket, kutsutaan 10 d §:n 3 momentin säännöstä käänteiseksi venttiilisäännöksi.¹²² Käänteistä venttiilisääntöä voidaan soveltaa, jos velkajärjestelyn pääasialliset syyt ovat verotuksellisia.

Käänteinen venttiilisääntö lisättiin lakiin, jotta Skatteverketillä olisi paremmat mahdollisuudet torjua säännöksen laajuutta hyödyntävää verosuunnittelua. Edellä luvussa 3.3 on todettu, että ennen lakimuutosta Skatteverket hyväksyi NID-vähennyksen tekemisen, jos yhtiö luopui niin suuresta osasta NID-vähennystä, että korkotulojen veroaste nousi yli kymmenen prosentin. Skatteverketin mukaan ruotsalaiset konsernit pyrkivät poikkeuksetta nostamaan korkotulon veroasteen juuri yli kymmenen prosentin ja saamaan korkotulon vähennyskelpoiseksi korkotulon saajan asuinvaltiossa¹²³. Vaikka kyse oli selvästi verotuksellisen edun tavoittelusta, veron kiertämistä koskevaa lainsäädäntöä ei

---

¹²¹ Tivéus 2012, s. 260.

¹²² Ks. Skatteverket 2013, kohta 3.1. Skatteverketin mielestä käsitettä käänteinen venttiilisääntö (omvänd ventil) ei tulisi käyttää, koska taakka todistaa korkomenon vähennyskelpoisuus on aina sillä, joka vähennystä vaatii. Jos korkotuloa kuitenkin verotetaan yli kymmenen prosentin veroasteella, tulee Skatteverketin osoittaa verovelvolliselle pyyntö selvittää asiaa. Tässä yhteydessä käytetään selkeyden vuoksi kirjallisuudessa käytettyä termiä käänteinen venttiilisääntö, vaikka lopullinen todistustaakka ei olekaan Skatteverketillä.

¹²³ Skatteverket 2011, s. 13.

voitu soveltaa, jos kymmenen prosentin säännön soveltamisen edellytykset täyttyivät. Säännöstä muutettiin, jotta tällaisiin tilanteisiin olisi mahdollista puuttua.¹²⁴

Käänteistä venttiilisääntöä sovelletaan, jos velkajärjestelyn pääasialliset syyt ovat verotukselliset. Hallituksen esityksen Prop. 2012/13:1 mukaan käänteisen venttiilisäännön soveltumista arvioitaessa tulee aina ottaa huomioon kyseiseen tapaukseen vaikuttavat yksilölliset olosuhteet. Arviointi tulee tehdä sekä velkojan että velallisen kannalta. Huomioon tulee ottaa sekä velkajärjestelyn todelliset vaikutukset että ne seikat, joiden perusteella kyseiseen velkajärjestelyyn on päädytty. Käänteistä venttiilisääntöä ei voida soveltaa tilanteisiin, joissa veroedun saavuttaminen ei ole kyseisen lainajärjestelyn tarkoitus tai lainajärjestelyllä ei tosiasiallisesti saavuteta veroetua. Huomioon tulee ottaa erityisesti se, saavuttavatko etuyhteysosapuolet todellisuudessa merkittävää veroetua nimenomaan velkajärjestelyn vuoksi. Arviointi tehdään etuyhteystasolla, jotta lainsäädäntö vastaisi todellisia tilanteita. Säännöksen taustalla on oletama, että suurin verotuksellinen hyöty saavutetaan etuyhteysosapuolten välillä.¹²⁵

Käänteisen venttiilisäännön ajatuksena on torjua korkomenojen avulla tapahtuvaa aggressiivista verosuunnittelua. Tämän vuoksi laissa ei ole haluttu tarkasti määritellä niitä tilanteita, jotka ovat aiheutuneet pelkästään verotuksellisista syistä. Toisin sanoen on haluttu, että säännöstä voidaan hyödyntää aina, kun kyseessä saattaa olla verotuksellisen edun tavoittelu. Voidaan ajatella, että kyseessä on yleisen veronkiertonormin tapainen säännös, jolla halutaan mahdollistaa kaikkiin pääasiassa verotuksellisista syistä johtuviin tilanteisiin puuttuminen. Tilanteet, jotka katsotaan venttiilisääntöä sovellettaessa liiketoiminnallisiksi, ovat yleensä liiketoiminnallisia myös käänteistä venttiilisääntöä sovellettaessa¹²⁶.

Käänteistä venttiilisääntöä ei sovelleta esimerkiksi normaaleihin olemassa oleviin cash pool -järjestelyihin, jos järjestely palvelee konsernin normaalia liiketoimintaa. Mikäli cash pool -järjestely kuitenkin toteutetaan siinä tarkoituksessa, että välttyttäisiin Ruotsin korkovähennysrajoitusten soveltamiselta, voidaan cash pool -järjestelyihinkin soveltaa käänteistä venttiilisääntöä. Ajatuksena on, että korkomenoja ei ole mahdollista saada

---

¹²⁴ Skatteverket 2011, s. 18.

¹²⁵ Näin. Prop 2012/13:1, s. 252–253.

¹²⁶ Ks. liiketoiminnallisista syistä tarkemmin luku 4.2.2.

vähennyskelpoisiksi siten, että perustetaan konsernin sisäinen pankki ja kierrätetään kaikki korkosuoritukset konsernipankin kautta pääasiassa veroetujen saavuttamiseksi.¹²⁷ Cash pool -järjestelyihin ryhdytään yleensä siksi, että konsernin sisäisen pankin kautta konsernin rahoitus on tehokkainta järjestää. On selvää, että järjestelyillä voidaan saavuttaa myös veroetuja. Jos kuitenkin Skatteverket päättäisi puuttua konsernin normaaleihin cash pool -järjestelyihin, olisi tämä erittäin haitallista konsernien normaalin rahoituksen kannalta. Siksi on toivottavaa, että olemassa oleviin ja uusiin cash pool -järjestelyihin sovelletaan käänteistä venttiilisääntöä erittäin varauksellisesti.

Käänteisen venttiilisäännön taustalla vaikuttaa myös pyrkimys ehkäistä kaikenlaisia välillisiä järjestelyitä. Ratkaisevaa on aina se, kuka on korkotulon tosiasiallinen saaja. Ajatellaan tilannetta, jossa tappiollinen yhtiö toimii lainan antajana. Koska yhtiö on tappiollinen, ei sillä itsellään kuitenkaan ole varaa lainata varoja. Emoyhtiö lainaa varat tappiolliselle yhtiölle, joka edelleen lainaa varat lainan tosiasialliselle saajalle. Varat olisi voitu lainata myös suoraan lainaa tarvitsevalle yhtiölle. Koska näin ei kuitenkaan ole toimittu, vaan varat on kierrätetty tappiollisen yhtiön kautta, saavutetaan kyseisellä järjestelyllä usein verotuksellista etua. Etua saavutetaan, koska toimimalla edellä kuvulla tavalla voidaan hyödyntää lainan antavaan yhtiöön kertyneitä tappiota. Muiden kuin etuyhteysosapuolten välillä ei lainaa yleensä annettaisi tappiolliselle yhtiölle. Jos merkittävää veroetua on saavutettu, soveltuu tilanteeseen käänteinen venttiilisääntö.¹²⁸

Skatteverketin mukaan korkomenon kierrättämisessä tappiollisen yrityksen kautta voi olla kyse konserniavustusta koskevan lainsäädännön kiertämisestä.¹²⁹ Konserniavustuslainsäädännön yhtenä ajatuksena on, että konserniyhtiöt voivat tukea konsernin liike-toimintaa palvelevaa tappiollistakin yhtiötä. Antamalla konserniavustusta voidaan auttaa tappiollista yhtiötä käyttämään vanhentuvat tappionsa. IL 35 luvun 2 §:n mukaan konserniavustusta saavat antaa keskenään sellaiset Euroopan talousalueella asuvat yritykset, joista toinen omistaa toisesta yrityksestä vähintään 90 prosenttia. Konserniavustuslainsäädännön kiertämisestä voidaan katsoa olevan kysymys silloin, kun laina annetaan sellaiselle tappiolliselle yhtiölle, jolle ei olisi mahdollista antaa konserniavustusta. Tämän vuoksi velkajärjestelyn pääasiallinen syy ei voi olla verotuksellisen edun tavoit-

---

¹²⁷ Ks. Prop. 2012/13 :1, s. 253–254.

¹²⁸ Ks. Prop. 2012/13 :1, s. 254.

¹²⁹ Skatteverket 2013, kohta 4.4.

telu silloin, kun yhtiöillä on mahdollisuus antaa toisilleen konserniavustusta. Lainanantoa tappiolliselle yhtiölle ei voida rajoittaa silloin, kun velkajärjestelyn osapuolina ovat yhtiöt, jotka voivat antaa toisilleen konserniavustusta. Huomioon tulee luonnollisesti tällöinkin ottaa se, kuka on korkotulon tosiasiallinen saaja. Jos tosiasiallinen tulonsaaja ei ole yhtiö, jolle voidaan antaa konserniavustus, tapaukseen voitaneen soveltaa käänteistä venttiilisääntöä.¹³⁰

Tappioiden hyödyntämisen lisäksi lainavarat voidaan kierrättää toisen yrityksen kautta myös siksi, että korkotuloa verotettaisiin yli kymmenen prosentin verokannalla. Ajatellaan tilannetta, jossa alkuperäistä korkotulon saajaa verotetaan alle kymmenen prosentin verokannalla ja kymmenen prosentin sääntöä ei voida soveltaa. Laina ja korkotulo päätetään kuitenkin kierrättää sellaisen yrityksen kautta, joka sijaitsee valtiossa, jossa verokanta on yli kymmenen prosenttia mutta usein paljon alle 22 prosenttia (Ruotsin yhteisöverokanta). Tällöin laina on kierrätetty toisen valtion kautta lähtökohtaisesti verotuksellisista syistä, sillä laina olisi voitu antaa suoraan yritykselle, jolla oli todellinen tarve rahoitukselle. Tällöin myös korkotulo olisi maksettu suoraan tulon oikealle saajalle. Mitä enemmän verotuksen taso nousee kymmenen prosentin yläpuolelle, sitä suurempi on oletettava, että velkajärjestelyllä ei ole saavutettu merkittävää verotuksellista etua.¹³¹

Kymmenen prosentin säännön kiertämisestä on kyse myös silloin, kun yhtiöllä on mahdollisuus vaikuttaa veroasteeseen siten, että todellinen verorasitus nousee juuri yli kymmenen prosentin. Tällaisesta tilanteesta on kyse esimerkiksi silloin, kun luovutaan niin suuresta osuudesta NID-vähennystä, että veroaste nousee yli kymmenen prosentin. Olettama lienee myös tällaisissa tilanteissa se, että mitä suurempi on yhtiön verorasitus, sitä pienempi on todennäköisyys, että lainajärjestelyllä saavutetaan verotuksellista etua.¹³² Tilanteeseen, jossa yhtiö voi itse valita verorasituksen määrän, sisältyy luonnollisesti verosuunnittelumahdollisuuksia. Tilanteessa herää kysymys siitä, paljonko yli kymmenen prosenttia on riittävän paljon, jotta käänteistä venttiilisääntöä ei sovelleta.

Mikäli yritys ei voi osoittaa vääräksi Skatteverketin käsitystä siitä, että lainajärjestelyyn on sovellettava käänteistä venttiilisääntöä, tulee käänteinen venttiilisääntö sovelletta-

---

¹³⁰ Ks. Samuelsson 2012b, s. 824–825.

¹³¹ Näin Skatteverket 2013, kohta 4.4.

¹³² Näin Skatteverket 2013, kohta 4.4.

vaksi riippumatta siitä, mihin lainavarat on käytetty. Tilanteeseen, jossa emoyhtiö ottaa pankilta lainan ja lainaa varat edelleen tytäryhtiölle, ei yleensä sovelleta käänteistä venttiilisääntöä. Tämä edellyttää, että emoyhtiön maksamaa korkomenoa ja sen saamaa korkotuloa kohdellaan verotuksessa toisiaan vastaavalla tavalla. Mikäli korko on markkinaehtoinen, ei lainajärjestelylle yleensä ole sellaisia syitä, että järjestelyä voitaisiin pitää pääasiassa verotuksellisista syistä tehtynä. Skatteverketin mukaan tilanteita on kuitenkin aina arvioita tapauskohtaisesti ja etukäteen on mahdoton määritellä millaisiin tilanteisiin käänteistä venttiilisääntöä on mahdollista soveltaa.¹³³ Tämä osoittaa Skatteverketin katsovan, että käänteinen venttiilisääntö on samankaltainen olosuhteiden arviointiin perustuva säännös kuin venttiilisääntökin.¹³⁴

Käänteisen venttiilisäännön myötä Belgiaan ja muihin vastaavanlaisia korkokannustimia hyödyntäviin maihin maksetuista koroista konsernien voi olla vaikea saada näyttöä, jonka perusteella korot katsottaisiin suoritetuiksi muista kuin verotuksellisista syistä. Kyseisiin maihin suoritettuja korkomenoja voi olla vaikea saada kymmenen prosentin säännön soveltamisalan piiriin, koska korot katsotaan todennäköisesti suoritettuna nimenomaisesti verotuksellisista syistä. Yritysten voi olla vaikea saada vastaanäyttöä Skatteverketin käsitykselle siitä, että velkasuhde on syntynyt pääasiassa veroetujen tavoittelemiseksi etuyhteysosapuolten välillä.¹³⁵

EU-oikeudellisesti voidaan kuitenkin pohtia, onko käänteinen venttiilisääntö sijoittautumisvapauden vastainen.¹³⁶ Sääntely saattaa olla sijoittautumisvapauden vastainen, koska sääntely tulee lähtökohtaisesti sovellettavaksi EU-alueella vain Belgian kaltaisiin valtioihin sijoittautuneisiin yrityksiin. Yritysten katsotaan todennäköisesti pyrkivän tällaisiin maihin suuntautuvilla järjestelyillä hyödyntämään veroastettaan madaltavia vero-

¹³³ Näin Skatteverket 2013, kohta 4.4.

¹³⁴ Vrt. Christian Carneborn, s. 48–50, jossa Carneborn esittää käänteisen venttiilisäännön olevan laskenta säännös aivan kuten kymmenen prosentin sääntö. Tämä on Carnebornin mukaan luettavissa lakitekstistä, vaikka näin ei ehkä ole ollut tarkoitus. Pääasialliset liiketoiminnalliset syyt järjestelylle ovat olemassa, jos 75 % syistä on liiketoiminnallisia. Potentiaalinen veroetu ulkomaisissa tilanteissa on 22-10 eli 12 (Ruotsin yhteisöverokanta on 22 % ja minimivero, joka korkotulon saajan tulee maksaa 10 %). Jos yhtiötä kuitenkin verotetaan 13,5 % verokannalla, on veroetu 8,5 (22-13,5). Todellinen veroetu on tällöin 71 % potentiaalisesta veroedusta. Jos kyseessä on laskentasäännös, ei verotuksellista etua voida tällöin pitää pääasiallisena, koska veroetu on alle 75 %. Lain esityöt eivät varsinaisesti tue mahdollisuutta siihen, että kyseessä olisi puhdas laskentasäännös, mutta toisaalta ne eivät kumoakaan mahdollisuutta siihen. Todennäköisesti tuomioistuin ei kuitenkaan katsoisi IL 10 d §:n 3 momentin olevan laskentasäännös vaan säännös, jonka perusteella on arvioitava täyttyvätkö liiketoiminnallisuuden edellytykset.

¹³⁵ Ks. Tivéus 2012, s. 260.

¹³⁶ Tivéus 2012, s. 262.

kannustimia. Alemman veroasteen valtioihin maksettuja korkoja pidettäisiin siis pääasiallisesti verotuksellisista syistä suoritettuina. Järjestelyn tulkitseminen automaattisesti verotuksellisista syistä johtuvaksi syrjisi alhaisemman veroasteen valtioita. EU-oikeuden merkitystä tarkastellaan jäljempänä tarkemmin.

4.2.3 Venttiilisääntö ja liiketoiminnallisen syyn käsite

Ruotsin IL 24 luvun 10 e §:n mukaan korkomenot ovat vähennyskelpoisia, jos velkajärjestelylle on pääasiallisesti liiketoiminnalliset (affärsmässigt motiverat) syyt. Jos järjestelyn pääasialliset syyt ovat liiketoiminnalliset, saadaan korkomenot vähentää, vaikka korkotuloa ei verotettaisikaan korkotulon saajan asuinvaltiossa yli kymmenen prosentin verokannalla. Säännöstä voidaan soveltaa silloin, kun korkotulon saaja asuu Euroopan talousalueella tai sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Ruotsilla on verosopimus. Verosopimusvaltioissa asuviin yrityksiin rajoitussäännöstä voidaan soveltaa vain, jos verosopimuksessa ei ole korkotulojen verotusta koskevia erillisiä rajoituksia¹³⁷. Korot, jotka maksetaan muihin kuin ETA-valtioihin tai verosopimusvaltioihin, eivät ole lainkaan vähennyskelpoisia.

Venttiilisäännön tarkoituksena on mahdollistaa korkomenojen vähennyskelpoisuus silloin, kun korkotulon saajan asuinvaltion verokanta on alle kymmenen prosenttia, mutta velkajärjestelylle on olemassa todelliset liiketoiminnalliset perusteet. EU-oikeudellisten syiden vuoksi säännökseen, joka perustuu toisen valtion verotuksen tasoon, on sisällytettävä liiketoiminnallisiin syihin perustuva vapautusmahdollisuus. Liiketoiminnallisiin syihin perustuvaa vapautussäännöstä kutsutaan venttiilisäännöksi, koska se muodostaa poikkeuksen pääsääntöön eli kymmenen prosentin sääntöön.

Korkovähennysrajoituksen soveltamisen kannalta ongelmallista on sen määrittäminen, milloin liiketoiminnalliset syyt ovat olemassa. Laki ei määrittele liiketoiminnallisten syiden käsitettä, mutta korkovähennysrajoituksia koskevassa hallituksen esityksessä Prop. 2008/09:65 asiaan on otettu kantaa. Arvioitaessa liiketoiminnallisia syitä tulee yhtäaikaaisesti ottaa huomioon korkoon liittyvä etuyhteysosapuolten välinen velkajärjestely sekä velan käyttötarkoitus¹³⁸. Tarve liiketoiminnallisten syiden perusteella otettuun

---

¹³⁷ Tivéus 2012, s. 264.

¹³⁸ Ks. Prop. 2008/09:65, s. 69.

sisäiseen velkaan syntyy yleensä samanaikaisesti kuin yhtiön tarve jollekin hankinnalle. Toisin sanoen, jos yhtiöllä ei ole tarvetta esimerkiksi uuteen investointiin, ei sillä yleensä ole tarvetta myöskään velkaan. Jos velan ottamisen taustalla ei ole todellista tarvetta, ei velka yleensä voi olla liiketoiminnallisista syistä otettu.¹³⁹

Velkajärjestelyn taustalla voivat vaikuttaa myös muut syyt kuin liiketoiminnalliset syyt, esimerkiksi verotukselliset syyt. Yhtiön kannalta liiketoiminnallisiin syihin lukeutuu myös verotehokkuus. Yhtiölle on luonnollista ajatella, että verotehokas ratkaisu on myös liiketoiminnallisesti paras ratkaisu. Esimerkiksi jos liiketoimintaa uudelleen järjestellään siten, että yksittäisen konserniyhtiön verorasitus laskee, saattaa yhtiön luottokelpoisuus kasvaa ja yhtiö voi saada myös ulkopuolista lainaa. Näin ollen ratkaisu on ehdottomasti perustunut liiketoiminnallisiin syihin. Verotus on yksi syy muiden liiketoiminnallisten syiden joukossa. Verotuksen tulisikin olla sellaista, että se ei vaikuta yritysten päätöksentekoon. Verotuksen tulisi siksi olla mahdollisimman neutraalia.¹⁴⁰

Velkajärjestelyn taustalla vaikuttavien syiden on kuitenkin oltava muulla tavoin liiketoiminnallisia. Toisin sanoen verotehokkuus ei ainakaan yksinään kelpaa velkajärjestelyn perusteeksi. Liiketoiminnallisten syiden katsotaan olevan pääasialliset silloin, kun liikeloudellisten syiden osuus velkajärjestelystä on 75 prosenttia.¹⁴¹ HFD on myös tuomioissaan ottanut kantaa siihen, milloin liikeloudelliset syyt ovat olemassa. Seuraavassa tapauksessa venttiilisääntöä oli sovellettava.

Tapauksessa 4348–10¹⁴² ulkomainen emoyritys Y oli ostanut osakkeita ruotsalaisesta yrityksestä Z. Osuuden osto oli rahoitettu osaksi Y:n osakkeiden uusmerkinnällä ja osaksi ulkopuoliselta taholta otetulla lainalla. Ulkomaiseen konserniin kuului myös X AB, jonka tarkoituksena oli järjestelyiden myötä toimia holding-yhtiön ominaisuudessa omistajana yritykselle Z. Ulkoista hankintaa seurasi se, että X AB hankki Z:n osakkeet suomalaisen sivuliikkeensä kautta. Hankinnasta 75 prosenttia rahoitettiin omalla pääomalla ja loput rahoitettiin konsernin sisäisellä lainarahalla, joka oli otettu konsernin rahoitusyhtiöltä Å.

---

¹³⁹ Ks. Prop. 2008/09:65, s. 68 sekä Finansdepartementet 2012, s. 16.

¹⁴⁰ Näin Samuelsson 2012a, s. 147.

¹⁴¹ Ks. Prop. 2008/09:65, s. 68 sekä Finansdepartementet 2012, s. 16.

¹⁴² Skatterättnämnden päätös 85-09/D.

Tuomion mukaan yrityksen Z oston rahoittamisessa oli käytetty ulkopuolisen myyjän toivomuksesta suurimmaksi osaksi yrityksen Y uusia osakkeita ja osin ulkopuoliselta taholta otettua lainarahaa. Tuomioistuin katsoi, että verotukselliset syyt vaikuttivat Y:n päätöksentekoon. Vaihtoehtojen välinen vertailu kuitenkin osoitti, että ilmoitetut liiketoiminnalliset syyt olivat verotuksellisia syitä merkityksellisempiä. Liiketoiminnalliset syyt osoittautuivat merkityksellisemmiksi, kun otettiin huomioon osakkeiden hankinta yrityksen ulkopuolelta sekä se, miten hankinta oli rahoitettu. Tapauksessa oli sovellettava venttiilisääntöä.¹⁴³

Tapauksessa tuomioistuin katsoi siis, että ulkoisessa hankinnassa käytettävä sisäinen rahoitus on katsottava liiketoiminnalliseksi järjestelyksi. Tapauksessa HFD tuli siihen johtopäätökseen, että arvioitaessa liiketoiminnallisia syitä ja verotuksellisia syitä, olivat liiketoiminnalliset syyt merkityksellisemmät. HFD ei kuitenkaan ottanut kantaa siihen, millä perusteella se päätyi siihen, että pääasialliset syyt olivat liiketoiminnalliset. HFD ei lausunut mitään siitä, kuinka se arvioi pääasiallinen käsitteen sisältöä. Tuomioista ei siten voida päätellä, mikä on ollut liiketoiminnallisten ja verotuksellisten syiden keskinäinen suhde. Tuomio ei myöskään selventänyt ongelmaa siitä, voidaanko verotukselliset syyt lukea osaksi liiketoiminnallisia syitä.¹⁴⁴ Seuraavassa tuomiossa HFD kuitenkin vahvisti, että maksuvaikeudet ja konkurssin uhka ovat liiketoiminnallisia syitä.

Ratkaisussa 7648–09 HFD otti kantaa siihen, voidaanko uusmerkintä katsoa sellaiseksi yrityksen omistusoikeuden hankinnaksi, joka voi johtaa vähennysoikeuden rajoittamiseen. Tuomioistuin katsoi, että uusmerkintä oli johtunut yrityksen heikosta tuloksesta ja tarpeesta pääoman lisäämiselle. Uusmerkintä oli tarpeellinen, jotta yritys voisi välttää maksuvaikeudet ja konkurssin. Sisäistä rahoitusta käytettiin, jotta lainan kustannukset eivät olisi nousseet liian korkeiksi. Tapaukseen sovellettiin venttiilisääntöä. Samaisessa tapauksessa HDF kuitenkin katsoi, että venttiilisääntöä ei ole sovellettava belgialaiselta konserniyritykseltä otettuun lainaan. Otetulla lainalla konsernin emoyhtiö oli hankkinut nämä toisen konserniyhtiön liikkeelle laskemat osakkeet. Emoyhtiön mukaan hankinnan pääasiallinen

---

¹⁴³ HFD 4348–10, ks. myös Samuelsson 2012a, s. 144–145.

¹⁴⁴ Näin Samuelsson 2012 a, s. 147.

tarkoitus oli ollut keventää veroseuraamuksia pyrkimällä vähentämään korot Ruotsissa.

Tuomioissaan HFD ei ottanut suoranaisesti kantaa siihen, onko liiketoiminnan rahoittaminen uusmerkinnällä liiketoiminnallinen syy. Tuomiosta on kuitenkin pääteltävissä, että uusmerkintä on katsottava liiketoiminnalliseksi ratkaisuksi. Tuomiossa ei kiinnitetty huomiota siihen, että itse asiassa uusmerkintä oli käytettävissä olevista ratkaisuista verotehokkain. Muut rahoitukseen käytettävät keinot olisivat olleet verotuksellisesti uusmerkintää epäedullisempia vaihtoehtoja. Koska uusmerkintä oli verotehokkain vaihtoehto, sopii tuomio 7648–09 huonosti HFD:n yleiseen linjaan, jonka perusteella verotehokkaita ratkaisuja ei yleensä hyväksytä liiketoiminnallisiksi ratkaisuiksi.¹⁴⁵ Tapauksesta herää myös kysymys siitä, olisiko uusmerkintä ollut mahdollista rahoittaa esimerkiksi antamalla avustusta (tillskott) merkinnän tehneelle konserniyhtiölle. Tuomion perusteella näyttäisi siltä, että lainan antaminen on sallittu keino. Vastaavia tapauksia arvioitaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon myös se, olisiko rahoituksessa mahdollista käyttää lainan sijasta avustusta.¹⁴⁶

Venttiilisäännön soveltaminen ja liiketoiminnallisten syiden toteutuminen on kuitenkin poikkeuksellista. HFD:n mukaan venttiilisääntöä on sovellettava pidättyväisesti. Kymmenen prosentin sääntöä sovelletaan pääsääntöisesti ja venttiilisääntö on poikkeussääntö arvioitaessa koron vähennysoikeutta. Jos venttiilisääntöä voidaan soveltaa, on verkertymä huomattavasti pienempi kuin tilanteessa, jossa voidaan soveltaa kymmenen prosentin sääntöä. Venttiilisäännön soveltamista vain poikkeussääntönä tukevat HFD:n mukaan myös veropohjaan liittyvät näkökohdat. Venttiilisäännön laaja soveltaminen aiheuttaisi veropohjan turvaamisen kannalta haitallista verokilpailua. Verokilpailua aiheutuisi, koska venttiilisäännön soveltamisalaan kuuluvat yritykset ovat matalamman verotuksen piirissä kuin yritykset, jotka eivät voi vähentää korkomenojaan.¹⁴⁷

Tapauksessa 4798–10¹⁴⁸ sisäisellä hankinnalla ei ollut yhteyttä ulkoiseen hankintaan toisin kuin edellä mainitussa tapauksessa 4348–10. Järjestelyn tarkoituksena ilmoitettiin olevan konsernirakenteen rationalisointi ja maantieteellinen uudelleenjärjestely. Tapa-

¹⁴⁵ Ks. Samuelsson 2012a, s. 148.

¹⁴⁶ Ks. Samuelsson 2012b, s. 827.

¹⁴⁷ Ks. Samuelsson 2012a, s. 142–143, jossa kirjoittaja on pohtinut HFD:n tuomioiden merkitystä.

¹⁴⁸ Skatterättsnämnden päätös 160-09/D.

ukseen ei voitu soveltaa kymmenen prosentin sääntöä. Tapauksessa konsernin rakenemuutoksilla pyrittiin saamaan konserniin kuuluvia yrityksiä saman alueellisen holdingyhtiön alaisuuteen.

Tapauksessa pörssinoteeratulla konsernilla oli belgialainen emoyritys A. Konserniin kuului ruotsalainen tytäryritys Z AB, joka toimi alueellisena emoyhtiönä eri maissa sijaitseville yhtiöille. Rakennejärjestelyillä pyrittiin siihen, että Z AB:n leppävästä tytäryhtiöstä X AB:sta tulisi kaikkien alueen konserniyhtiöiden omistaja. Tarkoituksena oli, että X AB ottaisi konsernin johtotehtävät Z AB:lta, mutta Z AB:lle jäisi liiketoimintojen hallinta. Järjestely oli tarkoitettu toteuttaa siten, että A hankkisi ensin X AB:n Z AB:lta. Tämän jälkeen X AB hankkisi Z AB:n A:lta ja lopuksi X AB hankkisi kaikki Z AB:n tytäryhtiöt. X AB:n hankinta tapahtuisi markkina-arvosta ja koko hankinta rahoitettaisiin markkinaehtoisesti belgialaiselta konsernin rahoitusyhtiö B:ltä otetulla lainalla. NID-vähennyksen jälkeen lainan korkoa verotettaisiin alle 10 prosentin verokannalla. Tapauksessa HFD katsoi, että tapauksessa ei ollut näytetty toteen, että verotuksellisten syiden lisäksi olisi ollut sellaisia liiketaloudellisia syitä, joiden vuoksi venttiilisääntöä olisi tullut soveltaa.

Tapauksessa 4798–10 tuomio oli äänestyspäätös, jossa HFD pysyi Skatterättsnämndenin antamassa päätöksessä. Enemmistön päätöksestä poiketen vähemmistö kuitenkin katsoi, että liiketoiminnallisuutta ei voitu asettaa kyseenalaiseksi. Vähemmistö painotti muun muassa sitä, että hankinnan rahoittaminen lainapääomalla oli verotuksellisesti edullisempaa verrattuna oman pääoman avulla toteutettavaan rahoitukseen. Koska lainapääoma oli edullisempaa, oli vähemmistön mielestä sisäisen lainarahan käyttämiselle liiketoiminnalliset syyt. Vähemmistön mielestä olisi tullut hyväksyä sisäisen lainan käyttäminen konsernin uudelleenjärjestelyiden rahoittamisessa.¹⁴⁹

Vähemmistön eriävästä mielipiteestä käy hyvin ilmi se, että venttiilisääntöä soveltaminen on oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta ongelmallista. Venttiilisääntöä soveltaminen voi toisinaan olla riippuvaista siitä, mikä on lainsäädännön soveltajan näkemys liiketoiminnallisten syiden olemassaolosta. Koska lainsäädännössä ei ole määritelty liiketoiminnallisen syyn käsitteen sisältöä, voi verovelvollisen olla

---

¹⁴⁹ Ks. myös Samuelsson 2012a, s 145–146 sekä HFD:n päätökset 4797–10 ja 4800–10, joissa HFD on päättänyt vastaavaan lopputulokseen kuin ratkaisussa 4798–10.

mahdotonta tietää, millaisiin tilanteisiin säännös soveltuu. Konsernien on erittäin vaikea tietää, milloin liiketoiminnalliset syyt ovat olemassa ja milloin eivät. Tämä lisää tarvetta verosuunnitteluun ja erinomaisten perusteluiden keksimiseen.

HFD:n tuomiot ovat toki hälventäneet venttiilisääntöön liittyvää epävarmuutta¹⁵⁰. Tuomiot on annettu kuitenkin jo silloin, kun korkovähennysrajoituksia sovellettiin vain etuyhteysosapuolen hankintaa varten otettuihin velkoihin¹⁵¹. Skatteverketin näkemyksen mukaan venttiilisääntöä saatetaan nyt joutua soveltamaan vähemmän pidättyväisesti (mindre restriktivt) kuin aikaisemmin, koska korkovähennysrajoituksia sovelletaan nyt kaikkiin etuyhteysosapuolten välisiin korkomenoihin¹⁵². Skatteverketin ohjeesta ei kuitenkaan ilmene, mitä ilmaisulla vähemmän pidättyväisesti tarkoitetaan¹⁵³. Koska korkovähennysrajoitus koskettaa yhtä useampia velkajärjestelyitä, on kuitenkin luonnollista, että säännöstä joudutaan soveltamaan laajemmin. Joissakin tapauksissa venttiilisääntöä on aiheellista soveltaa vähemmän pidättyväisesti kuin mitä HFD on esittänyt. Koska soveltamiskentän voidaan nähdä laajenevan, lisääntyy myös säännöksen tulkinnanvaraisuus pohdittaessa liiketoiminnallisten syiden olemassaoloa.

Skatteverket on ohjeistuksessaan listannut olosuhteita, joiden vallitessa velkajärjestelylle voidaan lain muuttumisen jälkeen katsoa olevan liiketoiminnalliset perusteet. Perusedellytys on, että korkotulon saajan on harjoitettava taloudellista toimintaa. Jos kyseessä on postilaatikkoyhtiö, joka ei harjoita liiketoimintaa, ei voida olettaa, että sen antamalle velallekaan olisi liiketoiminnallisia syitä. Korkomenojen määrä vaikuttaa myös siihen, onko järjestelyn pääasiallinen syy liiketoiminnallinen. Korkomenon määrä ei saa olla merkittävästi suurempi kuin sellaisessa tapauksessa, jossa korkomeno maksettaisiin valtioon, jonka verotuksen taso on merkittävästi korkeampi. Toisin sanoen, jos korko suoritetaan matalamman verotuksen valtioon, tulee koron määrän olla kohtuullisella tasolla suhteessa korkeamman verorasituksen valtioon suoritettaviin korkomaksuihin.¹⁵⁴

---

¹⁵⁰ Ks. myös Samuelsson 2012a, s. 147.

¹⁵¹ Ks. Skatteverket 2011, s. 25. Korkovähennysrajoitus laajeni vuonna 2013 koskemaan myös muita kuin etuyhteysosapuolen hankintaa varten otetun velan korkoja. Kaikki konsernin sisäiset velkajärjestelyt tulivat säännöksen soveltamisalan piiriin. Skatteverketin mukaan vanhan sääntelyn soveltaminen oli ongelmallista, koska se jätti kaikki muut korot sääntelyn ulkopuolelle silloinkin, kun kyse oli verotuksellisesta syystä tehdystä järjestelystä.

¹⁵² Ks. Skatteverket 2013, s. kohta 4.5.1.

¹⁵³ Ks. Samuelsson 2012b, s. 826.

¹⁵⁴ Prop. 2012/13:1, s. 257.

Järjestely ei voi perustua liiketoiminnallisiin syihin myöskään silloin, jos kyseessä on pitkäaikaisen velan korvaaminen lyhytaikaisella juoksevalla velalla. Lyhytaikaiseksi velaksi katsotaan yleensä enintään kahdeksi kuukaudeksi annettu velka. Normaalisti tällaisella velalla on myös korkea korko. Tässä tarkoitettuja lyhytaikaisia velkoja eivät ole normaalia juoksevaa liiketoimintaa palvelevat velat, kuten esimerkiksi ostovelat. Normaaleja lyhytaikaisia velkoja ovat myös tavanomaisiin cash pool -järjestelyihin perustuvat velat sekä muu konsernin sisäisen pankin harjoittama antolainaus. Normaaleille juokseville liiketoiminnan veloille ja cash pool -veloille löytyy yleensä sellaiset perusteet, että järjestelyn pääasiallisten syiden voidaan katsoa olevan liiketoiminnallisia.¹⁵⁵

Venttiilisääntöä ei voida soveltaa silloin, jos korkotulon saajaa ei veroteta lainkaan korkomenoa vastaavasta tulosta. Mainittakoon tässä, että korkomenoa vastaavaa tuloa ei välttämättä tarvitse katsoa koroksi tulonsaajan asuinvaltiossa. Tulo voidaan korkotulon sijaan verottaa myös esimerkiksi luovutusvoittona tai osinkona. Täten IL 10 e §:ää voidaan soveltaa myös tilanteisiin, joissa on kyse hybridi-järjestelystä. Tärkeää on, että tulonsaajaa on verotettu saamastaan tulosta tavalla tai toisella.¹⁵⁶

Kuten edellä on todettu, tapausten arviointi perustuu aina tapauksen yksilöllisiin olosuhteisiin. Skatteverket mainitsee ohjeessaan, että sen tekemät rajaukset ovat suuntaa-antavia ja niiden on tarkoitus helpottaa liiketoiminnallisten syiden olemassaolon arviointia. Skatteverket painottaa, että tapauksen yksilölliset olosuhteet voivat kuitenkin olla sellaisia, että venttiilisääntöä ei voida edellä mainittujen edellytysten täytyessäkään soveltaa.¹⁵⁷

4.3 Venttiilisääntöjen vertailu ja vaikutus konsernissa

Lähtökohtaisilta toteuttamistavoiltaan Suomen venttiilisääntöä voidaan pitää yksinkertaisempänä kuin Ruotsin venttiilisääntöjä. Tämä aiheutuu siitä, että Ruotsin säännöksen käsitteisiin, pääasiallisesti liiketoiminnallisista syistä ja pääasiallisesti verotuksellisista syistä, sisältyy useita tulkinnanvaraisuuksia. Suomen säännös sinällään on yksinkertaisempi, koska jos erillisyhtiön oman pääoman ja taseen loppusumman suhde on samalla

---

¹⁵⁵ Prop. 2012/13:1 s. 257–258.

¹⁵⁶ Prop. 2012/13:1 s. 257.

¹⁵⁷ Ks. Skatteverket 2013, kohta 4.2.1.

tasolla konsernin vastaavan suhdeluvun kanssa, on korko vähennyskelpoinen. Ruotsin lainsäädännössä korkomenot ovat vähennyskelpoisia, jos ne ovat suoritettu liiketoiminnallisen syyn vuoksi ja järjestelylle ei katsota oleva verotuksellisia syitä. Suomessa vähennysoikeus perustuu laskentatekniseen säännökseen ja Ruotsissa yksilöllisten olosuhteiden arviointiin.

Edellä on useasti todettu, että Ruotsin säännöksen käsitteitä ei ole määritelty laissa. Hallituksen esityksessäkin todetaan, että jokaisessa tapauksessa tulee arvioida tapauksen yksilöllisiä olosuhteita. Suomessa laskentatavat omalle pääomalle ja taseen loppusummalle sekä konsernin vastaaville tunnusluvuille tulevat kirjanpitoa. Täten Suomen säännöksestä on lähtökohtaisesti helppo määritellä, mitkä kirjanpidon erät otetaan huomioon omaa pääomaa ja taseen loppusummaa laskettaessa. Toisaalta tasetestissä vertailtavuutta vaikeuttaa mahdollisuus tehdä vertailu myös ulkomaisen tilinpäätösnormiston mukaan tehtyyn taseeseen. Jos kuitenkin yhtiön tilinpäätösluvut ovat tiedossa, on oman pääoman vertaaminen taseen loppusummaan suhteellisen yksinkertaista. Ruotsin säännöksestä on Suomen säännöstä vaikeammin ennustettavissa, mikä on venttiilisääntöjen lopullinen soveltamisala.

Konsernien kannalta on tärkeää, että konsernit saavat tehdä liiketoimintaa parhaiten palvelevia ratkaisuja niin, että verotus ei kohtuuttomasti rajoita tai hankaloita liiketoiminnallisten päätösten tekemistä. Konserneille on tärkeää, että ne voivat ennustaa liiketoimistaan aiheutuvia veroseuraamuksia. Ruotsin säännökseen sisältyvät liiketoiminnallisen syyn käsite ja verotuksellisen edun käsite eivät ole verotuksen ennustettavuuden kannalta yksiselitteisiä. Skatteverketin korkovähennysrajoituksia koskevassa ohjeessa todetaan, että jokaisessa tapauksessa on arvioitava tapauksen yksilöllisiä olosuhteita¹⁵⁸. Yhtiölle voi olla erittäin hankalaa ennustaa, milloin järjestelylle on riittävät liiketoiminnalliset syyt tai milloin järjestelylle ei ole verotuksellisia syitä.

Skatteverket voi esittää velkajärjestelyn olevan tehty verotuksellisen edun tavoittelemiseksi, vaikka yhtiö olisi katsonut velkajärjestelyn olevan selkeästi liiketoiminnallisista syistä tehty. Skatteverket saattaa tarkastella velkajärjestelyä eri kannalta kuin yhtiö ja

---

¹⁵⁸ Ks. Skatteverket 2013, kohta 4.3. Ohjeessaan Skatteverket mainitsee olosuhteita, joissa venttiilisääntöt saattavat tulla sovellettaviksi. Skatteverket ei kuitenkaan anna tyhjentävää luetteloa tilanteista, joissa venttiilisääntöjä on sovellettava.

löytää perustelut, joiden mukaan velkajärjestelyn pääasialliset syyt liittyvät verotuksellisen edun tavoitteluun. Vaikka yhtiö pystyisi osoittamaan liiketoiminnallisten syiden olemassa olon, on perusteluiden esittäminen yhtiölle aikaa ja vaivaa vaativa taakka. Sama epävarmuus koskee myös käänteisen venttiilisäännön verotuksellisen edun käsitettä. Skatteverket voi milloin tahansa esittää, että velkajärjestelyllä saavutetaan verotuksellista etua ja verovelvollisen on osoitettava Skatteverketin näkemys vääräksi. Skatteverketin mahdollisuus puuttua korkomenon vähennysoikeuteen kymmenen prosentin säännön toteutumisesta huolimatta tekee Ruotsin kymmenen prosentin säännöstä huomattavasti Suomen säännöstä epävarmemman ja oikeusvarmuuden kannalta heikommän.

Suomen säännöksessä ei ole havaittavissa vastaavaa ennustettavuusongelmaa. Tehtäessä velkajärjestelyä suomalaisessa yhtiössä, ei yhtiön tarvitse yhtä tarkoin pohtia sitä, perustuuko järjestely liiketoiminnallisten syiden olemassaoloon. Suomen korkovähennysrajoituksiin ei Ruotsin säännöksen tavoin sisälly kohtaa, joka mahdollistaisi liiketoiminnallisista syistä suoritettujen korkojen vähennyskelpoisuuden. Säännös voi tämän vuoksi periaatteessa kohdistua myös puhtaasti liiketoiminnallisista syistä suoritettuihin korkomaksuihin. Koska säännöksen soveltamisalasta ei ole Suomessa mahdollista vapautua liiketoiminnallisilla perusteilla, saattaa Suomen säännös olla Ruotsin säännöstä ankarampi niissä tilanteissa, joissa järjestelylle voidaan esittää liiketoiminnallisia perusteita. Poikkeuksen tästä muodostavat tilanteet, joihin soveltuu EVL 18 a §:n 3 momentin vapautussäännös.

Suomen korkovähennysrajoitus saattaa olla konsernien kannalta hieman ankara, koska se voi kohdistua myös sellaisiin järjestelyihin, joiden tarkoituksena ei ole veron välttäminen tai verosuunnittelu. Jos kuitenkin liiketoiminnallisten syiden käsite olisi lisätty myös Suomen lainsäädäntöön, olisi se lisännyt säännöksen tulkinnanvaraisuutta ja heikentänyt sen oikeusvarmuutta¹⁵⁹, kuten Ruotsin säännöksestä voidaan havaita. Vaikka konsernin kannalta liiketoiminnallisen syyn perusteella säilyvä vähennysoikeus mahdollistaisi konsernille erilaisia tapoja osoittaa, että järjestelylle on olemassa liiketoiminnalliset perusteet, olisi liiketoiminnallisten syiden olemassaolon selvittäminen konserneille raskasta ja toisinaan myös kallista. Suurin heikkous liiketoiminnalliseen syyhyn perus-

---

¹⁵⁹ Ks. Malmgrén 2013, s. 11 ja VM 2012 s. 2.

tuvassa vapautusmahdollisuudessa lienee sen tulkinnanvaraisuus ja heikko ennustettavuus, joiden voidaan nähdä aiheuttavan ongelmia konserneille.

Ruotsissa korkovähennysrajoitusten soveltumiseen on mahdollisuus vaikuttaa ennen velkajärjestelyn toteuttamista. Mitä enemmän järjestelyllä lähtökohtaisesti on liiketoiminnallisia syitä, sitä todennäköisemmin myös Skatteverket katsoo järjestelyllä olevan liiketoiminnalliset perusteet. Suomessa toimivien konsernien on käytännössä vaikea vaikuttaa venttiilisäännön soveltumiseen velkajärjestelyyn ryhdyttäessä, sillä Suomen venttiilisäännön soveltuminen varmistuu vasta kyseisen vuoden tilinpäätöksen vahvistuksessa. Yhtiön voi olla vaikeaa etukäteen tietää, miten sen tilinpäätösluvut tulevat tiettyinä verovuonna muodostumaan¹⁶⁰. Lukuja voidaan tietenkin pyrkiä jonkin verran ennustamaan etukäteen, mutta useampien vuosien päähän ennustaminen on haastavaa. Sekä Suomen että Ruotsin venttiilisäännön soveltumista velkajärjestelyyn on etukäteen haastavaa määritellä¹⁶¹.

Ruotsin korkovähennysrajoituksen soveltuvuuteen vaikuttaminen jälkikäteen on myös haastavaa, sillä toteutetun järjestelyn liiketoiminnallisuuteen on vaikea vaikuttaa. Jos järjestely jonakin vuonna todetaan tehdyksi verotuksellisen edun saavuttamiseksi, on järjestelyyn kuitenkin yritettävä vaikuttaa tulevina vuosina. Velkajärjestelyn olosuhteita voidaan yrittää muokata sellaisiksi, että ne täyttävät paremmin liiketoiminnallisuuden edellytykset. Tämä voi tapahtua esimerkiksi vaihtamalla lainan antavaa yhtiötä tai vahvistamalla nykyisen lainanantajan asemaa liiketoiminnan harjoittajana. Käytännössä on kuitenkin vaikea tietää, milloin järjestely täyttää liiketoiminnallisuuden vaatimuksen eikä ole tehty pääasiassa verotuksellisen edun saavuttamiseksi. Suomessa tasetestin soveltumiseen voidaan puolestaan vaikuttaa jälkikäteen käyttämällä hyväksi normaaleja tilinpäätössuunnittelun keinoja, sillä tasetesti perustuu tilinpäätöksen tunnuslukujen arviointiin¹⁶². Käytännössä kuitenkin vaikutusmahdollisuudet ovat Suomessakin rajalliset.

Velkajärjestelyn tarkka suunnittelu etukäteen on molempien lainsäädäntöratkaisujen kannalta tärkeässä asemassa. Aiempaan sääntelyyn verrattuna velkajärjestelyiden suun-

---

¹⁶⁰ Suomen tasetestin tunnuslukujen ennustettavuuden vaikeudesta Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 281–282.

¹⁶¹ Ruotsin säännöksen osalta ks. Skatteverket 2013, kohta 4.4, jossa todetaan tilanteiden ennustamisen etukäteen olevan mahdotonta. Suomen venttiilisäännöksen soveltuminen puolestaan riippuu tilinpäätöserien muodostumisesta.

¹⁶² Ks. Keskuskauppakamari 2012, s. 2. Tilinpäätöksen suunnittelukeinoja on tarkasteltu luvussa 3.3.

nittelu nousee korkovähennysrajoitusten vuoksi huomattavasti merkittävämpään asemaan. Velkajärjestelyjen suunnittelun pohjaksi Skatteverket on antanut ohjeen siitä, millaisia järjestelyjä katsotaan verotuksellisiksi ja millaisia liiketoiminnallisiksi. Samalla Skatteverket toteaa, että täsmällistä määritelmää on mahdoton antaa.¹⁶³ Ruotsissa etukäteinen suunnittelu korostuu jopa vielä enemmän kuin Suomessa. Molemmissa maissa on kuitenkin selvää, että tarve velkajärjestelyiden suunnitteluun ja asiantuntija-apuun on lisääntynyt. Hyvällä suunnittelulla konsernit voivat mahdollistaa korkomenojen laajemman vähennysoikeuden. Huolellinen suunnittelu lieneekin parhaita keinoja venttiilisääntöjen soveltumisen ennustamiseen.

Ruotsin sääntelystä voidaan nostaa esiin myös Skatteverketin merkittävä valta vaikuttaa siihen, millaiset syyt se katsoo liiketoiminnallisiksi. Koska yleistä ohjetta liiketoiminnallisten tai verotuksellisten syiden määrittelyyn ei ole, vaikuttaa Skatteverketin näkemys siihen, mikä syy on liiketoiminnallinen ja mikä verotuksellinen. HFD:n antamista ratkaisuista ja Skatteverketin antamasta ohjeesta voidaan päätellä suuntaviivoja säännöksen soveltuvuudesta, mutta mitään varmaa ei ole mahdollista sanoa¹⁶⁴. HFD:n mukaan venttiilisääntöä on lisäksi sovellettava pidättyväisesti. Venttiilisäännön pidättyväisen soveltaminen ei ainakaan lisää mahdollisuutta osoittaa, että järjestelyn perusteet ovat liiketoiminnalliset. Suomessa Verohallinto ei voi vaikuttaa säännöksen soveltuvuuteen, koska täyttäessään EVL 18 a §:n 3 momentin ehdot korko on vähennyskelpoinen. Normaalisissa tapauksissa Verohallinnon käsityksen ei pitäisi vaikuttaa siihen, miten säännöstä olisi tulkittava. Verohallinnon käsityksellä saattaa olla merkitystä silloin, kun vertailtavat tilinpäätökset on laadittu eri periaatteilla.

Vastuu liiketoiminnallisten syiden esittämisestä ja tasetestin soveltuvuuden osoittamisesta on aina verovelvollisella eli konserniyhtiöllä. Yhtiöillä katsotaan olevan veroviranomaista paremmat mahdollisuudet selvittää omaa liiketoimintaansa koskevien ratkaisujen taustalla vaikuttavia tosiseikkoja. Verotusmenettelylain 26 §:n 4 momentin mukaan sen osapuolen, jolla on siihen paremmat edellytykset, on esitettävä asiasta selvitystä. Myös Ruotsin verotuskäytännön mukaan sen, joka vaatii vähennystä tehtäväksi, on

---

¹⁶³ Ks. Skatteverket 2013, kohta 4.3.

¹⁶⁴ HFD:n ratkaisujen merkityksestä ks. Samuelsson 2012a, s. 147.

velvollisuus esittää asiassa selvitystä¹⁶⁵. Todistustaakka on siis lähtökohtaisesti konserniyhtiöillä. Käänteistä venttiilisäätöä sovellettaessa Skatteverketin on kuitenkin esitettävä epäilynsä verotuksellisten syiden olemassaolosta. Konserniyhtiö on kuitenkin se, jonka on todistettava Skatteverketin käsitys vääräksi.

Edellä on esitetty venttiilisäätöjen soveltamisen ongelmakohtia. Toisaalta voidaan todeta, että venttiilisäätöjen olemassaolo on selvästi parempi lähtökohta kuin se, että minkäänlaista vapautusmahdollisuutta ei olisi. Suomen tasetestin olemassaolo sellaisenaan on selvästi perusteltavissa oleva lähtökohta¹⁶⁶, sillä tasetesti poistaa ongelmia, joita Suomen korkovähennysrajoitus muuten aiheuttaisi. Ruotsin säännökseen on puolestaan sisällyttävä liiketoiminnallisiin syihin perustuva vapautussäännös jo EU-oikeudellisista syistä. Pelkkä kymmenen prosentin sääntö olisi sijoittautumisvapauden vastainen. Ruotsissa liiketoiminnallisiin syihin perustuvaksi vapautussäännöksi ei todennäköisesti soveltuisi Suomen tasetestin kaltainen säännös, koska sen soveltamisala ei ole riittävän laaja. Skatteverketin mahdollisuus estää korkomenojen vähennysoikeus tilanteessa, jossa tavoitellaan veroetua, ei puolestaan ole konserneja suoranaisesti hyödyttävä säännös. Säännös kuitenkin suojelee rehellisiä yhtiöitä suhteessa pelkästään veroetua tavoitteleviin yhtiöihin.

---

¹⁶⁵ Ks. Skatteverket 2013, kohta 3.1.

¹⁶⁶ Ks. Aalto – Viilo 2013, s. 282.

5. KORKOVÄHENNYSRAJOITUKSET JA EU-OIKEUS

5.1 EU-oikeuden peruseriaatteet korkovähennysrajoitusten taustalla

Suomen ja Ruotsin kuulumisen Euroopan unioniin määrittelee maiden oikeutta päättää sisäisestä lainsäädännöstään. Unionin jäsenvaltion on kaikessa lainsäädännössään noudatettava EU-lainsäädännön asettamia reunaehtoja. Sopimus Euroopan unionin toiminnasta määrittelee unionin toimivallan rajat sekä toimivallan käyttöä koskevat yleiset säännöt.¹⁶⁷ Sopimukseen sisältyy yleinen syrjäntäkielto, jonka perusteella kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjäntä on kiellettyä.¹⁶⁸ EU:n perustamissopimuksen mukaista yleistä syrjäntäkieltoartikkelia sovelletaan, jos perustamissopimuksen erityismääräyksiä ei voida soveltaa.¹⁶⁹

EU:n perustamissopimukseen sisältyy neljä syrjäntän kieltävää erityismääräystä, jotka ovat työntekijöiden vapaa liikkuvuus, sijoittautumisvapaus, tavaroiden ja palveluiden vapaa liikkuvuus sekä pääomien ja maksujen vapaa liikkuvuus.¹⁷⁰ Näiden perusvapauksien tarkoituksena on estää eri jäsenvaltioissa asuvien erilainen kohtelu unionin alueella sekä pääomien vapaan liikkuvuuden tapauksessa myös suhteessa kolmansiin maihin. EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännöstä on havaittavissa, että korkovähennysrajoituksia koskevassa lainsäädännössä on erityisesti huomioitava sijoittautumisvapauden periaate¹⁷¹. Jos korkovähennysrajoituksissa erotellaan unionin sisällä suoritettut korkomaksut ja unionin ulkopuolelle suoritettut korkomaksut, joudutaan säännöksiä tarkastelemaan myös pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kannalta.

EU:n perustamissopimuksen mukaisilla sekä oikeuskäytännössä luoduilla rule-of-reason-oikeuttamisperusteilla verovelvollisten erilainen kohtelu voi tietyin edellytyksin olla sallittua.¹⁷² Erilainen verokohtelu voidaan hyväksyä, jos sitä pidetään perusteltuna yleistä etua koskevan pakottavan syyn vuoksi. EU-tuomioistuimen käytännön mukaan tällainen pakottava syy voi olla esimerkiksi veron kiertämisen ehkäiseminen. Mahdollisuutta

---

¹⁶⁷ SEUT 1 artikla.

¹⁶⁸ SEUT 18 artikla.

¹⁶⁹ Äimä 2009, s. 36–67.

¹⁷⁰ SEUT 45, 49, 56 ja 63 artiklat.

¹⁷¹ Ks. EU-tuomioistuimen ratkaisut C-324/00 Lankhorst-Hohorst, C-318/10 SIAT ja C-524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation.

¹⁷² Äimä 2009, s. 68.

vedota perussopimuksen mukaiseen oikeuttamisperusteeseen on rajoitettu. Erilaisen verokohtelun salliva rajoitus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen lainsäädännön tavoitteiden saavuttamiseksi.¹⁷³ Oikeutta poikkeuksiin tulee aina verrata tavoiteltaviin päämääriin. Poikkeusten tulee olla objektiivisesti perusteltavissa ja oikeassa suhteessa tavoitteisiin nähden. Jos säännös on muotoiltu ankarammaksi kuin tavoitteiden saavuttamisen kannalta olisi tarpeen, on säännös suhteellisuusperiaatteen¹⁷⁴ vastainen. Unionin tuomioistuin on ratkaisuisaan ottanut tarkemmin kantaa siihen, milloin oikeuttamisperusteet ovat olemassa sekä milloin tällainen poikkeus on oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.¹⁷⁵

Perusvapaudet on luonnollisesti tullut ottaa huomioon myös säädettäessä korkovähennysrajoituksista.¹⁷⁶ Suomen korkovähennysrajoituksia koskevasta hallituksen esityksestä on luettavissa, että säännös on pyritty muotoilemaan siten, että se täyttäisi mahdollisimman hyvin EU-oikeuden asettamat reunaehdot. Suomen tehdessä lainvalmistelutyötä, oli Ruotsin säännöstä jo epäilty EU-oikeuden vastaiseksi. Koska Suomen säännöksestä on haluttu tehdä oikeusvarmuuden kannalta mahdollisimman selkeä, on EU-oikeudelliset kysymykset pyritty huomioimaan säännöksessä mahdollisimman tarkasti.¹⁷⁷ Toisaalta Euroopan komissio on todennut, että säännöksiä ei pitäisi ulottaa koskemaan sellaisia kansallisia tilanteita, joissa ei ole väärinkäytön vaaraa, jos tällaiselle sääntelylle ei ole muuta perustetta kuin pelko siitä, että sääntely ei muuten täytä EU-oikeuden vaatimuksia.¹⁷⁸ Lähtökohtaisesti syrjivä sääntely, jonka tarkoitus on torjua väärinkäytön vaaraa, ei kuitenkaan saa ylittää sitä, mikä tavoiteltavaan päämäärään nähden on tarpeellista¹⁷⁹.

---

¹⁷³ Ks. esim. ratkaisu C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, kohta 64.

¹⁷⁴ SEU, 5 artikla.

¹⁷⁵ Esim. Helminen 2012c, s. 121.

¹⁷⁶ VM 2009, s. 13.

¹⁷⁷ Ks. HE 146/2012, s. 16 oikeusvarmuuden tavoitteesta sekä s. 9–13 EU-oikeutta koskevasta arvioinnista.

¹⁷⁸ KOM (2007) 785, s. 6.

¹⁷⁹ C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, kohta 82 ja C-318/10 *SIAT*, kohta 50.

5.2 Sijoittautumisvapaus ja suhteellisuusperiaate

5.2.1 Ruotsin kymmenen prosentin sääntö ja sijoittautumisvapaus

Korkovähennysrajoituksiin on EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä sovellettu useita kertoja sijoittautumisvapautta koskevaa perustamissopimuksen artiklaa. Monissa EU-tuomioistuimen ratkaisuisa kansallinen lainsäädäntö on ollut sijoittautumisvapauden vastainen, koska se on kohdellut eri tavoin kotimaassa ja ulkomailla asuvia yhteisöjä. Sijoittautumisvapaus kieltää sellaiset rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltioiden kansalaisia perustamasta liikettä, sivuliikettä tai tytäryhtiötä toiseen jäsenvaltioon¹⁸⁰.

Ruotsin korkovähennysrajoituksen kymmenen prosentin säännön on esitetty olevan EU-oikeuden sijoittautumisvapauden vastainen. Edellisissä luvuissa käsitellyissä HFD:n ratkaisemissa tapauksissa 4797–10, 4798–10, 4800–10 ja 7648–09 yritykset ovat vedonneet korkovähennysrajoitusten EU-oikeuden vastaisuuteen. Sijoittautumisvapauden vastaisuuteen on vedottu, koska Ruotsissa vähennysoikeutta rajoittavia säännöksiä sovelletaan käytännössä vain ulkomailla asuviin yrityksiin, joita verotetaan kotivaltioissaan alle kymmenen prosentin verokannalla. Säännös ei koskaan tule sovellettavaksi korkomaksuihin, jotka suoritetaan ruotsalaiselle yritykselle, joka maksaa korkotuloistaan täyden 22 prosentin¹⁸¹ yritysveron Ruotsiin.

Vanhemmassa EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännössä perinteisten alikapitalisointisäännöksien on katsottu olevan sijoittautumisvapauden vastaisia, koska ne jo lähtökohdaisesti kohtelevat eri tavoin kotimaassa ja ulkomailla asuvia yhtiöitä.

Ratkaisussa C-324/00 Lankhorst-Hohorst saksalainen tytäryhtiö oli saanut alankomaalaiselta emoyhtiöltä lainan. Saksan lainsäädännön mukaisesti kotimaisen tytäryhtiön ulkomaiselta emoyhtiöltä saamat korkomaksut verotettiin peiteltyinä osinkona 30 prosentin verokannan mukaisesti. Kotimaisissa tilanteissa korot katsottiin verotuksessa kuluiksi Saksan yhteisöveron hyvitystä koskevan järjestelmän mukaisesti. Tuomioistuimen mukaan tällainen erilainen verokohtelu oli kiellettyä

---

¹⁸⁰ SEUT 49 artikla.

¹⁸¹ Ruotsin yhteisöverokanta 2015.

sijoittautumisvapauden rajoittamista. Tuomioistuimen päätöksen mukaan Saksan yhteisöverolain säännös oli ristiriidassa sijoittautumisvapauden kanssa.¹⁸²

Päätöksessään EU-tuomioistuin totesi, että kotimaisten tytäryhtiöiden erilainen verokohtelu on kiellettyä, jos erilainen verokohtelu aiheutuu emoyhtiön asuinvaltiosta. Tuomioistuin ei havainnut sellaisia tapaukseen liittyviä oikeuttamisperusteita, joiden pohjalta syrjivä kohtelu olisi voinut olla sallittua. Tuomioistuimelle esitetyissä perusteluissa todettiin, että säännöksellä on pyritty torjumaan yrityksen alikapitalisoinnista johtuvaa veron kiertämistä. Tuomioistuimen mukaan sääntelyn tarkoitus ei ole pelkästään sulkea pois keinotekoisia järjestelyitä vaan koskea lisäksi kaikkia tilanteita, joissa yrityksen kotipaikkaa ei ole Saksassa. Tilanne ei sellaisenaan aiheuta veron kiertämisen vaaraa, koska yhtiö kuuluu joka tapauksessa sijoittautumisvaltionsa verolainsäädännön piiriin.¹⁸³

Ruotsin ja Saksan sääntelyt ovat HFD:n tuomioiden mukaan lähtökohtaisesti samankaltaisia. Ruotsin sääntelystä poiketen Saksan sääntelyssä ei ole otettu huomioon sitä, miten korkoa verotetaan ulkomailla. HFD:n mukaan tapausta Lankhorst-Hohorst ei voida suoraan soveltaa Ruotsin korkovähennysrajoitukseen. Ruotsin säännöstä on HFD:n mukaan pidettävä EU-oikeuden mukaisena, koska rajoitussäännöstä ei sovelleta, jos korkotuloa verotetaan ulkomaisen vastaanottajan kotivaltiossa vähintään kymmenen prosentin verokannalla. Ruotsin sääntelyyn sisältyy lisäksi mahdollisuus vapautua korkovähennysrajoituksen soveltamisesta, jos lainajärjestelylle on liiketoiminnalliset perusteet.

Antamissaan ratkaisuissa HFD on vedonnut myös Suomen konserniavustusta koskevaan tapaukseen C-231/05 Oy AA.

Tapauksessa C-231/05 Oy AA oli kyse siitä, onko Suomen konserniavustusjärjestelmä EU-oikeuden sijoittautumisvapauden vastainen. Konserniavustus on konserniavustuslain mukaan vähennyskelpoinen vain, jos se on maksettu suomalaiselle yhtiölle. Suomen konserniavustusjärjestelmä on luotu nimenomaan turvaamaan konserniyhtiöiden etuja, jotta niiden olisi mahdollista tasata tulosta keskenään. Konserniavustus on antajan verotuksessa vähennyskelpoinen ainoastaan, jos sen

---

¹⁸² Ks. C-324/00, Lankhorst-Hohorst, kohdat 29, 32, 37 ja 45.

¹⁸³ C-324/00, Lankhorst-Hohorst, kohdat 34 ja 37.

saajaa verotetaan vastaavasta tulosta. EU-tuomioistuimen mukaan säännös sinälään on sijoittautumisvapauden vastainen, koska se kohtelee eritavoin tytäryhtiötä, joiden emoyhtiöt ovat sijoittautuneet kotimaahan verrattuna yhtiöihin, joiden emoyhtiöt ovat sijoittautuneet ulkomaille.¹⁸⁴

Säännös ei kuitenkaan ole sijoittautumisvapauden vastainen, jos säännöstä voidaan pitää perusteltuna yleistä etua koskevan pakottavan syyn vuoksi. Jos konserniavustus saataisiin vähentää rajat ylittävissä tilanteissa, antaisi tämä mahdollisuuden siirtää tulot keinotekoisilla järjestelyillä toiseen valtioon. Yrityksellä olisi siis mahdollisuus valita, missä valtiossa tulot verotetaan. Tällöin Suomen pitäisi luovuttaa verotusvaltansa toiselle jäsenvaltiolle, jossa tuloja ei verotettaisi välttämättä lainkaan. Sijoittautumisvapautta koskevien säännösten tarkoituksena ei ole mahdollistaa veron välttämistä.¹⁸⁵ Järjestelyt, joihin on ryhdytty vain veron välttämiseksi, vaarantavat jäsenvaltioiden verotusvaltaa ja haittaavat verotusvallan tasapuolista jakaantumista. Rajat ylittävistä tilanteista aiheutuvia haittoja ei voitaisi estää säätämällä lakiin konserniavustuksen saajaa koskevia ehtoja, koska yritykselle jäisi silti valta vaikuttaa tulojen verotukseen.¹⁸⁶ Arvioitaessa päätökseen vaikuttavien olosuhteiden kokonaisuutta, Suomen konserniavustusjärjestelmälle katsottiin olevan sellaiset oikeuttamisperusteet, että järjestelmä ei ollut sijoittautumisvapauden vastainen.¹⁸⁷

Suomen konserniavustusjärjestelmällä ja Ruotsin korkovähennysrajoituksella on HFD:n mukaan samankaltaiset oikeuttamisperusteet. Tuomioistuimen mukaan korkovähennysrajoitus on tarpeellinen veron kiertämisen ehkäisemiseksi aivan kuten tapauksessa C-231/05 Oy AA. HFD:n mukaan olisi sijoittautumisvapauden periaatteen vastaista, jos veron kiertämiseen ei voitaisi puuttua tilanteissa, joissa järjestelyt vaarantavat jäsenvaltioiden verotusvaltaa ja haittaavat verotusvallan tasapuolista jakaantumista. HFD:n mukaan erilainen verokohtelu on seurausta jäsenvaltioiden erilaisesta verolainsäädännöstä. HFD on tapausten yhteydessä maininnut myös EU-tuomioistuimen tapauksen C-403/03 Schempp. Tapauksessa EU-tuomioistuin katsoi, että veroseuraamukset, jotka johtuvat

---

¹⁸⁴ C-231/05 Oy AA, kohdat 35 ja 43.

¹⁸⁵ C-231/05 Oy AA, kohta 55.

¹⁸⁶ C-231/05 Oy AA, kohta 62 ja 66.

¹⁸⁷ Ks. myös Urpilainen 2008, s. 543–545, jossa pohdittu ratkaisuun vaikuttanut kokonaisuutta.

jäsenvaltioiden erilaisista verojärjestelmistä, eivät ole perustamissopimuksen periaatteiden vastaisia. Ruotsin korkomenojen vähennysoikeutta rajoittava säännös ei siten HFD:n mukaan ole sijoittautumisvapauden vastainen.

Ruotsin korkovähennysrajoitus on kuitenkin muotoiltu siten, että ruotsalaiset yritykset täyttävät säännöksen asettamat edellytykset aina. Kuten HFD toteaa, Ruotsin sääntely ei ole syrjivä sellaisia maita kohtaan, joiden verokanta on yli 10 prosenttia. Rajoitussäännös koskettaa kuitenkin erityisesti tiettyihin EU-valtioihin maksettuja korkomaksuja. Ruotsin korkovähennysrajoitus syrji epäsuorasti sellaisia korkomaksuja, jotka tehdään valtioon, jonka verokanta on alle kymmenen prosenttia. Käytännössä EU:ssa ei ole valtioita, joiden yhteisöverokanta olisi alle kymmenen prosenttia. Joissain valtioissa voidaan kuitenkin päästä alle kymmenen prosentin verorasitukseen, jos yhtiöllä on oikeus saada verovähennyksiä, joilla yhtiö veroaste laskee alle kymmenen prosentin¹⁸⁸.

Ruotsin korkovähennysrajoitus tulee harvoin sovellettavaksi puhtaasti ruotsalaisiin konserneihin myös siksi, että korkovähennysrajoitusta ei tavallisesti sovelleta yhtiöihin, joilla on oikeus antaa toisilleen konserniavustusta. Jos yhtiöillä on mahdollisuus antaa konserniavustusta, ei voida katsoa, että kotimaisissa tilanteissa ylisuurella korolla saavutettaisiin sellaista veroetua, jota konserniavustuksella ei voida saavuttaa.¹⁸⁹ Käytännössä korkovähennysrajoitusta ei tästäkään syystä voida soveltaa ruotsalaisiin konserneihin. Tämän vuoksi Ruotsin korkovähennysrajoituksen voidaan katsoa tietyissä tilanteissa suosivan lainanottoa ruotsalaiselta yhtiöltä ulkomaisen yhtiön sijaan. Ongelma ei tällöin johdu suoraan korkovähennyksestä vaan oikeudesta konserniavustukseen. Vaikka säännös ei tällöinkään olisi suoraan sijoittautumisvapauden vastainen, johtaa se käytännössä ulkomaille suuntautuvien korkomaksujen heikompaan asemaan suhteessa kotimaisiin korkomaksuihin.¹⁹⁰

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella voidaan todeta, että Ruotsin säännös suosii korkeamman verotuksen valtioihin maksettuja korkoja. Korkovähennysrajoituksen vuoksi tietyissä EU- ja ETA-valtiossa asuvien yhtiöiden voi olla vähemmän houkuttelevaa sijoittaa liiketoimintaansa Ruotsiin. Korkovähennysrajoitus vaikuttaa myös ruotsalaisiin

---

¹⁸⁸ Tällaisia valtioita ovat esimerkiksi Belgia (NID-vähennys) sekä Alankomaat (Interest Box).

¹⁸⁹ Prop. 2012/13:1, s. 254.

¹⁹⁰ Ks. Ohlsson 2013, s. 108.

yhtiöihin, jotka harkitsevat uuden liiketoiminnan aloittamista tai olemassa olevien liiketoimien säilyttämistä muissa EU- tai ETA-valtioissa¹⁹¹. Koska Ruotsin korkovähennysrajoitus poistaa korkojen vähennysoikeuden, jos tuloa verotetaan alle 10 prosentin verokannalla, saatettaisiin EU-tuomioistuimessa katsoa korkovähennysrajoituksen olevan epäsuorasti syrjivä niitä maita kohtaan, jotka yrittävät houkuttaa yrityksiä veroetujen tai matalan verokannan avulla sijoittamaan liiketoimintaansa kyseiseen valtioon.¹⁹²

Tuomioissaan HFD on perustellut säännöksen EU-oikeuden mukaisuutta veron kiertämisen estämiseen liittyvillä näkökohdilla sekä korkomaksujen tasapuolisella verokohtelulla kotimaisissa ja ulkomaisissa tilanteissa. HFD on päätöksissään katsonut vuonna 2009 säädetyn korkovähennysrajoituksen olevan edellä esitettyjen perusteluiden mukaan EU-oikeuden mukainen. HFD on tuomioissaan todennut, että EU-tuomioistuimen linja sijoittautumisvapauteen liittyvissä ratkaisuissa ei ole ollut yhtenevä¹⁹³. HFD on kuitenkin päättänyt olla pyytämättä asiassa ennakkoratkaisua EU-tuomioistuimelta. HFD ei ole ratkaisuisaan tarkastellut Ruotsin korkovähennysrajoitusta 2013 muuttuneiden säännösten pohjalta. Ruotsin hallitus on kuitenkin viitannut 2013 voimaan tulleen lain esitöissä aiempiin HFD:n päätöksiin ja todennut muuttuneiden säännösten olevan samoilla periaatteilla EU-oikeuden kanssa yhdenmukaisia kuin vuonna 2009 voimaan tulleiden säännösten.¹⁹⁴

5.2.2 Liiketoiminnallisen syyn käsite ja suhteellisuusperiaate

Tuomiossa C-324/00 Lankhorst-Hohorst EU-tuomioistuin totesi Saksan alikapitalisointisäännöksen olevan jo lähtökohdiltaan sijoittautumisvapauden vastainen eikä säännökselle ollut löydettävissä oikeuttamisperustetta, jolla syrjivä kohtelu olisi ollut sallittua. Tapauksessa C-231/05 Oy AA Suomen konserniavustuslaki oli sijoittautumisvapauden vastainen, mutta säännös voitiin oikeuttaa verotusvallan tasapuolista jakautumista ja veron kiertämisen ehkäisemistä tukevilla oikeuttamisperusteilla. Tuomion mukaan järjestely oli myös oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Jos konserniavustuslaissa olisi säädetty vastaanottavaa yhtiötä koskevia edellytyksiä, eivät ne olisi pois-

---

¹⁹¹ Korkovähennysoikeuden vaikutus sijoittautumishalukkuuteen on nostettu esille myös Euroopan komission Ruotsille 9.1.2013 lähettämässä kirjeessä, ks. Euroopan komissio 2013, s. 5.

¹⁹² Tästä mm. Skatterättnämndenin päätös 89–09/D, jossa vähemmistön mielestä säännös olisi ollut EU-oikeuden vastainen.

¹⁹³ Ks. myös Ohlsson 2014, s. 13–14, joissa todetaan ratkaisulinjan olevan epä johdonmukainen.

¹⁹⁴ Ks. Prop. 2012/13:1, s. 268–270.

taneet sitä tosiseikkaan, että konserniyhtiöillä olisi ollut valta valita missä valtiossa niiden tulot verotetaan. Konserniavustuslakiin ei siis ollut mahdollista tehdä sellaisia lievennyksiä, joista huolimatta olisi voitu turvata verotusvallan tasapuolinen jakautuminen ja veron kiertämisen tehokas torjuminen.¹⁹⁵

Suomen ja Ruotsin korkovähennysrajoituksia koskevissa hallituksen esityksissä todetaan, että korkovähennysrajoituksilla on tarkoitus ehkäistä veronkiertämismahdollisuuksia. EU-tuomioistuimen mukaan ei kuitenkaan riitä, että järjestelyllä pyritään estämään veron kiertämistä. Sääntelyn tulee olla myös oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.¹⁹⁶ Toisin sanoen sääntelyn tulee olla suhteellisuusperiaatteen mukainen. Suhteellisuusperiaatteen mukaan sääntely ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen asetetun tavoitteen saavuttamiseksi. Periaatteen soveltaminen tulee ajankohtaiseksi muun muassa silloin, kun jäsenvaltio rajoittaa perussopimuksella taattuja vapauksia.¹⁹⁷ Seuraavassa ratkaisussa EU-tuomioistuin otti kantaa Belgian lainsäädännön suhteellisuusperiaatteen mukaisuuteen.

EU-tuomioistuin antoi 5.7.2012 ratkaisun tapauksessa C-318/10 SIAT. Tapauksessa oli kyse Belgian ulkopuolelle maksettujen korvauksien vähennyskelpoisuudesta. Belgiassa suorituksista ja palvelumaksuista maksettuja korvauksia ei katsottu vähennyskelpoisiksi elinkeinotoiminnassa aiheutuneiksi menoiksi, jos korvaukset maksettiin sellaiselle ulkomaiselle toimijalle, jota ei verotettu kotimaassaan tai verokanta oli selvästi matalampi kuin Belgian verokanta. Tuomiossa todetaan, että säännös soveltuu veron kiertämisen ehkäisemiseen ja verotusvallan tasapuolisen jakautumisen turvaamiseen¹⁹⁸. Poikkeussäännön soveltamisalaa ei kuitenkaan ollut määritelty riittävän täsmällisesti, joten sääntely jätti epävarmuuden siitä, milloin säännöstä tuli soveltaa.¹⁹⁹ Sääntely ei tuomioistuimen mukaan täyttänyt oikeusvarmuudelle asetettuja vaatimuksia, joiden mukaan oikeussääntöjen on oltava riittävän selkeitä, täsmällisiä ja vaikutuksiltaan ennakoitavia. Oikeusvarmuus on tärkeää etenkin, kun sääntely saattaa aiheuttaa yritysten kannalta epäedullisia seurauksia. Koska sääntely ei täyttänyt oikeusvarmuudelle asetettuja vaatimuksia, ei

---

¹⁹⁵ C-231/05 Oy AA, kohdat 63–65.

¹⁹⁶ C-318/10 SIAT, kohta 49.

¹⁹⁷ Esim. Helminen 2012c, s. 34 ja 149.

¹⁹⁸ C-318/10 SIAT, kohta 48.

¹⁹⁹ C-318/10 SIAT, kohdat 27 ja 57.

sääntelyä voitu pitää tavoiteltuun päämäärään nähden oikeasuhtaisena. Tapauksessa sääntelyn katsottiin olevan EU-oikeuden sijoittautumisvapauden vastaista.²⁰⁰

Tapauksella on merkittävä vaikutus Ruotsin korkovähennysrajoituksen tulkintaan suhteessa EU-oikeuden periaatteisiin. HFD on ratkaisuisaan arvioinut tapauksia kymmenen prosentin säännön soveltamisalan kannalta ja todennut säännösten olevan sinällään EU-oikeuden kannalta tulkinnanvaraisia. HFD on kuitenkin löytänyt säännöksille oikeuttamisperusteet, joiden mukaan syrjivä kohtelun on sallittua. Ratkaisuisa ei ole pohdittu sitä, onko vaatimus liiketoiminnallisten syiden olemassaolosta (venttiilisääntö) riittävä keino korkovähennyksien mahdollistamiseksi silloin, kun korkotulon saajan verokanta on alle kymmenen prosenttia. Koska tuomiot on annettu ennen lainsäädännön muuttumista, ei niissä ole voitu pohtia säännöksen EU-oikeuden mukaisuutta myöskään merkittävän verotuksellisen edun kannalta (käänteinen venttiilisääntö).

Kuten venttiilisääntöjä käsittelevissä luvuissa kuvattiin, Ruotsin korkovähennysrajoitus on oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta ongelmallinen, koska se sisältää vaatimuksen liiketoiminnallisten syiden olemassaolosta²⁰¹. Liiketoiminnallisen syyn käsitteen sekä merkittävän verotuksellisen edun käsitteen sisällöt ovat epävarmoja eikä käsitteitä ole määritelty täsmällisesti lainsäädännössä. Jos korkovähennysrajoituksia sovelletaan, saattaa tämä aiheuttaa yhtiöille merkittäviä taloudellisia haittoja. Tuomion C-318/10 SIAT mukaan lainsäädännön tulisi olla täsmällistä etenkin silloin, kun se saattaa aiheuttaa yritysten kannalta epäedullisia seurauksia. Koska Ruotsin säännöksen käsitteiden määrittely on puutteellista, säännöksen soveltaminen yksittäisiin tapauksiin on epävarmaa.

Ruotsin säännös ei siis lähtökohtaisesti täytä oikeusvarmuudelle asetettuja vaatimuksia, koska se ei ole riittävän selkeä ja täsmällinen. Tämän vuoksi kymmenen prosentin sääntö ei välttämättä ole oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Näin ollen Ruotsin sääntely saattaa olla samoin perustein EU-oikeuden vastainen kuin Belgian lainsäädäntö päätöksessä C-318/10 SIAT. EU-oikeudessa oikeusvarmuus on kaiken kaikkiaan korkealle arvostettu periaate. Tämän vuoksi riski siitä, että Ruotsin korkovähennysrajoitus on EU-oikeuden vastainen, on melko korkea. Valitettavaa on se, että

---

²⁰⁰ C-318/10 SIAT, kohta 58–60.

²⁰¹ Ks. myös Penttilä 2012, s. 30.

paikattaessa vuotavaa veropohjaa Ruotsissa on tehty korkovähennysrajoituksista liian vaikeasti sovellettavia. Vaikeasti sovellettavat säännökset riskeeraavat Ruotsin säännöksen EU-oikeuden mukaisuuden.²⁰² Esitetyn perusteella voidaan todeta, että erityisesti ratkaisussa 7648–09, jossa HFD katsoi uusmerkinnän täyttävän venttiilisäännön ehdot, olisi tullut pohtia tapauksen EU-oikeuden mukaisuutta myös liiketoiminnallisten syiden kannalta. HFD:n olisi tullut tapauksen 7648–09 osalta ottaa kantaa siihen, onko liiketoiminnallisen syyn käsite niin selkeä, että se täyttää oikeusvarmuuden periaatteen eikä säännös siten ole EU-oikeuden vastainen.

Edellä mainitut EU-tuomioistuimen tapaukset eivät ole riittävässä määrin samankaltaisia, jotta voitaisiin varmuudella todeta Ruotsin säännöksen olevan EU-oikeuden mukainen tai EU-oikeuden vastainen.²⁰³ SEUT 267 artiklan mukaan sellaisen kansallisen tuomioistuimen, jonka tuomioihin ei voi hakea muutosta, on velvollisuus pyytää ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta perustamissopimuksen tulkintaa koskevassa asiassa. Ratkaisua ei tarvitse pyytää, jos asiasta on olemassa jo EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, tai jos on täysin selvää miten kyseessä olevaa oikeussääntöä on sovellettava.²⁰⁴ Koska aivan vastaavaa tapausta ei ole ratkaistu EU-tuomioistuimessa, olisi HFD:n edellä esitettyjen perusteluiden valossa ollut tarkoituksenmukaista pyytää asiassa ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta, jotta säännöksen voitaisiin varmuudella todeta olevan EU-oikeuden mukainen. HFD:n olisi tullut pohtia ratkaisuisaan säännöksen EU-oikeuden mukaisuutta myös liiketoiminnallisten syiden kannalta. Mainittujen perusteluiden valossa HFD:n olisi tullut pyytää EU-tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ainakin asiassa 7648–09, jossa liiketoiminnalliset perusteet järjestelylle olivat olemassa. Esitettyjen perusteluiden valossa HFD:n valinta jättää ennakkoratkaisu pyytämättä voidaan siis perustellusti kyseenalaistaa²⁰⁵.

Ruotsin säännöksen EU-oikeuden mukaisuuteen on ottanut kantaa myös Euroopan komissio. Komissio on lähestynyt kysymystä EU-oikeuden mukaisuudesta hieman eri näkökulmasta kuin mitä edellä on esitetty. Komissio on antanut Ruotsille huomautuksen, jossa se kehottaa Ruotsia tarkistamaan korkorajoitusäännöstensä EU-oikeuden mukai-

---

²⁰² Näin Ohlsson 2013, s. 110–111.

²⁰³ Ks. Samuelsson 2012a s. 151, jossa tapaukseen Schempp vetoaminen ei ole Samuelssonin mukaan perusteltua, koska tapausten olosuhteet olivat liian erilaiset.

²⁰⁴ EU-tuomioistuin 2012, s. 2.

²⁰⁵ Näin Ohlsson 2013, s. 107.

suutta. Komission mukaan Ruotsin säännös näyttäisi olevan sijoittautumisvapauden ja suhteellisuusperiaatteen vastainen. Komissio huomauttaa, että Ruotsin lainsäädäntö on epäsuorasti syrjivä muissa valtioissa asuvia yrityksiä kohtaan, koska Ruotsin korkovähennysrajoitusta sovelletaan ainoastaan sellaisiin yhtiöihin, jotka maksavat tuloksestaan vähemmän kuin kymmenen prosenttia veroa kotivaltiossaan. Säännös ei käytännössä koskaan tule sovellettavaksi ruotsalaisiin yhtiöihin, jotka maksavat tuloksestaan normaalin tuloveron Ruotsiin.²⁰⁶

Voidakseen olla oikeutettu tällaisen järjestelyn tulee perustua siihen, että sen on tarkoitus torjua täysin keinotekoisia järjestelyjä, joilla ei ole liiketoiminnallista tarkoitusta.²⁰⁷ Jotta tällainen järjestely olisi suhteellisuusperiaatteen mukainen, tulee maksetut korot katsoa vähennyskelvottomiksi vain siltä osin, kuin ne ylittävät korot, joista olisi sovittu riippumattomien osapuolten välillä.²⁰⁸ Ruotsin tapauksessa näin ei ole, koska korot ovat kokonaan vähennyskelvottomia, jos korkotuloa verotetaan alle kymmenen prosentin verokannalla ja koron maksulle ei katsota olevan liiketoiminnallista perustetta. Skatteverketin ei myöskään tarvitse osoittaa, että järjestely olisi tehty puhtaasti verotuksellisista syistä vaan taakka todistaa liiketoiminnallisten syiden olemassaolo on verovelvollisella. Tällainen lainkohta ei määrittele riittävän täsmällisesti sitä, milloin korkovähennysrajoitusta on sovellettava. Koska säännös jättää verovelvolliselle epävarmuuden siitä, milloin kyseistä säännöstä tulisi soveltaa, on se oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta ongelmallista.²⁰⁹

Komissio on huomautuksessaan pyytänyt Ruotsia antamaan selvitystä esittämistään epäkohdista. Ruotsi on kuitenkin antamassaan vastauksessa katsonut, että Ruotsin korkovähennysrajoitus ei ole sijoittautumisvapauden vastainen. Perustelut ovat olleet samat kuin jo aiemmin tässä luvussa mainitut HFD:n määrittelemät perusteet. Käytännössä myös HFD on tuomioissaan antanut viitteitä siitä, että Ruotsin korkovähennysrajoitus saattaisi olla sijoittautumisvapauden vastainen. Toisin kuin komissio, HFD on kuitenkin löytänyt korkovähennysrajoitukselle sellaisia oikeuttamisperusteita, joiden perusteella korkovähennysrajoitus ei olisi EU-oikeuden vastainen.

---

²⁰⁶ Ks. Euroopan komissio 2013, s. 5.

²⁰⁷ C-524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, kohta 74.

²⁰⁸ C-524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, kohta 83.

²⁰⁹ Ks. C-318/10 SIAT, kohdat 55–58.

HFD ei kuitenkaan ole tarkastellut sijoittautumisvapautta lainkaan liiketoiminnallisen syyn kannalta. HFD ei ole lainkaan arvioinut, onko liiketoiminnallisen syyn käsite riittävä mahdollistaakseen Ruotsin korkovähennysrajoituksen EU-oikeuden mukaisuuden. Sekä komission esittämät perusteet että tapauksessa C-318/10 SIAT esitetyt perusteet viittaavat siihen, että juuri liiketoiminnallisen syyn käsite on EU-oikeuden kannalta ongelmallinen. Liiketoiminnallisen syyn käsitteen on nimenomaan tarkoitus mahdollistaa koron vähennysoikeus liiketoiminnallisilla perusteilla silloin, kun korkoa verotetaan alle kymmenen prosentin verokannalla. Ilman tätä vapautusta säännös olisi jo lähtökohtaisestikin EU-oikeuden vastainen.

Olellainen kysymys on se, onko mahdollisuus liiketoiminnallisella syyllä vapautua korkovähennysrajoituksen soveltamisesta riittävä torjumaan säännöksestä muutoin aiheutuvaa syrjivää kohtelua. EU-tuomioistuin on ratkaisukäytännössään tarkastellut myös sitä, millainen liiketoiminnalliseen syyhyn perustuvan rajoitussäännöksen tulee olla täyttääkseen EU-oikeudelle asetetut vaatimukset.

Tapauksessa C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation* oli kyse siitä, onko kansallisessa lainsäädännössä mahdollista asettaa rajoituksia konsernin sisäisille rahoitusjärjestelyille. Tuomioistuin tarkasteli sitä, voidaanko ulkomaiselle yhteisölle maksetun koron vähennyskelpoisuutta rajoittaa, jos vastaava rajoitusta ei ole kotimaisille yhteisöille maksetulle korolle.²¹⁰ Tuomioistuin katsoi, että säännös oli sijoittautumisvapauden vastainen. Säännöstä voitiin kuitenkin soveltaa, jos oikeuttamisperusteena oli veron kiertämisen estäminen täysin keinotekoisissa järjestelyissä.²¹¹ Tuomioistuimen mukaan oikeuttamisperuste täytti suhteellisuusperiaatteen vaatimukset, jos verovelvollisella oli ilman liiallista hallinnollista taakkaa mahdollista esittää liiketoimelle olevan liiketaloudellisia syitä. Jos liiketoimea pidetään verovelvollisen esittämästä näytöstä huolimatta täysin keinotekoisena, tulisi korko katsoa voitonjaoksi vain silta osin kuin se ylittää riippumattomien osapuolten välillä sovitun koron määrän.²¹²

---

²¹⁰ Ks. C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, kohta 29.

²¹¹ Ks. C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, kohta 74.

²¹² Ks. C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation*, kohdat 67 ja 80–83.

Ruotsin korkovähennysrajoituksen liiketoiminnallisen syyn käsite ei täytä tapauksessa C-524/04 *Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation* määriteltyjä olosuhteita, koska yhtiön kaikki korot ovat vähennyskelvottomia, jos niitä ei veroteta korkotulon saajan asuinvaltiossa yli kymmenen prosentin verokannalla. Toisin sanoen myös markkinaehtoisuuden vaatimuksen täyttävät korot ovat tällöin vähennyskelvottomia. Lisäksi verovelvolliselle saattaa muodostua kohtuuttomaksi taakaksi todistaa liiketoiminnallisten syiden olemassaolo, sillä laissa ei ole määritelty, milloin liiketoiminnalliset syyt ovat olemassa.²¹³

Komissio on Ruotsille antamassaan huomautuksessaan katsonut, että Ruotsin korkovähennysrajoitus ei täytä EU-tuomioistuimen määrittelemiä oikeuttamisperusteita. Säännös on komission mukaan oikeusvarmuuden periaatteen vastainen aivan kuin tapauksessa C-318/10 *SIAT* eikä sille ole löydettävissä oikeuttamisperusteita, jotka olisivat oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Nähtäväksi jää se, ryhtyykö komissio Ruotsin huomautukseen antaman vastauksen perusteella toimenpiteisiin. Mainittakoon tässä yhteydessä kuitenkin myös se, että Ruotsin yhtiöverokomitea (*företagsskattekommitén*) on tarkastellut uusia keinoja toteuttaa korkovähennyksiä. Komitea on antanut lausunnon, jossa se ehdottaa Ruotsin säännöksiä muutettavaksi²¹⁴. Lukuisten epävarmuustekijöiden vuoksi on todennäköistä, että Ruotsin säännöksiä tullaan muuttamaan. Nähtäväksi jää, millaisia toteutettavat muutokset tulevat lopulta olemaan.

5.2.3 Suomen konserniavustus ja sijoittautumisvapaus

Suomen korkovähennysrajoitus on pyritty lähtökohtaisesti suunnittelemaan sellaiseksi, että se täyttäisi mahdollisimman hyvin EU-oikeuden asettamat reunaehdot. Suomen

---

²¹³ Näin myös Euroopan komissio 2013, s. 5–6.

²¹⁴ *Företagsskattekommitén* 2014, s. 177 ja 180. Uusi rajoitussäännös koskisi kaikkia rahoituskuluja, joita ei vastaa rahoitustuotto. Tämän lisäksi otettaisiin käyttöön rahoitusvähennys (*finansieringsavdrag*), joka olisi 25 prosenttia yhtiön verotettavasta tuloksesta.

korkovähennysrajoitus ei sisällä korkotulon saajaa koskevia ehtoja²¹⁵. Suomen korkovähennysrajoitus koskee niin kotimaahan kuin ulkomaille suoritettavia korkomaksuja. Tästä syystä järjestelyn ei tarvitse olla täysin keinotekoinen täyttääkseen EU-oikeuden asettamat reunaehdot. Jotta Suomen korkovähennysrajoituksesta ei tulisi liian tulkinanvaraista, säännökseen ei ole haluttu sisällyttää myöskään suoraa liiketoiminnallisiin syihin perustuvaa vapautussäännöstä.²¹⁶ Näitä periaatteita noudattamalla on pyritty varmistamaan, että Suomen säännös olisi EU-oikeuden mukainen.²¹⁷

Tässä yhteydessä nostetaan kuitenkin esiin EU-oikeudellisestikin epävarma konserniavustus, joka on Suomen lainsäädäntöön olennaisesti kuuluva konsernien tuloksentasauskeino. Tutkielmassa on konserniavustusta käsittelevässä luvussa todettu, että puhtaasti suomalaisien konsernien on mahdollista hyödyntää konserniavustusta verosuunnittelussaan siten, että korkovähennysrajoituksesta tulee suomalaisten yhtiöiden kannalta tehoton. Ulkomaisilla konserneilla ei tietenkään ole samanlaista mahdollisuutta, koska konserniavustusta ei voida tehdä Suomen rajojen ulkopuolelle. Lähtökohtaisesti konserniavustusjärjestelmä kohtelee siis eri tavoin kotimaassa ja ulkomailla asuvia yhtiöitä.

Suomen konserniavustukseen liittyvää kotimaisten ja ulkomaisten yhtiöiden erilaista verokohtelua on käsitelty tapauksessa EU-tuomioistuimen ratkaisemassa tapauksessa C-231/05 Oy AA.²¹⁸ Tapauksessa konserniavustuksen on todettu olevan perusteltu, koska se ehkäisee veron kiertämisen vaaraa ja mahdollistaa verotusvallan tapapuolisen jakautumisen. Konserniavustus on myös suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska säätämällä lakiin konserniavustuksen saajaa tai antajaa koskevia ehtoja ei voitaisi ehkäistä verotulojen karkaamista muihin valtioihin. Jos konserniavustusjärjestelmää voitaisiin soveltaa myös ulkomaisiin yhtiöihin, olisi konserneilla vapaus valita, missä valtiossa tulot verotetaan. Tapauksessa C-231/05 Oy AA oli sellaiset oikeuttamisperusteet, että konser-

---

²¹⁵ Poikkeuksen tästä muodostaa EVL 18 a §:n 3 momentti. Periaatteessa voidaan pohtia myös sitä, onko 3 momentti sijoittautumisvapauden vastainen. Momentin tarkoituksena on kuitenkin mahdollistaa liiketoiminnallisista syistä tehdyt rahoitusjärjestelyt. Vertailussa voidaan lisäksi hyödyntää melkein millä tahansa periaatteella laadittua konsernitilinpäätöstä. Yksinään se, että vertailun on perustuttava koko konsernin konsernitaseeseen ja alakonsernin taseita ei voida hyödyntää, ei liene EU-oikeuden vastaista. Säännös tulee käytännössäkin olemaan sama sekä kotimaisille että ulkomaisille konserneille. Vertailu eri valtioissa laadittuihin tilinpäätöksiin voi luonnollisesti johtaa erilaisiin lopputuloksiin. Tapauksessa C-403/03 Schempp EU-tuomioistuin katsoi, että veroseuraamukset, jotka johtuvat jäsenvaltioiden erilaisista verojärjestelmistä, eivät ole perustamissopimuksen periaatteiden vastaisia.

²¹⁶ Ks. edellytyksistä VM 2009, s. 21.

²¹⁷ Vrt. Ruotsin säännös.

²¹⁸ Ks. luku 5.2.1, jossa on tiivistelmä tapausta C-231/05 Oy AA:ta koskevasta päätöksestä.

niavustusjärjestelmän ei katsottu olevan sijoittautumisvapauden vastainen.²¹⁹ EU-oikeudellinen ongelma liittyy siis korkovähennysrajoituksiin epäsuorasti ja tulee pohdittavaksi lähinnä konserniavustusta koskevaa lainsäädäntöä sovellettaessa.²²⁰ Toisaalta korkovähennysrajoituksessa on kyseessä täysin erillinen säännös, johon konserniavustuksen soveltaminen välillisesti vaikuttaa.

Tapauksessa C-231/05 Oy AA konserniavustuslain on todettu olevan lähtökohtaisesti sijoittautumisvapauden vastainen. Tästä syystä ei voida katsoa, että Suomen korkovähennysrajoitukseen täydellä varmuudella täyttäisi sijoittautumisvapauden edellytykset. Suomen korkovähennysrajoituksen voidaan nähdä epäsuorasti syrjivän muihin valtioihin tehtäviä korkomaksuja, koska korkovähennysrajoitus on kotimaisissa tilanteissa vältettävissä. Korkovähennysrajoituksen soveltuminen voidaan välttää antamalla yhtiölle konserniavustus, joka nostaa yhtiö verotuksellista EBITDA:a. Konserniavustuksen antaminen ei ole mahdollista ulkomaisille yhtiöille. Kotimaisen konsernin ja kansainvälisen konsernin voidaan kuitenkin katsoa olevan verotuksellisesti erilaisessa asemassa ja siksi kotimaisten ja ulkomaisten konsernien erilainen verokohtelu voi olla sallittua.²²¹

Saksassa on käytössä hyvin samankaltainen korkovähennysrajoitus kuin Suomessa. Saksassa on kuitenkin Suomesta poiketen käytössä konsernien yhteisverotus, mikä tarkoittaa, että Saksassa konserniyhtiöt maksavat veron yhteisestä tuloksestaan, kun vastaavasti Suomessa jokainen konserniyhtiö on erillinen verovelvollinen²²². Saksassa käytössä olevan konsernien yhteisverotuksen vuoksi Saksan säännös tulee erittäin harvoin sovellettavaksi saksalaisiin konserneihin. Koska konserni verotetaan yhtenä yksikkönä, on se myös korkovähennysrajoituksia sovellettaessa yksi yksikkö. Tämän vuoksi Saksan säännöstä ei ole pidetty EU-oikeuden kannalta täysin ongelmattomana.²²³ Suomessa ei ole käytössä konsernien yhteisverotusta, jonka avulla suomalaiset konsernit voisivat vapautua korkovähennysrajoituksen soveltamisesta. Toisaalta konserniavustuksen avulla yksittäisen yhtiön on mahdollista vapautua korkovähennysrajoituksen soveltamisesta. Sinällään Suomen tai Saksan konserniverojärjestelmät eivät ole EU-oikeuden vastaisia, mutta kun otetaan lisäksi huomioon korkovähennysrajoitusten vaikutukset, joudutaan

---

²¹⁹ Ks. C-231/05 Oy AA, kohdat 5, 62 ja 66.

²²⁰ Helminen 2012a, s. 3.

²²¹ Penttilä 2012, s. 42.

²²² Ks. Penttilä 2012, s. 20.

²²³ Ks. Penttilä 2012, s. 41.

EU-oikeuden mukaisuutta tarkastelemaan. Suomen säännöksen erottaa kuitenkin Saksan säännöksestä se, että Suomen konserniavustuksen avulla on ainoastaan mahdollista vapautua korkovähennysrajoituksen soveltamisesta, mutta Saksassa saksalaiset konsernit vapautuvat säännöksen soveltamisesta lähes poikkeuksetta.

Saksan verotuomioistuin (Finanzgericht Münster) on 29.4.2013 antanut ratkaisun (9 V 2400/12 K), jossa tuomioistuin on epäillyt Saksan korkovähennysrajoitusten perustuslain mukaisuutta²²⁴. Samassa tuomiossa verotuomioistuin on pohtinut myös Saksan korkovähennysrajoituksen EU-oikeuden mukaisuutta antamatta kuitenkaan EU-oikeuden soveltamisesta selkeää ratkaisua. Verotuomioistuimen mukaan Saksan korkovähennysrajoitus saattaa olla EU-oikeuden suhteellisuusperiaatteen vastainen, koska rajoitus soveltuu myös muihin kuin täysin keinotekoisiiin järjestelyihin²²⁵. Myös Suomen säännös rajoittaa muitakin kuin täysin keinotekoisia järjestelyjä.

Käytännössä säännöksen tulee kuitenkin olla jonkin perusvapauden vastainen, jotta se voi olla suhteellisuusperiaatteen vastainen. Tämän lisäksi säännökselle tulisi löytää oikeuttamisperuste, kuten esimerkiksi veron kiertämisen ehkäiseminen. Suhteellisuusperiaatteen vastainen säännös on silloin, jos säännökselle on esitettävissä oikeuttamisperusteita, mutta ne eivät ole oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Jos siis Suomen säännöksen ei voida katsoa olevan jonkin perusvapauden vastainen, ei se ole suhteellisuusperiaatteen vastainen. Sen sijaan, jos konserniavustuksen käyttämismahdollisuuden katsottaisiin mahdollistavan suomalaisille yhtiöille ulkomaisia yhtiöitä paremmat mahdollisuudet korkovähennyksen tekemiseen, saattaisi korkovähennysrajoitus olla sijoittautumisvapauden vastainen. Jos korkovähennysrajoitus olisi sijoittautumisvapauden vastainen, olisi se todennäköisesti myös suhteellisuusperiaatteen vastainen, sillä säännöstä sovelletaan kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin riippumatta siitä, onko järjestelyn tarkoitus saavuttaa verotuksellista etua vai ei.

Käytännössä pohdinta Suomen korkovähennysrajoituksen EU-oikeuden vastaisuudesta on vain teoreettista. Periaatteessa on mahdollista, että säännöksen EU-oikeuden mukai-

---

²²⁴ Saksan perustuslain yleisten periaatteiden mukaan kulujen tulee olla vähennyskelpoisia sinä vuonna, jona kulut ovat syntyneet. Saksan kansallinen finanssioikeus (Bundesfinanzhof) totesi tuomiossaan, että korkovähennysrajoitus on ristiriidassa perustuslain vähennysoikeuden periaatteen kanssa. ks. esim. EY 2014 ja Pwc 2013.

²²⁵ Ks. esim. Pwc 2013.

suus kyseenalaistetaan. Suurin epävarmuus liittyy kuitenkin konserniavustukseen, jonka on jo tapauksessa C-231/05 Oy AA todettu olevan EU-oikeuden mukainen. Oletettavaa on, että Suomen säännös täyttää EU-oikeuden vaatimukset ja käytännössä EU-oikeus ei muodostu Suomen säännöksen kannalta ongelmalliseksi.

5.4 EU-oikeuden vaikutusten vertailu

Suomen säännöksen voidaan lähtökohtaisesti katsoa olevan EU-oikeuden kannalta varmempi kuin Ruotsin säännöksen, sillä Suomen säännös ei sisällä oikeusvarmuuden kannalta epävarmaa liiketoiminnalliseen syyhyn perustuvaa vapautusmahdollisuutta²²⁶. Tähän on selvästi pyritty jo valtiovarainministeriön korkovähennysrajoitusten mahdollisuuksia kartoittavassa selvityksessä. Selvityksessä on pohdittu erilaisia vaihtoehtoja toteuttaa korkovähennysrajoitus. Tuloslaskelmaan perustuvasta korkovähennysrajoituksesta todetaan, että sitä tulisi soveltaa etuyhteysosapuolten väliseen lainaan. Jos etuyhteys muodostuisi määräysvallan vuoksi, tarkasteltaisiin säännöksiä EU-oikeudessa sijoittautumisvapauden kannalta.²²⁷

Täyttääkseen sijoittautumisvapauden määritelmän, tulisi tuloslaskelmaan perustuvassa rajoituksessa ratkaista, milloin etuyhteysosapuolten väliset korkomenot ylittävät määrän, josta olisi sovittu toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Jos säännöstä sovellettaisiin vain rajoitetusti verovelvollisiin, tulisi säännöksen soveltua vain täysin keinotekoisiin järjestelyihin, joilla ei ole liiketoiminnallista pohjaa. Säännökseen voitaisiin tästä syystä sisällyttää liiketoiminnallisten syiden olemassaoloon perustuva mahdollisuus vapautua säännöksen soveltamisesta.²²⁸ Suomen säännöstä valmisteltaessa on selkeästi haluttu välttyä sisällyttämästä säännökseen tulkinnanvaraista liiketoiminnallisen syyn käsitettä²²⁹.

Suurin syy siihen, miksi Suomessa on päädytty Saksan mallin mukaiseen EBIDA-pohjaiseen korkovähennysrajoitukseen eikä Ruotsin mallin mukaiseen rajoitukseen, lienee juuri EU-oikeudessa. Vaikka EBITDA-pohjainen sääntely ei ole EU-oikeuden kannalta täysin aukoton, voidaan sen perustellusti sanoa olevan EU-oikeuden kannalta

²²⁶ Ks. esim. Penttilä 2012, s. 30.

²²⁷ VM 2009, s. 20–21.

²²⁸ VM 2009, s. 21.

²²⁹ Esim. VM 2012, s. 2.

varmempi kuin Ruotsin säännöksen. EU-oikeudella on etusija, jonka perusteella jäsenvaltiot eivät voi säätää tai soveltaa jo säädettyjä lakeja, jotka ovat ristiriidassa EU-oikeuden kanssa²³⁰. Tästä syystä epäiltykin ristiriita EU-oikeuden kanssa on ongelmallinen. Suomen valtiovarainministeriön selvityksessä todetaan, että tuloslaskelmaan pohjautuvista säännöksistä on vähän käytännön kokemusta. Erityisesti kokemusta tarvittaisiin säännöksiin suhteesta EU-oikeuteen.²³¹ EBITDA:an pohjautuvan korkovähennysrajoituksen EU-oikeuden mukaisuudesta on edelleen vähän käytännön kokemusta.

EU-oikeudellisesti epävarman säännöksen voidaan nähdä olevan etenkin valtion kannalta ongelmallinen, sillä jos säännöksen todetaan olevan EU-oikeuden vastainen, voi sillä olla myös taannehtivia vaikutuksia. Lähtökohtaisesti tuomio on voimassa antopäivästään lähtien, mutta käytännössä niiden oikeusvaikutukset voivat toteutua myös takautuvasti.²³² Etenkin valtiolle tämä voi olla suuri taakka, jos verovelvollisille joudutaan takautuvasti palauttamaan liikaa perittyjä veroja. EU-oikeudellinen epävarmuus aiheuttaa valtiolle epävarmuuden verotulojen pysyvyydestä.

Takautuvat vaikutukset vaikuttavat toki myös konserneihin. Yleensä konsernit saavat kuitenkin pitää jo saavuttamansa edut. Mikäli korkovähennysrajoitukset olisivat EU-oikeuden vastaisia, saattaisi tämä olla konsernien kannalta jopa positiivista. Jos esimerkiksi Ruotsissa on evätty korkomenon vähennysoikeus, koska järjestelylle ei ole liiketoiminnallisia perusteita, voi konserni hakea mahdollisia liikaa maksettuja veroja takaisin Skatteverketiltä. Näin konserni pääsisi jälkikäteen hyötymään EU-oikeuden vastaisuudesta. EU-oikeuden vastaisuudesta voi olla konsernien kannalta myös negatiivisia vaikutuksia. Esimerkiksi kun konserni on suunnitellut korkovähennysrajoituksen ehdot täyttävän velkajärjestelyn ja säännöksen todetaan olevan EU-oikeuden vastainen, on sen suunnitteluun käyttämä työ ollut turhaa. Jos korkovähennysrajoituksia tämän jälkeen muutetaan, joutuu konserni suunnittelemaan uudelleen korkovähennysrajoituksen ehdot täyttävän velkajärjestelyn.

Säännösten EU-oikeuden mukaisuutta on toisinaan hyvin vaikea määritellä ennakolta, koska oikeuttamisperusteet ja suhteellisuusperiaatteen soveltaminen määrittyvät tarkasti

---

²³⁰ Ks. Helminen 2012c, s. 28.

²³¹ VM 2009, s. 22.

²³² Näin Helminen 2012c, s. 327.

vasta EU-tuomioistuimen antamien ratkaisujen pohjalta. Jos muissa unionin jäsenmaissa ei ole käytössä vastaavaa verojärjestelmää ja vastaavia säännösratkaisuja, on ehdotonta EU-oikeuden mukaisuutta vaikea määritellä kirjoitettaessa uutta lainsäädäntöä. Tämä korostuu tietenkin sellaisissa lainsäädäntöratkaisuissa, joilla puututaan tavalla tai toisella myös muissa unionin jäsenmaissa asuvien oikeuksiin.

Konsernien toiminnan kannalta on tärkeää, että konserneja koskettava lainsäädäntö on EU-oikeuden mukaista. Jos on syytä epäillä, että jokin lainsäädännös on EU-oikeuden vastainen, vaikeuttaa tämä konsernien päätösten tekoa. Jos lainsäädännön unionioikeuden mukaisuudesta on epäselvyyttä, on tämä erityisen ongelmallista verotuksen ennustettavuuden ja oikeusvarmuuden kannalta. Epävarmuuden tila vaikuttaa yhtiöiden päätöksentekoon ja voi jopa estää joidenkin puhtaasti liiketoiminnallisten päätösten tekemisen, jos päätösten vaikutuksista ei ole lopullista varmuutta. Tämän vuoksi voidaan todeta Suomen säännöksen olevan oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta Ruotsin säännöstä parempi.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Suomessa ja Ruotsissa on käytössä toisistaan poikkeavat lainsäädäntöratkaisut, joilla rajoitetaan korkomenojen laajaa vähennysoikeutta yhtiöiden tuloverotuksessa. Suomen korkovähennysrajoitus pohjautuu yhtiön verotukselliseen EBITDA:an ja Ruotsin korkovähennysrajoitus korkotulon saajan asuinvaltion verokantaan. Tämän tutkielman tarkoituksena on ollut vertailevaa tutkimusotetta hyödyntäen selvittää, kummassa maassa käytössä oleva lainsäädäntöratkaisu on konserniyhtiöiden kannalta parempi vaihtoehto. Arvioinnin tueksi on selvitetty millaisia soveltamisongelmia säännöksiin liittyvä ja miten konserniyhtiöt voivat välttää säännösten soveltumista. Tutkielman pääpaino on ollut yleisten laskentasääntöjen lisäksi molempiin lainsäädäntövaihtoehtoihin sisältyvissä vapautussäännöksissä (venttiilisäännöt). Lisäksi on tarkasteltu säännöksiä EU-oikeudellista taustaa ja EU-oikeudellista epävarmuutta.

Tutkimuksessa molempiin lainsäädäntöratkaisuihin on havaittu liittyvän omat hyvät ja huonot puolensa. Molempiin vaihtoehtoihin liittyy myös omat tulkintaongelmansa, jotka vaikeuttavat säännöksiä soveltamista. Tutkittujen seikkojen pohjalta on käytännössä vaikea yksiselitteisesti määrittellä, kumpi lainsäädäntöratkaisu on konsernien kannalta parempi vaihtoehto. Paremman lainsäädäntövaihtoehdon on tässä tutkielmassa määriteltävä olevan pääasiassa yksinkertaisempi, helpommin sovellettavissa oleva ja vähiten tulkinnanvarainen säännös. Olennaista on myös se, miten konserni voi omalla toiminnallaan vaikuttaa säännöksen soveltamiseen. Tutkimuksen perusteella voidaan esittää joitakin havaintoja, joiden perusteella on mahdollista määrittellä korkovähennysrajoituksen paremmuutta.

Lähtökohdiltaan Ruotsin säännöstä voitaneen pitää yksinkertaisempaan kuin Suomen säännöstä, sillä jos korkotulon saajan veroaste jää yli kymmenen prosentin, on korko lähtökohtaisesti aina vähennyskelpoinen. Tämä edellyttää tietoa korkotulon saajan asuinvaltion verotuksesta. Poikkeukset kymmenen prosentin sääntöön kuitenkin monimutkaistavat Ruotsin korkovähennysrajoitusta. Laskentateknisesti Suomen EBITDA on vaikeammin määriteltävissä kuin Ruotsin kymmenen prosentin sääntö ja siihen liittyy enemmän tulkinnanvaraisuuksia. Puhtaana laskentasääntönä myös EBITDA-pohjainen

korkovähennysrajoitus on lähtökohtaisesti melko yksinkertainen. EBITDA:n määrittelyyn liittyvät ongelmat kuitenkin monimutkaistavat laskentasääntöä.

EBITDA:n määrään voidaan vaikuttaa tilinpäätössuunnittelun avulla, koska EBITDA:n laskeminen pohjautuu kirjanpitolainsäädännön mukaan määriteltäville tilinpäätösluvuille. Lukujen suuruuteen voidaan vaikuttaa voimakkaasti esimerkiksi kyseisen verovuoden investoinneilla ja poistoeron määrällä sekä erityisesti konsernien normaalina tuloksentasauskeinona käyttämällä konserniavustuksella. Mahdollisuus vaikuttaa korkovähennyksen suuruuteen tilinpäätössuunnittelun avulla saattaa olla monille konserneille mieluisa vaihtoehto. Tehokkaalla suunnittelulla suurempi osa korkomenoista voidaan saada vähennyskelpoisiksi. Tilinpäätössuunnittelun tehokkuus riippuu kuitenkin aina yhtiön yksittäisen vuoden tuloksesta ja tilikauden aikaisista tapahtumista. Parhaallakaan tilinpäätössuunnittelulla ei aina voida saada kaikkia yhtiön korkomenoja vähennyskelpoisiksi. Ruotsissa ei ole vastaavaa mahdollisuutta vaikuttaa tilinpäätössuunnittelulla korkomenojen vähennysoikeuteen. Konserneissa tilinpäätössuunnittelumahdollisuudet kohdistuvat lähinnä korkotulon saajan tilinpäätökseen. Tilinpäätössuunnittelumahdollisuuksien puuttuminen voidaan nähdä myös Ruotsin säännöksen positiivisena puolena.

Ruotsin korkovähennysrajoituksen positiivisena puolena voidaan nähdä myös se, että säännöksen soveltaminen ei vaikuta konsernien normaaliin tuloksentasaukseen. Sekä Suomessa että Ruotsissa on käytössä konserniavustus konserniyhtiöiden normaalin tuloksentasauksen keinona. Koska saatu konserniavustus pienentää ja annettu konserniavustus kasvattaa verotuksellisen EBITDA:n määrää, saattaa konserniavustuksen käyttäminen vaikuttaa korkovähennysrajoituksen suuruuteen ja siten rajoittaa konserniavustuksen käyttämistä. Käytännössä voi syntyä tilanteita, joissa konserniavustuksen antaminen ei ole kannattavaa. Ruotsissa konserniavustuksen antaminen tai antamatta jättäminen ei vaikuta korkovähennysrajoituksen soveltamiseen. Konserniyhtiöiden kannalta on parempi vaihtoehto, että niiden tuloksentasaukseen ei voida vaikuttaa ja normaali tuloksentasaus on mahdollista.

Konsernin kannalta on hyvä asia, että Ruotsissa korkomenon vähennysoikeutta ei rajoiteta, jos järjestelylle on liiketoiminnalliset perusteet. Tämä tarkoittaa, että yhtiö voi liiketoiminnallisella perusteella vähentää korkomenonsa, vaikka korkotulon saajaa verotettaisiin alle kymmenen prosentin verokannalla. Konsernin kannalta on kuitenkin on-

gelmallista se, että liiketoiminnallisen syyn olemassaolo on vaikea määritellä. Skatteverket on antanut jotain ohjeita siitä, milloin liiketoiminnalliset syyt ovat olemassa. Samalla se on kuitenkin todennut, että käytännössä jokaisessa tapauksessa on huomioitava tapauksen yksilölliset olosuhteet. HFD:n mukaan mahdollisuutta vapautua korkovähennysrajoituksesta on sovellettava vain hyvin pidättyväisesti. Koska liiketoiminnallisen syyn käsitettä ei ole määritely täsmällisesti, on Ruotsin säännös oikeusvarmuuden ja verotuksen ennustettavuuden kannalta ongelmallinen. Tulkinnallinen säännös hankaloittaa konsernien mahdollisuuksia ennustaa, milloin korkovähennysrajoitus tulee soveltuvaan niiden liiketoimintaan. Periaatteessa on mahdollista, että epätarkka käsitteiden määrittely antaa myös konserneille mahdollisuuden laveammin perustella, milloin liiketoiminnalliset syyt ovat olemassa. Käytännössä kuitenkin järjestelyn tulee olla selkeästi liiketoiminnallinen, jotta korkomenon vähennysoikeus hyväksytään liiketoiminnallisella perusteella.

Ruotsissa korkomenoa ei voi vähentää, vaikka korkotuloa verotettaisiin yli kymmenen prosentin verokannalla, jos järjestelyn taustalla on pääasiassa verotuksellisia perusteita. Käytännössä konsernien on vaikea tietää myös se, milloin on olemassa sellaisia verotuksellisia syitä, että korkomenoa ei voida vähentää. Verotuksellisen edun käsitettäkään ei ole lainsäädännössä määritelty. Periaatteessa Skatteverket voi puuttua moniin järjestelyihin, joista voidaan saavuttaa veroetua. Skatteverketin verotuskäytännöstä voidaan päätellä, että yhtiöiden on vaikea saada vastanäyttöä Skatteverketin käsitykselle siitä, että kyseessä on pääasiassa verotuksellisista syistä tehty järjestely. Skatteverketin mahdollisuutta määritellä korkotulo verotuksellisista syistä suoritetuksi ja siten vähennyskelvottomaksi voidaan pitää konsernin kannalta lähtökohtaisesti huonona vaihtoehtona. Toisaalta veroedun saavuttamiseksi tehtyjen järjestelyiden kieltäminen suojelee veronmaksuhalukkaita yhtiöitä suhteessa veroetua tavoitteleviin yhtiöihin.

Suomen korkovähennysrajoitus ei ole yhtä tulkinnanvarainen, sillä siihen ei sisälly vastaavaa liiketoiminnallisiin syihin perustuvaa vapautusmahdollisuutta. Suomen säännökseen on sen sijaan otettu niin sanottuun tasetestiin perustuva mahdollisuus vapautua korkovähennysrajoituksen soveltamisesta. Tasetestin mukaan korkomenon vähennysoikeutta ei rajoiteta, jos verovelvollisen oman pääoman suhde taseen loppusummaan on vähintään yhtä suuri kuin vahvistetun konsernitaseen vastaava suhdeluku. Tällä sään-

nöksellä on pyritty lieventämään korkovähennysrajoituksesta aiheutuvia seurauksia tilanteissa, joissa perusteet järjestelylle ovat liiketoiminnalliset. Koska erillisyhtiön tase ja konsernitase lasketaan usein eri tilinpäätösmalleja käyttäen, eivät taseet ole keskenään täysin vertailukelpoisia, mikä voi haitata säännöksen soveltamista. Käytännössä voi ilmetä tilanteita, joissa taseiden heikko vertailtavuus johtaa tasetestin soveltumattomuuteen. Näissä tilanteissa Ruotsin liiketoiminnallisiin syihin perustuva vapautusmahdollisuus voi olla konsernille parempi vaihtoehto kuin Suomen tasetesti. Ruotsissa liiketoiminnalliseen syyhyyn perustuvat korkomenot ovat lähtökohtaisesti kaikissa tilanteissa vähennyskelpoisia.

Suomen tasetesti on siihen liittyvistä ongelmista huolimatta huomattavasti parempi lähtökohta kuin sellainen tilanne, jossa säännös ei sisältäisi minkäänlaista mahdollisuutta vapautua korkovähennysrajoituksen soveltamisesta. Toisinaan konsernien kannalta Ruotsin mallin mukainen liiketoiminnallisen syyn käsite voisi olla parempi vaihtoehto kuin Suomen tasetesti. Konsernit saisivat tällöin enemmän liikkumatilaa osoittaa velkajärjestelyidensä olevan liiketoiminnallisia. Käytännössä liiketoiminnallisiin syihin perustuva vapautussäännös on kuitenkin hyvin tulkinnanvarainen ja konsernien on vaikea määrittellä, milloin liiketoiminnalliset syyt tulevat soveltumaan. Ruotsalaisen yhtiön on myös vaikea tietää, milloin velkajärjestelyn taustalla on pääasiassa verotuksellisia syitä ja korkomeno on tämän vuoksi vähennyskelpoton. Lähtökohtaisesti voidaan pitää toivottavana, että säännöksen soveltumista pystytään ennustamaan. Paremman ennustettavuuden voidaan nähdä olevan konsernien kannalta parempi vaihtoehto.

Konsernien kannalta parhaassa mahdollisessa tilanteessa konsernit saavat vähentää kaikki korkomenonsa. Korkomenot ovat konsernin näkökulmasta sen liiketoiminnan kuluja, joka vaikuttaa yhtiön voiton määrään. Tämän vuoksi konsernien voidaan lähtökohtaisesti katsoa tavoittelevan mahdollisimman laajaa korkovähennystä korkovähennysrajoituksista huolimatta. Parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen pääsemiseksi Ruotsissa on aina valmistauduttava perustelemaan, että järjestelylle on joko liiketoiminnalliset perusteet tai järjestelylle ei ole verotuksellisia perusteita. Suomessa parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen voidaan päätyä ilman ennustettavuusongelmaa, minkä vuoksi Suomen säännöksen voidaan katsoa olevan tältä osin Ruotsin säännöstä parempi.

Suomen ja Ruotsin säännöksille on yhteistä se, että molempien säännösten soveltuvuutta korkomaksuihin on etukäteen vaikea varmuudella tietää. EBITDA:n määrä ja tasetettin soveltuminen velkajärjestelyihin varmistuu vasta tilipäätöksen valmistuttua, joten Suomen säännöksen ennustaminen täsmällisesti etukäteen on joissain tilanteissa vaikeaa. Ruotsin säännöksen soveltumisen ennustaminen on ennen velkajärjestelyyn ryhtymistä yleensä vielä haastavampaa. Käytännössä kuitenkin tehokkaalla suunnittelulla on mahdollista varmistaa, ettei korkovähennysrajoitus kohtuuttomasti rajoita tehdyistä velkajärjestelyistä syntyvien korkomenojen vähennysoikeutta.

Yhteistä säännöksille on myös se, että molempien soveltamisesta voi aiheutua kaksinkertaista verotusta. Korkovähennysrajoituksen soveltuessa on korko Ruotsissa kokonaan vähennyskelvoton ja korkotulota verotetaan todennäköisesti tulonsaajan asuinvaltiossa täysimääräisesti. Suomessa korko on joko osittain tai kokonaan vähennyskelvoton korkovähennysrajoituksen soveltuessa. Korkotulota verotetaan kuitenkin kokonaisuudessaan korkotulon saajan asuinvaltiossa. Kaksinkertainen verotus on yhtiöille lähtökohtaisesti aina huono vaihtoehto.

Oman haasteensa korkovähennysrajoituksille asettaa myös EU-oikeus. Euroopan komission Ruotsille antaman huomautuksen sekä viimeaikaisen EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että Ruotsin korkovähennysrajoitus ei täytä EU-oikeuden vaatimuksia. EU-oikeus ei vaikuta konsernien päivittäiseen liiketoimintaan, mutta konsernin kannalta olennaista on tietää, miten tulisi toimia. Vaikka suurimmat taloudelliset menetykset EU-oikeuden vastaisuudesta aiheutuvat valtiolle, on myös konsernin kannalta toivottavaa, että säännöksen soveltamisesta vallitsee varmuus. Suomen säännökseen ei liity lainkaan samanlaista EU-oikeudellista epävarmuutta, sillä säännös soveltuu kaikissa tilanteissa myös kotimaisiin konserneihin. Vaikka konserniavustuksen antaminen vaikuttaa EBITDA:n määrään ja avustuksen antaminen on mahdollista vain kotimaisten konsernien välillä, ei voida pitää todennäköisenä, että Suomen korkovähennysrajoitus olisi EU-oikeuden vastainen.

Tutkimuksen perusteella voidaan havaita, että molempiin korkovähennysrajoituksiin liittyy oman hyvät ja huonot puolensa. Tutkimuksessa tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että parempi lainsäädäntöratkaisu on usein riippuvainen konsernin intresseistä, sillä säännökset ovat hyvin erilaiset ja ne vaikuttavat konserneihin eri tavoin.

On mahdollista, että Suomen säännös rajoittaa ankarammin korkomenojen vähennysoikeutta. Tilanteessa, jossa konserniyhtiöllä ei ole korkotuloja, tulee Suomen säännös käytännössä sovellettavaksi hyvin nopeasti ja säännöksen soveltamisesta on mahdollista vapautua ainoastaan tasetestin soveltamisedellytysten täytyessä. Suomen säännöstä voidaan soveltaa puhtaasti suomalaisiin konserneihin, kun Ruotsin säännös puolestaan ei koskaan tule sovellettavaksi ruotsalaisiin konserneihin. Lähtökohtaisesti Suomen säännös saattaa rajoittaa korkomenojen vähennysoikeutta useammassa tilanteissa kuin Ruotsin säännös.

Ruotsin säännös on kuitenkin selvästi vaikeammin ennustettava ja siihen sisältyvien tulkintamahdollisuuksien vuoksi se on myös oikeusvarmuuden kannalta epävarma. Käytännössä on hyvin mahdollista, että Skatteverket löytää järjestelyn takaa vahvemmat verotukselliset kuin liiketoiminnalliset syyt ja korkomenot tulevat vähennyskelvottomiksi. Skatteverketin mahdollisuus hylätä koron vähennysoikeus kvalitatiivisilla syillä, tekee Ruotsin säännöksestä huomattavasti Suomen säännöstä epävarmemman. Lisäksi heikko käsitteiden määrittely vaikeuttaa säännöksen soveltamista. Mahdollista on luonnollisesti myös se, että konserni hyötyy tästä epävarmuudesta. Jos kuitenkin lisäksi otetaan huomioon Ruotsin säännökseen liittyvä merkittävä EU-oikeudellinen epävarmuus, voidaan todeta Ruotsin säännöksen olevan konserneille vaikeammin ennustettavissa. Jos konsernien oletetaan haluavan toimia vakaammassa lainsäädäntöympäristössä, on Suomen säännös Ruotsin säännöstä parempi.